

Po prehodnem
poslabšanju bo
od petka do
nedelje suho in
deloma jasno
z jutranjo meglo
po nižinah.

Letošnji, 11. Gorjupovi dnevi so ponovno v Pomurju. Vsi, ki smo kakorkoli povezani s pripravo delovnega srečanja slovenskih novinarjev, se zavedamo, kako pomembna naloga je bila pred nami. Ne samo zaradi dogajanja, ki zadnje čase pretresajo domovino, marveč zaradi zavesti, da lahko le novinar, oborožen z znanjem, razumevanjem in sposobnostjo večplastnega gledanja na dogodke, pripomore k objektivnemu poročanju, poglavljenemu komentiranju in z odkrito ter resnično besedo prispeva k razvoju novinarstva.

Ob delovnem vstuju pa je ena od pomembnejših stvari tudi sproščeno in neprisiljeno spoznavanje okolice, v kateri bodo Gorjupovi dnevi potekali. Vse to bo pripomoglo (vsaj tako upamo), da bo to srečanje dodalo kamenček k ustvarjalnejšemu delu slovenskih novinarjev. Zato vam v imenu aktivna Pomurskih novinarjev želim dobrodoščilo in nepozabno bivanje v Pomurju. Za aktivni pomurski novinarjev
Dušan Loparnik

PROGRAM 11. GORJUPOVIH DNEVOV:

Četrtek, 3. novembra, ob 10.30 — Javno mnenje na Slovenskem (dr. Niko Toš in sodelavci raziskovalne skupine FSPN)

15.30 — Trenutek slovenskega in jugoslovanskega novinarstva (Rajko Pavičević, Jelena Lovrić, Jug Grizelj, Aleksander Tijanić, Predrag Vitaz, Krste Bijičić, Tanja Torbarina in drugi)

Petek, 4. novembra, ob 9.00 — Jugoslavija danes in jutri (Stane Dolanc, Branko Mikulić, Feri Horvat)

14.00 — Srečanje novinarskih organizacij Alpe-Jadran

15.00 — Aktualna vprašanja stanja in razvoja SLO in DS (Veljko Kadijević, Ivo Tominc, Janko Kušar, Lojze Briški...)

Sobota, 5. novembra, ob 10.00 — Občni zbor Društva novinarjev Slovenije

NAMESTO UVODNIKA

JAZ SEM ALKOHOLIKOVA ŽENA

Veste, moj mož je alkoholik. Zdravniki trdijo, da je alkoholizem neke vrste bolezen. Vsak teden greva v skupino zdravljenih alkoholikov, t. i. klub.

Kaj, kako pa to zmorete? Mar vas ni sram povedati, da vaš mož pije in da s takšnim hodite v skupino istih?

Priznam, da sem zaradi njega veliko pretrpela. Najprej, ko je pil, sedaj pa sodelovanje v procesu njegovega zdravljenja. Pet let bova obiskovala klub. Najino življenje se je temu prilagodilo, tudi urnik tedna. V službi me ne razumejo. Očitajo mi, zakaj toliko hodiva k doktorju. Zdi se mi, da nimajo predstave o tem, kaj se dogaja v procesu antialkoholnega zdravljenja. Namesto da bi bili veseli, da mož ne pije, se nanj hudujejo. Morda mož več ne paše v njihovo družbo, »saj vsi pijejo«. Zadnjič mi je ena iz uprave povedala na uho, naj pogledam notri, če hočem videti, kako vodilni pijejo, vendar tega nisem storila, ker sem se bala posledic. Njim ni treba, da so zbrani za strojem, kar ne naredijo danes, bodo jutri. Pa, vrtna se k meni, alkoholikovi ženi. Izdati vam moram žalostno dejstvo, da sem v skupini užaljena. Teorija alkoholizma je pretežno posvečena alkoholiku. V skupini obravnavajo samo zdravljenca. Me, svojke, smo kot neke vrste privesek. Tu pa tam se nas spomnijo, ko nas potrebujejo. Postavljajo nam ostra vprašanja, predvsem če pri moževi predstavitvi zaškripa. Terapevt pohvali moža za abstinenco, za njegov osebnostni napredek, a mene sodelujočo pozabi. Glavna je abstinenca, ki je krona terapevtskega uspeha in dviga ugled skupine, terapevta. Kaj bi naš terapevt brez uspeha? Odšel bi, pa bi ostali v skupini brez njega. Zdi se mi namreč, da so ga prisilili, da dela z nami. Menda je sramota za zdravstvenega delav-

ca, ukvarjati se z alkoholno odvisnostjo. »Šefi« to delo »ponujajo« manj simpatičnim »sodelavcem«. Poznam pa direktorja, mehkega srca, ki v svoji zdravstveni organizaciji ni našel dovolj pripravljenosti za skupinsko antialkoholno delo. Zavedajoč se problematike, se je usposobil za terapevta in sodeluje v klubu. Srečna naj bo skupina, ki ima takega terapevta, kot je eden na Štajerskem, ki trdi, da je tudi pijanec »božji človek« in da se s ponosom ukvarja z njim. Z možem bi šla v njegovo skupino, vendar to ne gre. Doktrina je namreč takšna, da naj se alkoholik zdravi blizu doma. Potrebno je namreč zdraviti domače okolje. Ostala bova tu, v tej skupini, čeprav sva na začetku razmišljala,

da bi se mož zdravil daleč od doma, v Ljubljani, Zagrebu, da nihče ne bi vedel, da je alkoholik. Prvo bolnišnično antialkoholno zdravljenje je opravil na Pohorskem dvoru. Enotavno sva okolici govorila, da je v mariborski bolnici. Ponovno se je zapil. Po daljšem razmišljanju sva se odločila, da bo šel v Ormož. Naučila sva se namreč prenašati to »sramoto«. Sedaj vem, da je bil to prazen predsodek. Ah, problemi in problemi! V skupini mi ni lahko. Vrsto let sem bila v družini »vodilna«. Dvigovala sem možovo plačo, sicer bi jo vso zapil. Avtoritativno sem mu delila denar za vsakdanjo uporabo. Na začetku mi je še bilo nerodno. Zavedala sem se svoje moči. Pozneje mi je oblast

postala sladka. Partnerski odnos je bil kratek. Prevelil se je v odnos mati—sin, pozneje diktator—suženj. Tudi klofute sem mu delila. Marsikdaj nastopim v skupini gospodovalno, pa me ne razumejo. Vendar prosim, razumite me, mar naj se čez noč spremenim iz diktatorke v partnerko? Kdaj bo konec mojega samopremagovanja, prilagajanja, odpuščanja lastnemu bistvu? Zakaj me tako tepe usoda, da moram biti alkoholikova svojka! Jof, imel je že ljubico. Ob meni je imel drugo, ki ji pravimo smrt. Ob sprejemu v bolnico mi je rekel zdravnik: »Gospa, alkohol ga je popolnoma uničil, srce, možgane, jetra. To vam povem, da nam nič ne boste očitali, če

bu umrl, kajti zanj ne jamčim.« Pomislite, tako bolan je bil pri komaj štiridesetih. Če se spominjam kakšen je bil videti, je bil dejansko ženin smrti. Pomislite, kako sem zdravniku odgovorila: »Rajši ga vidim v krsti kot pa pijanega.« Ob tej izjavi se nisem tresla, kajti bila sem izčrpana, depresivna. Naša družinska ladja se je potapljala. Ravnala sem se po pravilu, naj se reši, kdor se more. Ko je bil v bolnici, sem se odpočila. Na razmere sem gledala »treznov«. Mož se je osvobodil smrti, se vračal k življenju in s tem tudi k meni. Na začetku zdravljenja je imel tako uničene možgane, da mu ni šlo učenje o teoriji alkoholizma. Pomagala sem mu. Redno sem ga obiskovala; brez dvoma se je lahko zanesel na moje sodelovanje. Potovanja k njemu so me silila, da sem se lepo uredila. Iz možače sem postajala očarljiva ženska. Mož je bil ljubosumen, ker me tako lepo urejene že dolgo ni videl. Ko sva se na samem poslavljala, sem mu rekla, da sem takšna zaradi njega. Stisnila sem ga za roko in mu rekla: »Pomladil si se, okrevaš in jaz sem samo tvoja.« Njegove oči in izraz obraza so mi povedali isto, kar že ogromno časa nisem slišala. Pričakovaneje stavka takrat še ni mogel izustiti, sedaj pa že gre. Moj mož je zopet fant od fare. Alkoholizem je sicer pustil na njem počasi minevajoče posledice. Nervozen je, ima »križec«. Vendar, kaj je to proti prejšnjemu družinskemu trpljenju. Sprejemam ga po izreku: Kakšen je, takšen je, moj je. Kot vidite, sem jaz, žena alkoholika-abstinenta, svojevrstna mučenica. Morala bi biti diplomirana psihologinja, da bi celotne razmere razumela. Vendar, uspejo nam je. Hvala, da ste me poslušali, da me vidite. Pa, nikar ne mislite, da sem nesrečna. Zopet sem uspešna žena in mati, kar želim vsem družinam.

PRED MEDNARODNIM FILOZOFSKIM SREČANJEM V OBEH RADGONAH

OD VEBRA DO DAVIDSONA

Po dveh letih se bodo v naši in avstrijski Radgoni ponovno dobili hrvaški, slovenski in avstrijski filozofi na mednarodnem kolokvijev Franceta Vebra. Gre za drugo tovrstno srečanje — bo od 11. do 13. novembra — pod sicer delovnim naslovom Skupno v tradiciji hrvaške, slovenske in avstrijske filozofije 20. stoletja. Organizator je avstrijsko-jugoslovanska filozofska zveza z več pokrovitelji.

Kolokvij je dobil ime po meščanskem mislecju dr. Francetu Vebro

V NASLEDNEM VESTNIKU:
Alkoholizem in narkomanija v Pomurju. Je stanje kritično? Kakšni so vzroci in kakšne posledice zasvojenosti s pijačo, drogami, tabletami...?

(1890—1975), rojaku iz Gornje Radgone, ki je doživel usodo podobno nekaterim drugim »velikim imenom« iz slovenske zgodovine. Ker namreč niso znali ali ne hoteli sreči dnevnih politiki, so padli v nemilost, ki se kaže skozi vztrajno zamikanje, podcenjevanje ali kar zatajevanje. Prva vsebinska tema tokratnega filozofskega zbora na vzhodnem delu severne meje bo simpozij o filozofiji Donalda Davidsona, slovitega ameriškega novodobnega misleca iz Berkeleyja, čigar dela so znana po vsem svetu. Ta bo hkrati uvodničar na dan otvoritve v Kurhotelu (avstrijska Radgona), kjer se bodo po tiskovni konferenci zvrstili pozdravni nagovori rektorja mariborske univerze in dekana filozofske fakultete

graške univerze. Sam Davidsonov simpozij bodo opravili drugi dan srečanja v Gornji Radgoni, se zvečer preselili čez Muro na avstrijsko stran ter nadaljevali s kolokvijem o Vebro. Med referenti z zanimanjem pričakujejo Finca Seppo Sajama, ki je že pred dvema letoma posredoval več dragocenih spoznanj iz Vebrovega filozofskega opusa in sodi med izvirne proučevalce našega rojaka. V nedeljo bodo z delom nadaljevali v šestih sekcijah, lotevali pa se raznorodnih, tudi »vebrovskih« vprašanj z miselnih polj v Avstriji, Jugoslaviji, Veliki Britaniji in ZR Nemčiji. Popoldne bo tridnevni drugi mednarodni kolokvij Franceta Vebra sklenil že omenjeni Donald Davidson. B. Žunec

VESTNIK NAGRAJUJE

Znana sta prva nagrajenca

Sklenili smo prvi krog povezovanja naših poslovnih partnerjev in naročnikov. Rezultati so imena nagrajenih Vestnikovih naročnikov.

Vrata JELOVICA prejme RUDOLF LEBAR, naročnik VESTNIKA iz Stroče vasi 9, 69240 Ljutomer. Nagrado dvignite v predstavništvu JELOVICE v Murski Soboti, Cankarjeva 25, tel. 22 921.

SLOVENIJATURIST bo popeljal na dvodnevni izlet v San Marino Jožeta ali Nado Horvat (Vestnik je naročen na obe imeni), naročnika VESTNIKA, 69208 Fokovci, blok. Vse informacije v zvezi z izletom dobite pri SLOVENIJATURISTU v Murski Soboti, Titova 1, tel. 21 296.

NAGRAJENCA ČESTITAMO!
Jelovica in Slovenijaturist pripravljata za naročnike Vestnika nova presenečenja!

CIM PREJ POSTANITE NAŠI REDNI NAROČNIKI, MORDA BO PRIHODNIČ IZBRALA SREČA PRAV VAS!

VEČER SPOMINOV NA JOŽEFA KOŠIČA ALI

DIASPORA IZOBRAŽENSTVA MED MURO IN RABO

Razstava ob 200. obletnici rojstva prvega vidnejšega prekmurškega posvetnega pisca Jožefa Košiča v študijskem oddelku pokrajinske knjižnice v Murski Soboti — na ogled bo do 12. novembra — in predavanje dr. Jožefa Smeja iz Maribora, ki ga je imel ob njeni otvoritvi pred tednom dni, odpirata nov premislek o nemilih usodah razumnštva med Muro in Rabo v pretekli in polpretekli zgodovini.

Pokrajina, kjer je zasidran jezik starodavnih panonskih Slovencev in »vilinske lepote« (po jezikoslovcu Božidarju Raiču), domača prekmurška govornica, je dala veliko imenitnih izobražencev, naj bodo (predvsem) duhovniki in šolniki ali kakšni drugi profili. Žal jih širša javnost se

premalo pozna in zato je slenečni okrogli jubilej priložnost, da iskateljski duh k doslejšnjemu vedenju o posameznem »velikem možu« doda nov kamenček v mozaik narodovega spomina. Dr. Jožef Smej ob otvoritvi razstave ni po naključju izrekel:

»Temu rojaku smo ob dvakrat zlateg jubileju njegovega rojstva že posvetili cerkveno akademijo v nedeljo, 16. oktobra, v Bogojni. Brez vseh pretenzij upam, da bosta tudi to predavanje in ta razstava zbudila merodajnim misel, da bi se prekmurskim piscem oddolžili s kakim spomenikom ali vidnejšo ulico, kakor je tudi mesto Maribor pred nedavnim po dolgem omahovanju postavilo spomenik Mastru in se sedaj

priljublja, da postavi spomenik še Slomšku.«

Vestnik je v preteklosti — nazadnje pred 14 dnevi — objavil več sestavkov o življenju in delu rojaka iz Bogojine, pesnika, pisatelja, zgodovinarja, jezikoslovca, narodopisca, kulturnika in narodnjaka, ki je dobrega pol stoletja, od 1816 do 1867, župnikoval na obeh Senikih — Dol(e)njem in Gor(e)njem — v Porabju na Madžarskem. Pobuda za monografsko obdelavo njegovega dela in življenja se ponuja sama od sebe; morda bi moglo biti v tem pogledu zgled Ljudsko izročilo Prekmurja Števana Kuharja (zbral in uredil prof. dr. Vilko Novak), ki je letos izšlo pri Pomurski založbi. Pomenljiva je

Smejeva presoja: »Košič je hkrati z Urbanom Jarnikom prvi kulturni delavec s širokim etnografskim spektrom, med priobčevalci gradiva in smotnih opisov iz naše materialne kulture pa je med etnografskimi delavci slovenskega rodu sploh prvi.« Ob vseh/vsakršnih zmotah in zablodah, vzponih in padcih, poteh in stranpoteh, ki so jim Košičevi poznavalci in proučevalci — zlasti naj omenimo prof. dr. Vilka Novaka — že večkrat označili, je ta prekmurški izobraženec iz minuloga stoletja ena tistih osebnosti, ki resda z dokajšnjo časovne razdalje, a presenetljivo aktualno odpirata poglavje o diaspori (po Verbinčevem Slovarju tujk: »Med drugimi narodi razstreseni, razkropljeni udje kake narod-

ne ali verske skupnosti«!) razumnostva med Muro in Rabo. Pričujoče poročilo z ambicioznim naslovjem je le torzo, namig, da se zadevno poglavje domisli in objavi.

Predvsem zavoljo skrbno pripravljene prikaza del, v izvirnikih in ponatisih, znamenitega Bogojančarja, tehtne in poglobljene razčlenbe dr. Smeja, milih glasov cimbal Miške Baranja in priložnostnega recitala je pomenil četrtkov večer spominov na Jožefa Košiča toliko pristnejše doživetje in toliko zlahtnejši kulturni užitek.

Lendavski Primatov tozd Skladiščna oprema bo 1. januarja 1989. leta postal enovita delovna organizacija TLO — Tovarna logistične opreme. S. Sobočan

Branko Žunec

Teden katastrof, bi lahko rekli. Uničujoča sila tajfuna v Aziji, tragedija filipinske ladje s 500 potniki, orkan ob južnem delu nikaragovske Atlantske obale in na naši sliki razpolovljeno in razcefrano perujsko potniško letalo, ki je strmoglavilo v Andih: 12 mrtvih, 44 ranjenih.

NEKAJ STATISTIKE

Po podatkih slovenskega statističnega zavoda so se septembra v Sloveniji zlasti podražile pošne storitve, sezonsko jajca in konfekcijske obleke; nadalje pohištvo, žitni izdelki, gradbeni material, osebne storitve, kurjava, časopisi ipd.

V primerjavi z lanskim septembrom so bila septembra letos v Sloveniji zdravila dražja za 527 odstotkov, pošne storitve so se

podražile za 372 odstotkov, pohištvo je bilo dražje za 313, čistila za 288, kmetijska zaščitna sredstva za 258, časopisi za 257, jajca za 256, ribe za 251, zelenjava za 237, električni gospodinjski stroji za 222, osebne storitve za 221, elektrika za 213, tekoča goriva in maziva za 211, obrtne storitve za 200, mleko in mlečni izdelki za 199, kurjava za 195, komunalne storitve za 189, vozila za 185, prevozi za 183, kulturne storitve

za 179, žitni izdelki za 176, stanarina za 170, obutev za 169, tekstilni izdelki za 157, maščobe za 165, meso za 164, kmetijsko ročno orodje pa se je podražilo za 135 odstotkov.

Proučiti zrežirane procese

Natančno je treba oceniti vse, kar je bilo storjenega od leta 1945 do danes, še posebej pa proučiti zrežirane procese, je izjavil državni sekretar Gyula Borics. Ne gre za dve ali tri sodne farse, temveč za vrsto protizakonitih sodb, katerih natančnega števila nihče ne pozna. Bila so tudi sojenja, ki bi jih lahko imenovali na pol zrežirana, saj so krivcem pripisovali tudi zločine, ki jih niso zagrešili, je dodal Borics.

Vendar pa uprava glavne milice v Budimpešti ni dovolila demonstracij, ki so jih nameravali v madžarskem glavnem mestu organizirati v spomin na 23. oktober 1956. Zahtevo za odobritev demonstracij je vložila Demokratična zveza mladine v sodelovanju z nekaj manjšimi alternativnimi skupinami, pristojni organi pa so sporočili, da bodo preprečili vsakršno zbiranje, protestiranje ali hojo v sprevidu.

Očitno varuhi reda ocenjujejo, da bi napovedane demonstracije ogrozile javni red in mir po množičnih demonstracijah v zadnjih šestih mesecih, ko se je v Budimpešti zbralo po več deset tisoč ljudi in obujalo spomin na ustreljenega nekdanjega predsednika madžarske vlade Imreta Nagya ter demonstriralo proti podiranju vasi na Sedmograškem (Transilvaniji) in proti gradnji hidrocentrale pri Nagymarosu.

Avstrijci in rakete

Obisk avstrijskega kanclerja v Moskvi ni bil pomemben in uspešen samo glede avstrijske želje po zblizevanju z Evropsko gospodarsko skupnostjo, temveč tudi v pogledu avstrijske oborožitve. Državna pogodba iz leta 1955, ki je sestavni del avstrijske ustave, določa glede na trajno nevtralnost države tudi pogoje o oboroženih silah, ki med drugim Avstriji prepoveduje nakup raketnega orožja, predvsem pa še, če je to orožje izdelano v ZR Nemčiji. Sovjetska zveza, kot sopolpisnica Državne pogodbe, je Avstriji dovolila nakup raketnega obrambnega orožja. Avstrijsko obrambno ministrstvo se je ogrelo za francoske protitankovske rakete tipa milan II, ki pa imajo vgrajenih veliko sestavnih delov, izdelanih v ZR Nemčiji. Zadevo okrog upravičenosti nakupa takšnih raket so pred nedavnim v parlamentu sprožili poslanci frakcije zelenih. Kako se bo zadeva razpletla, bo odločilo avstrijsko ustavno sodišče.

SPORAZUM Z MADŽARSKO

Evropska skupnost in Madžarska sta nedavno v Bruslju podpisali trgovinski in kooperacijski sporazum. Gre za prvi tak sporazum po začetku normaliziranja odnosov med Evropsko skupnostjo in SEV. Sporazum se zavzema za večjo liberalizacijo blagovne menjave. Najpomembnejši del sporazuma pa je privolitev Evropske skupnosti, da bodo obstoječe kvantitativne omejitve odpravljali v treh fazah, pač glede na pomen proizvodov za trg skupnosti. To naj bi bilo končano do leta 1995.

Na drugi strani pa bo Madžarska podjetjem iz Evropske skupnosti olajšala dostop na svoj trg.

Konec septembra se je Evropska komisija pogajala tudi z Nemško demokratično republiko, za konec oktobra pa so napovedani razgovori s Sovjetsko zvezo.

Gradiščanski dnevi

V okviru Jesenskega festivala Savaria v Szombathelyu so organizirali tudi Gradiščanske dneve. V okviru teh dnevov so v Szombathelyu razstavljali trgovci iz sosednjega avstrijskega kraja Rechnitz, razstavljal je tudi umetniški fotograf Ferenc Pali-Horvath, ki se je rodil v Gyuru, sedaj pa je profesor risanja v Mattesburgu. V Mladinskem kulturnem centru so imeli predavanje s prikazovanjem diafilmov o znamenitostih Gradiščanskega, na folklorni prireditvi pa je sodelovala folklorna skupina iz Rechnitza.

J. V.
(po Vas Nepe)

RUDARJI ZA NAČRTI

Jugoslovanski rudarji so letos načrtovali izkop 76.000.000 ton različnih vrst premoga, vendar štirin mesece pred koncem leta ugotavljajo, da bodo zadovoljni, če jim bo uspelo nakopati 70.000.000 ton. V osmih mesecih so nakopali skupaj 44.782.000 ton premoga, kar je 3 odstotke manj kot v enakem razdobju lani. Najbolj zaostajajo za načrtovanim rudarji, ki kopijejo lignit. Nakopali so ga 36.765.000 ton, kar je 4 odstotke manj od načrtovanega, predvsem zato, ker

so ga veliki porabniki, predvsem termoelektrarne, manj potrebovale. Zaostanka niso mogli nadomestiti niti rudarji črnega premoga, ki so nakopali 5,98 odstotka več in rudarji rjavega premoga, katerim je uspelo nakopati 1,79 odstotka več premoga. Letos je kljub manjšemu izkopu na zalogah toliko premoga kot nikoli doslej. Za manjše povpraševanje niso krive le ugodne hidrološke razmere in blaga zima, temveč upočasnjena gradnja novih elektrarn.

RAZLIKA

Zavist kakor tudi nagnjenje k pravičnosti sta človeški lastnosti, ki sta najbrž med ljudi »razdeljeni« podobno kot denar: eni ga imajo več, drugi manj, da o tretjih sploh ne govorimo, kajti tem preostane lahko samo še zavist ali poštenje.

Charles Lazarus, vodja firme Toys R Us, ki izdeluje igračke, je v industriji najboljše plačani človek, saj je v dveh letih zaslužil 31,5 milijona dolarjev. Lee Iacocca, šef korporacije Chrysler, je drugi na tej listi z 19 milijoni v dveh letih.

To je malo, kajti pop zvezdnik Michael Jackson je v dveh letih dobil 97 milijonov dolarjev, drugi je televizijski zvezdnik Bill Cosby z 92 milijoni.

Ampak tudi to je malo, bi lahko rekli ob podatku, da je suftan Hassanal Bolkiah iz države Brunai na azijskem otoku Borneo »težak« kar 320 milijard dolarjev. Na drugem mestu med monarhi je kralj Fahd iz Saudske Arabije, ki ima na svojih računih 19 milijard dolarjev. Angleška kraljica Elizabeta je med temi odličniki na petem mestu. Pravi ji je, siroti, zakaj pa nima več kot 9 milijard dolarjev!

Spopad mlade s starejšo generacijo

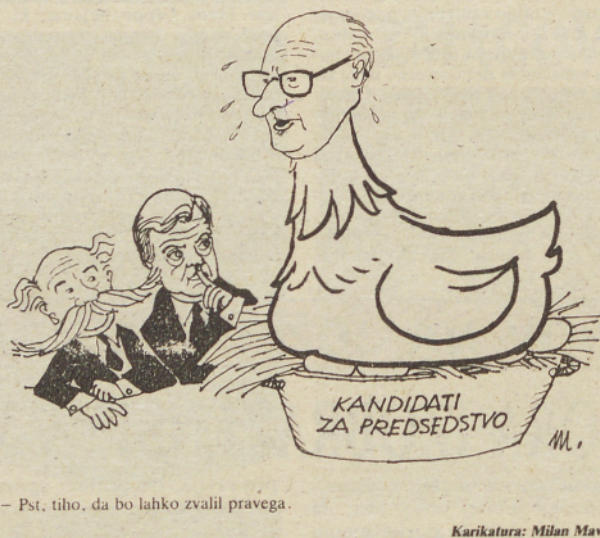
Za funkcijo člana predsedstva SRS je bilo evidentiranih 65 kandidatov, naknadno še osem, 22 pa jih ni dalo soglasja. Na občinskih, mestnih in obalnih kandidacijskih konferenci je glasovalo 4863 delegatov, največ glasov pa sta zbrala Igor Bavčar 2906 (27, 73 odstotka) in dr. Ivan Ribnikar 2341 glasov (22,34 odstotka).

V prvem krogu glasovanja na republiški kandidacijski konfe-

dekan Ekonomske fakultete univerze v Ljubljani, kandidat za člana predsedstva SRS, ki pa ga morajo potrditi še vse občinske skupščine. O kandidatih je odločalo 184 delegatov kandidacijske konference.

Razprava na konferenci je bila živahna. Mladi, ki so se zavzemali za Igorja Bavčarja, so zelo ostro opozorili, da sicer veliko govorimo o najnem pomlajeva-

V KADROVSKI VALILNICI

— Pst, tiho, da bo lahko zvalil pravega.

Karikatura: Milan Maver

PO DELU

renci, ko so delegati lahko svoj glas dali več možnim kandidatom, je dobil Igor Bavčar 81, Ivan Ribnikar pa 135 glasov. Vsi ostali delegati so dobili manj glasov.

V drugem krogu, ko je imel vsak delegat en sam glas se je odločalo o dveh možnih kandidatih, ki sta dobila največ glasov v prvem krogu: Bavčar je dobil 61, Ribnikar pa 123 glasov. S tem je postal dr. Ivan Ribnikar, doktor ekonomskih znanosti in

nju kadrov, delamo pa precej drugače.

Po objavi rezultatov tajnega glasovanja o kandidatu za člana predsedstva republike je predstavnik slovenske mladine Jože Školc dejal, da v mladinski organizaciji in tudi vsi tisti, ki so upali v zmago Igorja Bavčarja, vidijo še eno možnost za drugačen izid v volitvah v občinskih skupščinah, ki bodo sledile.

Po vsem tem utegne biti še vroče.

globus

NEW YORK — Iz letnega poročila Mednarodnega monetarnega sklada se da razbrati, da so dolgovi dežel v razvoju vse večji: predlani 1102, lani pa že 1217 milijard dolarjev. Največ dolgujejo dežele zahodne poloble (Latinska in Srednja Amerika) in sicer 341 milijard, afriške dežele dolgujejo 241, evropske 168, bližnjevzhodne 110 in azijske 91 milijard dolarjev.

LONDON — Britanska premierka M. Thatcher je izjavila, da bo sovjetski voditelj M. Gorbačov najbrž še pred iztekom leta že drugi obiskal Britanijo.

DUNAJ — Ob obletnici podpisa Državne pogodbe je na seji vlade avstrijski kancler Vranitzky izjavil, da Avstrija svobodno izbranega statusa nevtralnosti, ki ga je razglasila 25. oktobra 1955, ne bo ne spreminjala in ne prilagajala, ampak ga bo tudi v bodoče ohranila kot temeljni dejavnik varnosti in mira v Evropi.

LUKSEMBURG — Prometni ministri držav Evropske skupnosti so se dogovorili, da naj bi v prihodnjih pogajanjih o tranzitnem prometu z Jugoslavijo, Avstrijo in Švico veljalo načelo recipročnosti. To bi pomenilo, da naj bi te tri dežele imele prost vstop na prometnice ES pod pogojem, da bi na svojih ozemljih dopustile neoviran promet kamionom iz dežel dvanajstence.

CELOVEC — V letošnjem šolskem letu je k dvojezičnemu pouku na Koroskem prijavljen v prve razrede 301 učenec, v celoti pa je v dvojezični pouk vključenih na 64 solah 1.160 učencev. Deželni šolski svet ocenjuje take razmere kot stabilne.

ISLAMABAD — V skladu Zdrženih narodov za prvo fazo obnove Afganistana se je doslej zbralo 1,16 milijarde dolarjev. Več kot polovico — 600 milijonov je prispevala Sovjetska zveza.

MOSKVA — Na kozmodromu v Bajkonuru potekajo zadnje priprave za izstrelitev prvega sovjetskega raketoplana. Napovedali so, da ga bodo izstrelili še letos. Iz varnostnih razlogov ga bodo testirali brez posadke.

BUDIMPEŠTA — Kot je za madžarsko partijsko glasilo Nepszabadsag izjavil Ede Rako, direktor madžarske narodne banke, je Madžarska dolgovala konec avgusta 16 milijard 799 milijonov dolarjev. Kot je povedal Rako, si vlada z reprogramiranjem dolgov noče zapraviti ugleda redne plačilnice.

globus

Mlačen odnos do načrtovanja družine

Ob vsej pestrosti problematike Kosova se že nekaj let govori tudi o »demografski eksploziji« v tej pokrajini. Izračunali so, da bi štela Jugoslavija čez deset let 70 milijonov prebivalcev, če bi bila nataliteta v vsej Jugoslaviji enaka kot na Kosovu. Problematiko v tej zvezi zaostreje v Pokrajini tudi nerazvito gospodarstvo.

Sodelavcu Tanjuga je sekretar-ka sveta zvezne konference SZDL za načrtovanje družine Danica Šašić izjavila, da je poseben sklad Zdrženih narodov za razvoj že pred desetimi leti namenil za uresničevanje programa načrtovanja družine na Kosovu 100 tisoč dolarjev, od česar je bilo izkoriščenih le 16 tisoč dolarjev. Ker v pogledu načrtovanja družine ni bilo nič storjeno je sklad Zdrženih narodov preostali denar umaknil.

Po številnih priporočilih s strani zvezne konference SZDL, državnih in partijskih organov, so sedaj pripravili nov program strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja za delo na področju načrtovanja družine in upajo, da bodo Zdrženji narodi to akcijo ponovno finančno podprli.

Zamude desetih let seveda tudi sedaj ne bo mogoče popraviti in težko je razumeti skoraj brezmejno brezbriznost prebivalstva na Kosovu za svojo prihodnost.

PRAVI LJUDJE NA...

Leta 1981 je skupina 57 miličnikov, v glavnem albanske narodnosti, napisala peticijo, v kateri so med drugim zapisali, da ne bodo opravljali svojih nalog, češ, »zakaj bi pretepali svoje brate«. Seveda so bili ti njihovi bratje demonstranti, ki so po vsem Kosovu vzklikali nacionalistična in iredentistična gesla, kot so Hočemo republiko, Kosovo republika ipd. Takrat so se zaradi peticije sestale disciplinske komisije na številnih postajah milice, tam pač, od koder so bili podpisniki peticije, in sprejele soglasno odločitev, da bodo morali podpisniki zapustiti miličniške vrste.

Od tedaj je minilo dobrih sedem let, velika večina podpisnikov peticije pa je zdaj namesto brez uniforme na veliko boljših položajih kot pred sedmimi leti in seveda še vedno v miličniških vrstah. Tako so nekateri podpisniki napredovali v komandirji varnostnikov zapora v Prizrenu, komandirje posameznih postaj milice na Kosovu, v komandirje notranjih varnostnikov v kosovski skupščini in celo v pokrajinskem komiteju.

Številni prebivalci na Kosovu se zaradi tega sprašujejo, ali so ti ljudje res pravi ljudje na pravih mestih, še posebej pa je to aktualno v teh dneh, ko je v javnost prišlo nekaj podatkov o delu pravosodnih organov in policije, za katero se govori, da kar precejšnjo število prijav sploh ne izroča predpostavljenim. Po nekaterih uradnih podatkih se na primer od 100 prijav občanov »izgubi« kar 60 prijav.

KOHL BI RAD ZDRUŽITEV OBEH NEMČIJ

Med svojim štiridnevnim obiskom v Moskvi je zahodnonemški kancler Helmut Kohl (ne prvič) ponovil svoj predlog o združitvi obeh Nemčij, čeprav je lahko že vnaprej vedel, da bo odgovor gostitelja negativen. To je Gorbačov povedal že pred obiskom v intervjuju za hamburški magazin Spiegel, ki ga je objavila tudi moskovska Pravda. Gorbačov je v omenjenem intervjuju izjavil, da so nesprejemljivi kakršni koli poskusi spodbopavanja meje med suverenima nemškima državama, sploh pa še poskusi s silo.

Obe strani sta ob tem obisku podpisali cel kup sporazumov.

Med drugim: Kohl je pristal, da se vključi v sovjetsko-ameriški sporazum uničenja 72 raket na zahodnonemškem območju, Gorbačov pa je bil zadovoljen s posojilom treh milijard mark za sovjetski nakup opreme za modernizacijo lahke in živilske industrije. Sovjetska stran je ponovno predlagala sklepe konference na najvišji ravni 35 držav članic helsinške konference o varnosti in sodelovanju v Evropi.

S svečo v svetlo prihodnost

Veliki slovenski porabniki elektrike (železarne, TGA Kidricevo in Tovarna dušika Ruše) so se »skregali« z elektrogospodarstvom, ki jim očita, da ne plačujejo računov za porabljeno elektriko. Na nedavni tiskovni konferenci v Ljubljani pa so predstavniki omenjenih velikih porabnikov elektrike zatrдили, da to ni res, da pa za elektriko plačujejo deset odstotkov manj, kot od njih zahteva elektrogospodarstvo. »Veliki odjemalci smo pripravljeno spoštovati samo stroškovno načelo pri plačevanju elektrike in ne bomo pristali na nikakršno izsiljevanje s strani dobaviteljev elektrike,« so približje železarji in drugi.

Zagrebski tednik Danas je prejšnji teden zapisal, da je v Zagrebu dalo v zadnjem času izklopiti elektriko prek 5 tisoč gospodinjstev. Edini argument za to jim je prekratek družinski proračun. Tako bodo v svetlo prihodnost prisiljeni korakati s svečo ali pa celo s trsko, kot je bilo to v času pred skoraj petdesetimi leti.

Nekaj nilega je v deželi Danski, bi lahko tudi ob tem dejal Hamlet.

MURSKA SOBOTA — Osrednja občinska spominska slovesnost ob dnevu mrtvih je bila že v petek popoldne na soboškem pokopališču. Spregovoril je predsednik OK SZDL Geza Farkaš, priložnostni program pa so pripravili učenci Osnovne šole Edvard Kardelj z recitacijami, sindikalni pevski zbor Štefan Kováč in godba na pihala. Delegacije borcev in mladine pa so poskrbele za okrasitev vseh pomembnejših znamenj iz NOB v soboški občini.

MURSKA SOBOTA — Ugotovitve, stališča in usmeritve za urejanje razmer na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobota so bile v ospredju razprave na seji občinskega izvršnega sveta. Pri tem so upoštevali stališča zborov skupščine občine, ki se zavzemajo za čimprejšnje odpravljanje negativnih pojavov, kjer bo nujno strpno, samokritično in objektivno vključevanje za izboljšanje materialnega položaja šole in uspešno opravljanje učno-vzgojnega dela. Na seji pa so obravnavali tudi problematiko MDA Gorického 88 in pripombe na predlog smernic dolgoročnega načrta soboške občine.

LJUTOMER — Občinska mladinska organizacija iz Ljutomer je pripravila v Babincih posvet predsednikov in sekretarjev osnovnih organizacij. Gosta tega posveta sta bila tudi Vika Potončnik, delegatka v zveznem zboru skupščine SFRJ, in Tone Anderlič, prejšnji predsednik RK ZSMS, ki sta mladim spregovorila o svojih pogledih na ustavne spremembe in ljubljanski proces.

Na posvetu so mladinci obravnavali tudi probleme nezaposlenosti in ekologije, pogovarjali pa so se tudi s predstavnikom občinskega izvršnega sveta, in sicer o programih, s katerimi naj bi izvršni svet vplival na razvoj občine.

LENDAVA — Na skupnem sestanku so se sestali člani predsedstev sisov za narodnosti iz lendavske in soboške občine. Spregovorili so o programu obiska pripadnikov italijanske narodnosti, ki bodo ta teden prišli v Pomurje. Razpravljali pa so tudi o problemih izobraževanja, predvsem o spremembi 14. člena zakona o uresničevanju pravic italijanske in madžarske narodnosti v izobraževanju.

LENDAVA — Predsedstvo občinske konference SZDL je razpravljalo o pogojih in merilih za delno nadomeščanje stanarim imetnikom stanovanjskih pravic na območju občine. Delegati zborov občinske skupščine so pred nedavnim postavili zahtevo, da se objavi seznam stanovalcev, ki dobivajo subvencije. Ta seznam naj bi izdelala stanovanjska skupnost, vendar to delo še ni opravljeno. Predsedstvo je ponovno zahtevalo, da se čim prej sprejme pravilnik, po katerem naj bi v stanovanjskem gospodarstvu napravili red. Na seji predsedstva so govorili tudi o družbenopolitičnih razmerah v občini in ugotovili, da so varnostne razmere v občini dobre.

LENDAVA — Na seji predsedstva občinskega komiteja ZKS so razpravljali o obremenitvah gospodarstva občine z variantnimi predlogi aktivnosti za nadaljnji razvoj gospodarske infrastrukture do leta 1990. Menili so, da je potrebno gospodarstvo čim bolj razbremeniti na račun manjših prispevnih stopenj. Nekaterim infrastrukturnim objektom se bo potrebno odpovedati, ali pa njihovo gradnjo preložiti. Komite je analiziral tudi pogoje za spreminjanje in dopolnjevanje družbenega plana občine in se pogovoril o aktivnostih v zvezi z uresničevanjem sklepov 17. seje CK ZKJ. Na seji so bili tudi člani komisije za družbenoekonomske odnose.

LENDAVA — Na seji izvršnega sveta skupščine občine so razpravljali o analizi pogojev za spreminjanje in dopolnjevanje dolgoročnega plana občine ter predlogu smernic za spremembe in dopolnitve družbenega plana občine do leta 1990. Na dnevnem redu seje so bila tudi vprašanja prostorske ureditve Lendave in nekaterih drugih krajev v občini. Izvršni svet je razpravljal tudi o predlogu samoupravne interesne skupnosti za povišanje stanarin. Člani izvršnega sveta so se seznanili tudi z izločitvijo tozdrov Opekarna Dolga vas in Gradbenik iz sestava delovne organizacije Konstruktor.

V zimskem salonu hotela Arany Barány je začel predsednik slovenske gospodarske zbornice, Marko Bulc — navzoči so bili ugledni predstavniki zalske županije in mesta, med njimi je bil predsednik županijskega sveta, Sandor Ujvari, in delegati sosednje Železne županije — s slovenskim nagovorom osmo predstavitev izdelkov 31 slovenskih delovnih organizacij. Do nedelje zvečer so bili izdelki na ogled, gospodarstveniki pa na voljo za poslovne dogovore.

O razstavi je Marko Bulc povedal: »Meddržavno je dobila blagovna menjava nov poudarek, kajti v meddržavnem sporazumu je odprt poseben račun za to, drugič, tukaj v županiji Zala smo v zadnjem letu ustanovili tri posebne mešane komisije, ki bodo bdele nad napredkom, namreč, hudič sedi v konkretnih zadevah, ne v splošnih, in zato morajo te komisije nenehno odpravljati probleme, ki se pojavljajo. V današnjih pogovorih smo ustanovili še eno komisijo, in sicer za turistično sodelovanje, tako da bo ta razstava, ki je osma po vrsti, nova slovenska ponudba in seveda tudi možnost za sodelovanje. Še posebej pa smo veseli, ker bomo v kratkem ustanovili mešano podjetje...«

Goste iz Slovenije, Marka Bulca na čelu odposlancev republiške gospodarske zbornice in predstavnike delovnih organizacij, je po sprejemu pri županijskem predsedniku, Sandorju Ujvarju, v dvorani hotela Arany Barany pozdravil načelnik oddelka zalskega sveta, Ferenc Kiraly. Poudaril je pomen osem-

najstletnega skupnega dela, ki ne poteka vedno gladko, zato so ustanovili tri komisije: za industrijsko sodelovanje, trgovino in promet in kmetijstvo, da bi tako hitreje odpravljali ovire, ki zavirajo uresničevanje že dogovorjenih poslov in siceršnji napredek gospodarskih stikov.

Marko Bulc pa je naglasil pomen odkritih in konkretnih pogovorov o nadaljnjem sodelovanju. Še posebej je zadovoljen s sklenjenim meddržavnim sporazumom za ustanovitev posebnega računa za financiranje in plačevanje blagovne menjave v maloobrobnem prometu.

Ta je v letošnjih devetih mese-

cih dosegla komaj kaj več kot 5 milijonov dolarjev, kar je od načrtovanih 12 prej skrb zbujajoče kot zadovoljivo. Vendar, zagotavljajo poslovneži, ni bojazni, da načrtovanih 12 milijonov dolarjev do konca leta ne bi dosegli; izkušnje iz prejšnjih let namreč kažejo, da se največ poslov uresniči v zadnjem četrtletju.

Dejstvo, da v obeh državah izvajamo razne reforme in da so se tudi Madžari vključili v interesno skupnost Alpe-Jadran, predstavlja novo možnost in spodbudo za širše in poglobljeno sodelovanje med dvema gospodarstvom.

Jože Šabjan

Ferenc Kiraly, vodja oddelka zalske županije za gospodarstvo: Naši stiki so plodni, z oblikovanjem komisij za industrijsko sodelovanje, promet in trgovino in za kmetijstvo pa jih bomo še obogatili in intenzivirali. Foto: J. Šabjan

MURSKA SOBOTA Kaj je prinesel 8-letni razvoj šolstva?

Tisti, ki se posebej ukvarjajo z razvojem šolstva v občini Murska Sobota in ki jih to področje zanima, so najbrž težko pričakali prejšnji četrtlet. Sklicano je bilo namreč zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine, edina pomembnejša (vsebinska) točka dnevnega reda pa je bila obravnava poročila o stanju, razvoju in problematiki osnovnega šolstva v občini M. Sobota 1980—88. To-

da kazalo je, da seje ne bo, kajti manjkalo je kar precej delegatov družbenopolitičnega zbora, v zboru združenega dela pa so komaj zagotovili sklepčnost, potem ko so priklicali nekateri delegate po telefonu. Čudno, kajti prav zdaj bi morali o nekaterih stvareh v šolstvu (varčevalni ukrepi, večji prispevki staršev, ukinitje celodnevne osnovne šole, nadaljnje materialno urejanje vzgojno-

izobraževalne dejavnosti itd.) kar najširše spregovoriti in zavzeti skupna stališča.

Omenjeno poročilo pa sta tako obravnavala le zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela, o njem pa je sicer že dalj časa tekla razprava v različnih okolišjih, objavljeno pa je bilo tudi v Delegatskem vestniku.

Analiza stanja je dokaj celovito razkrila dobre in slabe strani 8-letnega razvoja osnovnega šolstva v soboški občini. Tako so vsako leto, razen letos, odpirali nova šolska poslopja, in sicer v Bodoncih, Prosenjakovcih, Puncovcih, Dolencih, Mačkovcih in Murski Soboti (OŠ Prekmurske brigade in večnamenska telovadnica). Kdo ne bi bil ponosen na takšen uspeh? Vse osemletke so s pomočjo sredstev gospodarskih delovnih organizacij opremlili tudi s trenutno najsoodnejšim učnim pripomočkom, to je računalnikom. Zal jih marsikje ne uporabljajo pri pouku, ker za to tudi nimajo možnosti. Precej se je izboljšalo tudi stanje pedagoškega kadra; nekaterih je v zadnjem času celo preveč glede na potrebe. V osnovnih šolah so v tem času zaživele tudi dokaj številne dejavnosti iz tako imenovanega dopolnilnega programa, kot so šola v naravi (morje, planine), podaljšano bivanje, knjižničarstvo, svetovalne službe, vzgojno-izobraževalna dejavnost za otroke, ki so na zdravljenju v bolnišnici, kadrovske štipendiranje, prehrana idr. Vse te dobre strani razvoja osnovnega šolstva pa so vse bolj začeli kaziti problemi, ki so se porajali zaradi rednega zmanjšanja družbenih sredstev za vzgojo in izobraževanje. Tako so pedagoški delavci zadnja leta večkrat negotovali zaradi nizkih osebnih dohodkov, zdaj pa vse bolj negotujejo tudi starši, ker morajo za brezplačno obvezno šolo prispevati kar precej sredstev iz lastnega žepa. Kot kaže, bodo starši v prihodnje še bolj obremenjeni, če ne bo prišlo do krčenja nekaterih dejavnosti iz dopolnilnega programa. Zagotavljeni (osnovni ali A) program pa zaenkrat še ni ogrožen.

Kot že omenjeno, je bila slaba udeležba delegatov, razprava pa še kar živahna. Večina jih je menila, da morajo v šolstvu spet združevati amortizacijska sredstva (za obnovo in vzdrževanje šolskih zgradb), da bo najbrž še potrebno razpisati referendum o samoprispevku za nadaljnje urejanje prostorskih razmer (le-te so trenutno najslabše v Bakovcih, slabe pa so tudi v Kuzmi, Bogojni, Fokovcih, OŠ II. M. Soboti in še kje), da se je v šolstvu preveč povečalo število administrativnih delavcev, da učni uspeh učencev ni realen odraz...anja, ker je previsok, da zaradi ukinitja juna čosa ne sme ostati nihče brez službe in da mora bolj zaživeti neposredna svobodna menjava dela.

Jože GRAJ

V petek (27. oktobra 1988) bi se morali sestati dve samoupravni interesni skupnosti — za komunalno in ceste, vendar so bili sklepčni le delegati na prvi skupščini. Ker so delegati izrazili številna vprašanja in dvome glede predlaganih sprememb v organiziranju in delu samoupravnih interesnih skupnosti za materialno dejavnost, so predlagali, da bi namesto osnutkov sprejeli le delovne osnutke sklepov in aktov.

Delegati so poudarili, da ne želijo več »papirnate vojne« in sprememb zaradi sprememb, temveč učinkovite rešitve organizacijske sise. V začetku so vsi z nezadovoljstvom sprejemali organiziranje interesnih skupnosti, kljub temu pa so jih ustanovljali iz leta v leto.

Polletni ukrep družbenega varstva (od oktobra 1987 do marca 1988) v Delovni skupnosti skupnih strokovnih služb materialnih dejavnosti občine Gornja Radgona je bil ukinitelj delno, kajti rezultati iz obsežne študije bi se morali uresničiti v praksi šele s 1. januarjem 1989. To pa je reorganizacija, ko naj bi delovna skupnost prenehala delovati, strokovni delavci stanovanjske in komunalne skupnosti ter skupnosti za ceste bi delali »pod okriljem« (s pomočjo) Oddelka za občo upravo in novega Komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja. Ostali sivi bi se usmerili na Kmetijsko zadruzo Gornja Radgona.

Delegati niso proti zmanjševanju stroškov in večji učinkovitosti dela teh skupnosti, zato so predlagali, da predlagatelji reorganizacije na naslednji skupščini prikažejo natančen pregled zmanjšanja nepotrebnih stroškov in delovanja skupščin v prihodnje. Bernarda Peček

Začasno vodstvo za Avtoradgono: drugič

Minuli teden se je radgonski izvršni svet moral sestati kar dva dneva zapovrstjo. V četrtek, 27. oktobra, so v kratkem času (uro in pol) obravnavali Poročilo o stanju premične in nepremične naravne kulturne dediščine v občini Gornja Radgona, Poročilo o stanju stanovanjskem gospodarstvu v občini Gornja Radgona, Sklep o javni razgrnitvi prostorskih ureditvenih pogojev za prostorsko celoto Radgonsko-kapelske gorice in Mursko polje, Apaško polje in Ščavniško dolino, sprejeli pa so tudi predlog odloka o prenehanju lastniške pravice na območju zaziidalnega načrta industrijske cone v Gornji Radgoni.

Bolj zanimivo pa je bilo verjetno v petek zjutraj ob 7. uri na izredni seji izvršnega sveta, kjer so obravnavali sklep o začasnih ukrepih družbenega varstva v delovni organizaciji Integral Avtoradgona. Vse točke in obrazložitve so enake kot v sklepu, ki so ga imeli na mizah člani pred približno 15 dnevi, druga so le imena začasnega kolegijskega organa delovne organizacije. In če malo osvežimo spomin: prejšnje predlagano vodstvo je skoraj v celoti odstopilo (le dan po sprejetju sklepa na seji izvršnega sveta SO Gornja Radgona), v njem pa so bili Ludvik Rajbar, Vinko Pristan in Helena Bojnec iz Radenske ter drugi. Izvršni svet je moral iskati novo vodstvo, kajti ukrep družbenega varstva je po mnenju večine tako v delovni organizaciji kakor v občinskem političnem vodstvu več kot nujen. Na rešetno so tokrat ostali: Janez Rozman, inženir strojništva iz Elrada, Jože Farič, podpredsednik Izvršnega sveta, Branko Kurbus, inženir strojništva — sekretar OK ZK, Manja Kurbus, Kmetijski kombinat, Dragan Kujundžič, diplomirani pravnik iz Elrada, in Feliks Ploj, organizator dela iz Radenske; manjka še en član, ki bi prevzel trženje. Na naslednji skupščini, ki bo 11. novembra, naj bi torej dokončno obravnavali sklep o uvedbi ukrepa družbenega varstva v Avtoradgono. Bo tokratni predlog zdržal do začetka seje? So kadri izbrani tehtno, s premislekom; so izbirali med najboljšimi ali med tistimi, ki so bili na voljo? Bodo ti znali krmariti potapljujočo se ladjo? Čas bo pokazal vse — vendar pri tem ne bi smeli pozabiti na delavce. Bernarda Peček

ZASADANJE SKUPŠČINE OBČINE LENDAVA

TRI USPEŠNE PREIZKUŠNJE

Na skupnem zasedanju vseh treh zborov so obravnavali nekatere dokumente, na podlagi katerih bodo spremenili dolgoročni plan občine za obdobje 1986—2000 in srednjeročni družbeni plan za čas od 1986. do 1990. leta. Nato so se zbori sešli na ločenih sejah. Bil sem navzoč pri dogajanju v zboru združenega dela.

Delegati zbora združenega dela so bili tokrat trikrat preizkušeni. Odločiti so se namreč morali o politiki obremenjevanja gospodarstva oziroma osebnih dohodkov, o ustanovitvi in financiranju sklada za razvoj drobnega gospodarstva, tretja preizkušnja pa je bil predlog o ustanovitvi, financiranju in delovanju sklada za nove razvojne programe v občini Lendava. Prevladala pa je dokaj zrela odločitev, čeprav bo ustrezne učinke dajala šele čez čas.

omogočili dva pomembna infrastrukturna objekta: novo črpališče lendavskega vodovoda in občinsko odlagališče odpadkov.

Kot rečeno: delegati so sprejeli tudi predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi in financiranju sklada za nove razvojne programe. Zavedli so se pač dejstva, da večje zaposlenosti ne bo vse dotlej, dokler ne bo več novih vrst proizvodnje, kar pa lahko prinesejo (sodeč po sedanjih izkušnjah) le nove tovarne. Da pa bi industrija z razviti območij vlagala, mora tudi zainteresirana družbenopolitična skupnost (v tem primeru občina Lendava) dati svoj ustrezn delež. Denarja v proračunu ni, zato ga morajo zbrati organizacije združenega dela. Samoupravni sporazum, ki ga morajo seveda še podpisati v podjetjih, določa zbiranje 1 odstotka od ustvarjenega dohodka, ki ga bodo ozdi združevali iz poslovnega sklada oz. amortizacije. Gre pravzaprav za neke vrste kreditiranje, kajti investitor bo dolžan sredstva vrniti najkasneje v desetih letih in z obrestmi, ki bodo za polovico nižje od tistih, ki bodo v banki.

Zdaj, ko so se v lendavski občini odločili za zbiranje denarja za razvojne programe, upajo, da jih bodo kar nekaj dobili, posebej še v tem obdobju prehoda občine iz nezavrtosti v razvitost. Omenjajo že konkretne projekte: poleg sedanje naložbe Ilijije Vedrog (čistilna sredstva) naj bi ta tovarna prinesla v Lendavo nov

program: biovin, katerega predračunska vrednost je 2,5 milijarde dinarjev. Čedalje aktualnejša je tudi razširitev proizvodnje antibiotikov v obratih Leka v Lendavi, kar bo stalo 30 milijard. Kaže, da se končno premika tudi v krajevem in narodnostno mešanem ter obmejnem središču Dobrovniku, kajti pri republiški komisiji za naložbe je prijavljena naložba tovarne nogavic Otiški Vrh v vrednosti 1,5 milijarde. Dobro kaže tudi širitvi objektov v Golfuristovem tozdu Naravno zdravilišče Lendava (tako imenovana C trakt — kopališče in spremljajoči objekti), kar bo stalo 8 milijard. Dolgovaška Opekarna, ki je spet samostojna, ni opustila zamisli o tovarni keramike; naložba je ovrednotena z 1,5 milijarde dinarjev. Tudi v Elektromaterialu težijo k posodobitvi proizvodnje, zato napovedujejo naložbo v znesku 8 milijard dinarjev. Zaradi širitve proizvodnje v Primatu, ki bo z novim letom samostojna organizacija TLO — Tovarna logistične opreme, je treba investirati 3 milijarde dinarjev. Tudi v obratu

Mesne industrije Murska Sobota v Lendavi, kjer predvsem predelejuje divjačina, brez naložb ne bo šlo; najnujnejši posegi bodo stali 1,5 milijarde.

Vsi ti načrti so dokaj realni, prav tako njihova izpolnitev. Več možnosti za napredek pa se obeta tudi v drobnem gospodarstvu, kajti če bodo združeno delo in obrtniki prispevali ustrezno vsoto denarja v sklad za njegov razvoj, potem bo to dokaz, da v občini Lendava ne ostajajo zgolj pri velikih besedah. Zlasti gre za to, da bi z združevanjem denarja usposobili obrtno cono, ki bi bila v Industrijski ulici. Zdaj namreč obrtniki sami ne zmorejo toliko denarja, da bi plačali vse infrastrukturne objekte, gradili, nato pa še opremljali. Od razvoja drobnega gospodarstva pa si v občini Lendava veliko obetajo, zlasti zaposlovanje novih delavcev. Delovno mesto v obrti je veliko cenejše kot pa v industriji, zato mora združeno delo, pa tudi obrtniki sami, več storiti za razmah obrti. To se zdaj utegne zgoditi.

Š. Sobočan

LENDAVA Nagrade novatorjem

V Lendavi so podelili nagrade, ki jih je razpisala občinska raziskovalna skupnost za dosežke na področju inovativne dejavnosti. Prvo nagrado v znesku 800 000 dinarjev si delijo novatorji iz Gorenja Varstroj (Andrej Podlesek, Gordan Cizar, Alojz Horvat, Avgust Brunec, Miha Mesarič, Viktor Gonc, Ivan Oletič in Janez Gonc) za napravo za varjenje ventilov, zasunov in vreten. Drugo nagrado v višini 500 000 dinarjev prejmejo novatorji iz Primata, tozdr Skladiščna oprema Lendava (Slavko Čojhter, Radovan Oletič in Evgen Herzenjak) za nov izdelek: komisionirni vozček. Tretja nagrada v znesku 300 000 dinarjev je pripadla novatorjema iz Gorenja Varstroj (Štefan Vučak in Jože Hozjan) za napravo za avtomatsko sočelno elektroporovno varjenje z iskrenjem tso 100.

Na priložnostni slovesnosti so podelili še 6 nagrad po 150 000 dinarjev. Jože Veren iz Ine Nafta je nagrado v omenjenem znesku dobil za konstrukcijo in izdelavo regulacijskega ventila, Drago Kutnjak iz tozda Elektromaterial za izdelavo bobna za grobo čiščenje vizzrov na artiklih, Ivan Zver z Veterinarske postaje za raziskovalno nalogo patologija reprodukcije govedi, Janez Gyurkač iz Ine Nafta za tehnološko izboljšavo solidifikacije mulja, Anton Cigan, Ignac Hren in Evgen Žoldoš iz Gorenja Varstroj so dobili nagrado za napravo varplaz I, Franc Ščančar iz Ine Nafta Lendava pa je nagrajen za napravo za popravilo središč ventilov.

Š. Sobočan

PZC, tozdr SPLOŠNA BOLNIŠNICA
MURSKA SOBOTA
OBJAVLJA
JAVNO DRAŽBO
ZA PRODAJO
1. Kombinirano vozilo TAM 60 A5, neregistrirano;
izklicna cena 7.000.000.— din
2. Kombinirano vozilo IMV — 2200 D,
izklicna cena 5.000.000.— din
Javna dražba bo v torek, 8. 11. 1988, ob 13.00 v Splošni bolnišnici v Rakičanu, Ul. dr. Vrtnjaka 6.
Ogled vozil je možen uro pred začetkom dražbe. Interesenti morajo prej položiti varščino v višini 10 % od izklicne cene. Kupljeno vozilo mora kupec takoj plačati in odpeljati. Vozila prodajamo po sistemu ogledano—prodano, zato je izključena vsaka možnost poznejših reklamacij. Prometni davek plača kupec od izklicirane cene.

Po seznamu novatorjev in doktorjev

inovacije

Kako naj vem, kaj mislim, dokler ne vidim, kaj rečem? (Foerster)

Z nekaj iskrenosti pa veliko simbolike so te dni vnovič »spodbujali«
inovatorsko dejavnost. Z drugimi besedami: novatorjem so delili priznanja in nagrade, vsaj v radgonski in lendavski občini. Blagor novatorjem — in kaj potem? Vprašanje, ki se ponavlja iz leta v leto in ga ni mogoče prezreti. Zadnjič smo navedli radgonske nagrade, to pot bomo lendavske, saj so ob priložnosti slovenosti v Primatovem tozdu Skladiščna oprema občinski sindikalisti pripravili razstavo novosti tamkajšnjih podjetij in ustanov ter strokovno predavanje Cirila Baškoviča, izvršnega sekretarja CK ZKS na temo: Kadri in znanje pogoj za prestrukturiranje družbe.

Prvo nagrado in 800 tisočakov je dobila skupina osemih novatorjev iz Gorenja Varstroj za napravo za krožno varjenje ventilov, zasnovan v vreten. Druga nagrada je šla v Primatov tozdu Skladiščna oprema: trem tozdovskim novatorjem so za komisionirni vozček podelili nagrado v višini 500 tisoč dinarjev. Tretjo nagrado in 300 tisočakov sta prejela dva novatorja Gorenja Varstroj za napravo za avtomatsko sočelno elektrouporovno varjenje z iskrenjem. Podelili so še šest nagrad v višini 150 tisoč dinarjev. Tri so pobrali novatorji iz Ine Nafta, po eno pa iz Gorenja Varstroj, Elektrokontakta in veterinarske postaje.

Kako zbistriti kalno vodo? Pusti jo na miru in sama se bo zbistnila. (Laotse)

Mar ni varno, da se zasmrati? Kot se zna primeriti razumniku na obrobju (v provinci), ki nič ne vlaga vase in še manj daje od sebe? Sicer pa bo nemara (spet) zanimivo, če obidimo spomin na t. i. beg možganov oz. tretjo univerzo, kar je nam, naši pokrajini, zelo lastno. »Ko je govora o slovenski tretji univerzi, se torej misli na kar številno slovensko akademsko inteligenco v tujini, na desetine Slovencev, ki uspešno delajo na tujih univerzah in znanstvenih inštitutih. Bistvo ideje tretje univerze je bilo in je še vedno, kako te ljudi, njihovo znanje in sposobnosti, preko njih pa tudi inštitucije, v katerih delajo, in znanje, do katerega imajo dostop, pritegniti v naša razvojna snovanja, v delo in razvoj naše znanosti, naših obeh univerz in naših raziskovalnih inštitutov. Slovenci smo kot narod pač v položaju, ki terjajo, da skrajno racionalno izkoristimo vse tiste ustvarjalne ljudi in potencialne, ki jih imamo doma, pa tudi tiste v tujini. In dejstvo, da imamo na tujem v razvitem svetu kar številno izobražensko diasporo, je za Slovence in Slovenijo v tekmah za dohitevanje razvitega sveta lahko velika prednost. »premišljuje v uvodniku Delovne priloge Znanje za razvoj (Delo, 19. oktobra) Ernest Petrič. Njegov premislek nam je pravšnja iztočnica za objavo seznama doktorjev znanosti (za zdaj samo) iz soboške občine, ki sva ga za soboškega župana Andreja Gerenčerja pripravila s Francem Kuzmičem iz Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti. Zakaj ravno za župana? Zato, ker je bila namera, da bi pripravili srečanje vsaj z nekaterimi iz tukajšnje intelektualne elite — naj bodo doma ali kje zunaj Pomurja oz. Slovenije in Jugoslavije.

Če svetu ne moreš sporočiti, mu tudi prodati ne moreš!

Dopuščamo možnost, da seznam ni popoln — torej ne želimo nikomur delati krivico — kajti tovrstnih zbirnih podatkov ni na voljo, pa vseeno. Tudi občutek samozavesti je nekaj vreden. Na seznamu so:

Vanek Sitar, Petanjci, Aleksander Sitar, Murska Sobota
Ludvik Gyergyek, Ljubljana, Oto Norčič, Ljubljana, Vilko Novak, Ljubljana, Peter Kuzmič, Osijek, Anton Vratuša, Ljubljana, Franc Zdravc, Ljubljana, Gabi Ččinović-Vogrincič, Ljubljana, Ludvik Čarni, Ljubljana, Jože Smej, Maribor, Jože Kerec, Murska Sobota, Janez Nemeč, Maribor, Jože Ruess, Murska Sobota, Franjo Štefanec, Maribor, Janez Malacič, Ljubljana, Albina Nečak-Luk, Ljubljana, Igor Emri, Ljubljana, Cvetka Toth, Ljubljana, Vitko Starc, Ljubljana, Helena Sočič, Ljubljana, Stefan Bojnec, Ljubljana, Ludvik Horvat, Ljubljana, Jana Rošker, Murska Sobota, Vinko Škafar, Ptuj, Dragica Turnšek, Ljubljana, Jože Zdravc, Beltinci, Nada Ččinović-Puhovski, Zagreb, Karel Kerčman, Endicott, New York, ZDA, Frank F. Bakvič, Fairfield, Connecticut, ZDA, Frank Flisser, Betlehem, Pensilvanija, ZDA, Jože Sraka, Općine pri Trstu, Italija, Jože Sitar, Ljubljana, Ludvik Bogataj, Ljubljana, Vladimir Škerlak, Ljubljana, Tiberije Škerlak, Sarajevo.

Še enkrat se vrtno k razmišljanju Ernesta Petriča. Po njem »izkušnje kažejo, da so številni slovenski izobraženci v tujini še kako pripravljeno sodelovati z matično domovino, z našimi ustanovami in navsezadnje z univerzo, ki jih je izobrazila. Težave so prej v tem, kako smo mi usposobljeni in navsezadnje tudi resno pripravljeno sistematično razvijati stike z našo izobraževalno diasporo v tujini. Načelnega govorenja je bilo v preteklih letih sicer veliko, konkretno storjenega pa, kot je pri nas navada, malo.«

Aprila prihodnje leto bo Univerza Edvarda Kardašja v Ljubljani slavila 70-letnico delovanja in ob tej priložnosti se je na FSPN (Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo) v centru za proučevanje znanosti porodila pobuda za organiziranje posveta s čim širšim krogom slovenskih univerzitetnih in znanstvenih delavcev, ki živijo in delajo v tujini in ki so si tako rekoč vsi visokošolsko izobrazbo pridobili na naši alma mater. Hkrati naj bi vzpostavili izčrpno datoteko o slovenskih izobražencih v tujini, o tem, na katerih področjih delajo in objavljajo. »To bi moglo biti izhodišče za dober pregled, na koga se obrniti za sodelovanje, za pomoč, za mnenje, za recenzijo ali kaj drugega. Čvrst, bolj sistematičen delovni stik z njimi kot doslej bi nam lahko skrajšal marsikatero pot do v svetu že doseženih in cenjenih spoznanj,« meni Petrič. Naj samo še razvozlamo uvodni Foersterjev aforizem. Označuje namreč drugi vidik uspešnega koncepta visokošolskega študija, v katerem se povezuje artikulacija oblike s pregnantnostjo vsebine.

Branko Žunec

KOMENTAR Demokracija z brado

Če je pri nas v zadnjem času kaj resnično nevhvaležno, je to gotovo napovedovanje. Še vremenarjem bi se morala začeti počasi tresti kolena, kajti v predvidljivem se nikoli nismo bili taki mojsstri zmote. V mislih imamo seveda odločanje o močnih kandidatih za novega člana predsedstva SR Slovenije, okrog katerega se je zadnje čase dvignilo veliko nepotrebnega prahu. Neobveščeni pa bi se zdelo, kot da zamenjamo celotno vodstvo in politiko, saj je bilo opravljenih ogromno temeljnih in občinskih kandidacijskih konferenc. Čas za izvedbo zahtevnih in razmeroma dokaj zapletenih opravil, ki jih je terjati postopek priprav na volitve, pa je bil zelo kratko odmerjen. To je seveda precej oteževalo uresničitev usmeritev, sprejetih v frontni organizaciji. Le-to bo moralo tudi po opravljeni republiški kandidacijski konferenci, na kateri so dali podporo dr. Ivanu Ribnikarju (podpreti ga se moraju vsaj dve tretjini slovenskih občin), narediti temeljito analizo o dobrih in slabih izkušnjah teh malih volitev. Tako, da ne bomo vedno znova ponavljali, kako nam primanjkuje posebni kriteriji.

Seveda ni potrebno kakšno posebno »teoretiziranje«, da bi ugotovili, da gre za korak naprej v demokratizaciji volitev, čeprav to samo po sebi še ne pomeni tudi nove kakovosti. Še posebej, če organizacije in posamezniki takšne demokratizacije ne razumejo tudi kot zahtevo za drugačen način dela ter kot svojo dolžnost in odgovornost, da predlagajo in se zavzemajo za čeres najboljše kandidate. Če bi takšno demokratično pravico izrazito izrabili samo nekateri, drugi pa ostali pasivni in nezainteresirani, potem končni rezultat ne more biti neizbežno tudi nova kakovost. Ob tem socialistična zveza vsaj delno priznava, da odpiranje in razširjanje kandidatih list ni spremljalo ustrezno vsebinsko prilaganje novim razmeram. SZDL kot nosilec kandidacijskega postopka od samega začetka ni dovolj natančno povedala, kaj se pravzaprav terja od člana predsedstva SRS. Samo malo izrecnejša je bila glede kriterijev, v katerih je zapisano, da naj bi imel izvoljeni kandidat tesno zvezo z gospodarskimi vprašanji.

Nekajtedenska volilna aktivnost pa terjajo tudi temeljitejši razmislek o vseh uveljavljenih novostih in kritičnih pripombah, da prihodnjih volitev ne bi spet pričakali »nepripravljeni«. Od začetka predvolilnih aktivnosti je bilo tudi v Pomurju veliko pripomb zaradi komplicitnosti in hkratne nedorečenosti in protislovnosti volilnega pravilnika. Med drugim je omenjeno to, da ravno v novih razmerah ni povsem jasna vloga in odgovornost posameznih družbenopolitičnih organizacij. Političnoizvršna telesa zveze komunistov, sindikata, borcev in mladine so namreč evidentirala svoje možne kandidate za člana predsedstva SR Slovenije, pozneje pa se je njihova vloga nekako izgubila znotraj predsedstva socialistične zveze. Pozorni pa bi morali biti tudi na naslednjo pripombo: v javnih glasovanjih na temeljnih kandidacijskih konferencah v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah smo se konkretno opredelili za enega možnega kandidata, na občinski kandidacijski konferenci, kjer je bilo glasovanje tajno, pa za povsem drugega. In končno še na republiški kandidacijski konferenci, kjer je imel tudi kandidat z manjšim številom glasov v predhodnih volilnih postopkih vse možnosti, da ga predlagajo kot možnega kandidata za omenjeno odgovorno funkcijo. Mar so ob tem še sploh potrebne temeljne in občinske kandidacijske konference, ko pa imajo zadnje besedo na republiški ravni? Če bi to res postala praksa, potem bi resnično lahko govorili o politični farsji.

Vse to omenjamo samo zato, ker bi se kdaj pa kdaj res splačalo pokukati v isto, kar smo že zdavnaj zapisali. S tem bi si lahko prihranili marsikakšno sestankarsko besedičenje, zapisovanje, prepisovanje ali razmnoževanje sveženj gradiv. Na ta način pa tudi lepe in krvavo potrebne denarce. Danes, ko prav paranoično dokazujemo smotrnost in nesmotrnost, demokratičnost in zakonitost, bi se tega morali zelo zavedati!

Milan Jerše

ZA MANJ POKLICNIH FUNKCIONARJEV

Sedanja gospodarska in politična kriza se kaže v vseh porah našega življenja. Lahko bi rekli, da se nam je dobesedno zajeda pod kožo in se je to težko znebiti. Vsaka kriza pa je tudi svojevrsna preskušnja za državno vodstvo, politiko in prebivalstvo. Brez nevarnih zaostreitev pri njenem reševanju ne gre, vendar je vsaka rešljiva ob uporabi zdravega razuma. Na pragu 21. stoletja si mora socializem — še posebej naš samoupravni — pridobiti položaj humane in demokratične družbene ureditve. Razumna pot do tega cilja je le ena: ohraniti je treba legitimnost obstoječega pravnega reda in življenja in vse spremembe na bolje je treba opraviti v okvirih, ki so postavljeni z veljavno ustavo in zakoni. Pri vsem tem pa gre hkrati tudi za globoko družbeno prenovo. Demokracija, ki si jo prizadevamo razviti, nikakor ni pojmovana po načelu, da je demokracija le tisto, kar je enakega mnenja, in nedemokratično vse, kar misli drugače. Zato je treba podpreti vse tiste politične sile, ki se zavzemajo za srpen dialog, spoštovanje človeške in nacionalne integritete in se zoperstavljajo vsakovrstni politični manipulaciji posameznika ali narodov, zlasti pa zoper prisilno politično izenačevanje.

Strategija treh reform, ki je došla polno podporo tudi na 17. seji CK ZKJ, je vsekakor obetavna, pri čemer se zlasti veliko pričakuje od prenove Zveze komunistov. Partijska organizacija je nedvomno ključni dejavnik politične stabilnosti. V praksi to pomeni, da bo iz vrst ZK nujno čimprej odstraniti demagoge, na njihova mesta pa naj pridejo ljudje, ki manj laskajo množicam, bolj pa bodo s svojo sposobnostjo in znanjem prodrli v bistvo sedanje politične in gospodarske krize pri nas. 17. seja CK ZKJ, ki verjetno ni izpolnila vseh pričakovanj, pa bo dobila svoje potrdilo šele takrat, ko bomo tudi v praksi resnično prešli od besed k dejanjem! V to smer so naravnane tudi neposredne naloge in aktivnosti partijskega članstva po 17. seji CK ZKJ, saj morajo komunisti v vseh okoljih sprejeti konkretne programe lastnih aktivnosti.

Seveda bi bilo napak, če bi se v Pomurju kar počez kampanjsko lotili vseh nalog, ampak je treba najprej pretehtati upravičenost posameznih predlogov. To velja tudi za zahtevo po zmanjšanju števila poklicnih političnih delavcev v občinah. Nekaj poskusov racionalizacije v delovanju družbenopolitičnih organizacij v pokrajini ob Muri je že bilo, toda ko je prišlo do konkretnosti, so se zadeve naenkrat zakomplicirale. Očitno je takrat, kot že

tolikokrat poprej, odpovedal človeški dejavnik. Na takšne pojave sedaj ne bo možno več pristajati, kajti prve korake morajo vendarle storiti ravno družbenopolitične organizacije, ker bodo drugače izgubile zaupanje ljudi. Nato pa je treba terjati spremembe še pri drugih, sicer bodo zaman dobri sklepi 17. seje zveznega partijskega vrha. Te zahteve pa so vse glasnejše tudi v osnovnih organizacijah ZK, kjer se zavzemajo predvsem za boljše osveščanje in informiranje članstva; torej spreminjanje miselnosti.

Zanimiva je pobuda iz soboške občine, po kateri naj bi CK ZKS ugotovil, kje je možno zmanjšati število poklicnih političnih funkcionarjev, pri čemer naj bi upoštevali tudi velikost krajevnih skupnosti in število partijskega članstva na njenem območju oziroma v posamezni občini. Pa tudi na učinkovitost ZK ne bi kazalo pozabiti. Seveda pa brez konkretnih zadolžitvev partijskega članstva tudi tokrat ne bo šlo, saj drugače ni možno pričakovati premikov na tem pomembnem področju. Če namreč ne bo sprememb v metodah dela in odgovornosti, bomo samo za trenutke odvrnili pozornost od bistvenih problemov sedanjega trenutka.

Prav tu pa ne sme biti več nobenega odlašanja!

Milan Jerše

Letošnji iztržek Eurece že 2,5 milijona mark

V soboškem Pomurskem tisku si prizadevajo za takšne razvojne programe, ki jih je možno čim bolj komercializirati, zato so vse bolj dejemljivi za uvajanje nove tehnologije. Velik del njihove proizvodnje je namenjene znanemu kupcu, čemur so prilagojeni tudi dobavni roki. To seveda povzroča dodatne težave, ker se že pojavljajo določena ozka grla, ki naj bi jih s postopnim uvajanjem nove tehnologije odpravili. Zato vse večjo pozornost namenja organizaciji tržišča in prodaji.

V tozdu Eureco, ki je sad skupnega vlaganja z nemškim partnerjem, firmo Ritter iz Darmstadta v Zvezni republik Nemčiji, kar 70 odstotkov proizvodnje prodajo s posredovanjem nemškega dela mešanega podjetja. Gre za kapitalno intenzivno proizvodnjo, na račun katere pa ni bilo veliko dodatnih zaposlitev (le 16 do 20 delavcev). Najnovejši izdelek novega programa reklamnih blokov je t. i. samolepilni reklamni blok, kjer gre v bi-

stvu za inovacijsko proizvodnjo, ki traja leto dni. S to so letos iztržili že okrog 2,5 milijona mark. Če vemo, da znaša celotni izvozni promet tega tozda 3,5 milijona mark, si laže predstavljamo pomen take proizvodnje. Ravno pri tem novem izdelku pa imajo kot edini izdelovalec v Jugoslaviji in drugi v Evropi (takoj za Francijo) velike možnosti za nadaljnje povečanje prodaje. Zato si prizadevajo razširiti proizvodnjo, vendar se pojavlja problem premajhnih prostorov. Računajo, da bi potrebovali okrog 400 kvadratnih metrov proizvodnih prostorov.

Poleg tega v Pomurskem tisku sedajje uvajajo procesno-računalniški krmilni proces tiska, imajo avtomatski čitalnik tiskarskih črk in računalniški nadzor nanosa barve. Načrtujejo tudi dopolnitev proizvodnega procesa v tiskarni, kjer je ozko grlo za enkrat vezava knjig, trdo vezavo pa že nekaj časa opravljajo ob pomoči kooperantov.

Milan Jerše

Porabljenih že 3,3 milijarde dinarjev

Letošnji devetmesečni finančni načrt občinskega sveta za ceste v Murski Soboti kaže, da so porabili že 83 odstotkov predvidene denarja za letos. V številnih pomeni to konkretno: od blizu 4 milijard dinarjev načrtovanih sredstev je do konca letošnjega septembra porabljenih že več kot 3,3 milijarde dinarjev. Največ denarja, in sicer več kot 2,5 milijarde dinarjev, so vložili v vzdrževanje in posodobitev lokalnih cest v soboški občini. Precejšen znesek — skoraj 279 milijonov dinarjev — pa so namenili za sofinanciranje obnove regionalnih cest.

Po drugi strani pa je treba

M. Jerše

LENDAVA

Sindikati zahtevajo razbremenitev

Predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Lendava občano svoje seje opravi v delovnih organizacijah, kjer se podrobneje seznanja z delovanjem sindikalne organizacije in gospodarjenjem. Tokrat je bila seja predsedstva v tozdu Gradbenik. Ta delovni kolektiv se namreč izločuje iz delovne organizacije Konstruktor. Izločitev je napovedal tudi tozdu Opekarna Dolga vas. Predsedstvo je sicer soglašalo s izločitvijo, vendar pa opozorilo, da vodstvu obeh temeljnih organizacij morata zagotoviti socialno varnost delavcev in razvoj, ki bo upravičil izločitev in delovne organizacije Konstruktor. Na seji so namenili največ pozornosti razbremenitvi gospodarstva. Sindikat meni, da so

predlogi izvršnega sveta za razbremenitev gospodarstva občine premalo konkretni in zaradi tega za delavce nesprejemljivi, saj ti predlogi ne zinajšujejo obremenitev delovnih organizacij. K razbremenitvi gospodarstva morajo prispevati vse samoupravne interesne skupnosti, ne le nekatere. Na seji predsedstva so izročili skromna priznanja delavcem, ki so se udeležili zveznega tekmovanja kovinarjev in gradbincev. Delavci lendavske občine so na tem tekmovanju dosegli zelo dobre rezultate. Na tekmovanju kovinarjev je delavec Ine Nafta Zlatko Rob zasedel prvo mesto, na tekmovanju gradbincev Jugoslavije pa je bila ekipa lendavskega Gradbenika druga.

Jani D.

PREDSEDNIKI ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

SKLICUJEJO

29. SEJO ZBORA ZDRUŽENEGA DELA
29. SEJO ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI
29. SEJO DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA

Seje bodo v četrtek, 17. novembra 1988, ob 8. uri v veliki sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobota. Predsedniki zborov predlagajo naslednji

dnevni red:

1. Izvolitev in poročila verifikacijskih komisij;
2. potrditev zapisa skupnega zasedanja Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora z dne 13. oktobra 1988;
3. soglasje k predlogu dopolnil k ustavi SFRJ;
4. predlog smernic za spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Murska Sobota od 1986. do 2000. ter družbenega plana občine za obdobje 1986—1990;
5. ugotovitve, stališča in usmeritve za urejanje razmer na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve v Murski Soboti;
6. volitve člana Predsedstva SR Slovenije;
7. predlog odluka o sprejetju lokacijskega načrta za vodovod Črnske meje—Černelavci—Gederovci—Cankova ter vodovod Černelavci—Brezovci—Domajinci—Cankova (to točko obravnavata samo Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti);
8. predlog odluka o sprejetju lokacijskega načrta za vodovodno omrežje na območju krajevnih skupnosti Cankova (to točko obravnavata samo Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti);
9. delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja;
10. predlogi, sklepi, mnenja in obvestila.

Gradivo za obravnavo navedenih točk dnevnega reda bo posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij ter delovnim skupnostim, ki vršijo funkcijo delegacije.

OBCINSKI GASILSKI CENTRI TVORIJO CELOTO

V Pomurju deluje 244 gasilskih društev (15 industrijskih), ki predstavljajo množično dejavnost in so eden najmočnejših členov v verigi združevanja občanov v požarnem varstvu. S svojo aktivnostjo gasilci predvsem zadovoljujejo skupne družbene interese. Zato tudi gasilske organizacije štejejo med organizacije posebnega družbenega pomena, katerih temeljna naloga je varovanje in reševanje življenj, osebnega in družbenega premoženja ne samo pred ognjem, ampak tudi v vseh drugih okoliščinah.

Gasilska društva so po svojih operativnih zadolžitvah razporejena v občinske centre, primestna društva, krajevne centre, društva s posebno zadolžitvijo in ostala društva. Na področju požarnega varstva imajo pomembno vlogo občinski gasilski centri v Murski Soboti, Gornji Radgoni, Ljutomeru in Lendavi, ki predstavljajo celoto in skupno udarno moč za reševalne posege na vseh področjih gašenja in reševanja. Kako občinski gasilski centri v Pomurju opravljajo svoje naloge, kako skrbijo za usposabljanje kadrov in kako so opremljeni — to je bila tema pogovora z vodilnim komandnim gasilskim kadrom Pomurja. V pogovoru so sodelovali: **FRANČEK GOMBOC** — območni gasilski poveljnik, **JOŽE PINTARIČ** — občinski gasilski poveljnik v Murski Soboti, **VALTER HORVAT** — občinski gasilski poveljnik v Gornji Radgoni, **STANKO HUNJADI** — občinski gasilski poveljnik v Ljutomeru in **STANKO LEŠNJAK** — občinski gasilski poveljnik v Lendavi. Z njimi se je pogovarjal novinar **FERI MAUČEC**.

Različna organiziranost

centrov

Pomurski občinski gasilski centri so različno organizirani, kar dokazuje tudi število zaposlenih. Čeprav je osnovna usmeritev dela v gasilski organizaciji prostovoljnost, ni mogoče brez nekaterih strokovnih zaposlenih v občinskih gasilskih centrih. To je pokazal tudi nedavni obisk občinskih gasilskih centrov. Solidno je organiziran občinski gasilski center v Murski Soboti, kar je tudi razumljivo, saj le-ta opravlja nekatere naloge kot pomurski gasilski center. V občinskem gasilskem centru v Murski Soboti je zaposlenih osem delavcev, ki opravljajo servisno dejavnost, vzdržujejo gasilsko opremo in opravljajo nekatere druge nalo-

posebni poklicni gasilski enoti v delovnih organizacijah Ina Nafta in Radenska v Radencih, ki sta usposobljeni za reševanje ob razlitju nevarnih in vnetljivih snovi, ki se po pomurskih cestah vse več prevažajo. Ti dve enoti sta se že večkrat izkazali.

Franček Gomboc — območni gasilski poveljnik
Valter Horvat — občinski gasilski poveljnik Gornja Radgona
Jože Pintarič — občinski gasilski poveljnik Murska Sobotna
Stanko Hunjadi — občinski gasilski poveljnik Ljutomer
Stanko Lešnjak — občinski gasilski poveljnik Lendava

DOBRA OPREMLJENOST OBCINSKIH CENTROV

Vsi štirje pomurski občinski gasilski centri so sorazmerno dobro opremljeni za opravljanje svojih nalog. V občinskem gasilskem centru v Murski Soboti so zlasti dobro opremljeni za opremo za gašenje tudi posebnih požarov, medtem ko jim še manjka nekaj opreme za reševanje z višin, saj sama lestev in ostala razpoložljiva oprema ne zadostuje. Imajo štiri cisterne, posebno in tehnično vozilo ter še nekatera druga prevozna sredstva. Dobro je opremljena tudi enota za reševanje na vodi in iz vode. Imajo tudi opremo za reševanje ob prometnih nesrečah. Za učinkovito delovanje centra pa je potrebno orodje in opremo sproti dopolnjevati z novimi tehničnimi dosežki, ki nenehno prihajajo na tržišče. Tudi v Gornji Radgoni izpopolnjujejo potrebno opremo in orodje. Imajo tri gasilske cisterne in orodno vozilo ter še nekatero drugo opremo. Dobro je opremljena tudi ekipa za reševanje na vodi in iz vode, ki se je že večkrat izkazala s svojimi akcijami. V občinskem gasilskem centru v Ljutomeru imajo tudi potrebno orodje in opremo, ki omogoča hitre posege ob nesreči. Imajo dve cisterni, orodno in kombinirano vozilo in še nekatero reševalno orodje. Potrebno bi

gasilsko vozilo za manjše posege. Tudi v občinskem gasilskem centru v Lendavi imajo dve gasilski cisterni in komandni vozili. Potrebno bi pa bi vsaj še eno gasilsko cisterno in vozilo za manjše posege. Res je sicer, da nekatero opremo in orodje dopolnjuje poklicna gasilska enota pri delovni organizaciji Ina Nafta. Za vse pomurske občinske gasilske centre pa velja povedati, da se z orodjem in opremo do-

Občinski gasilski center v Murski Soboti

polnjujejo. To orodje in opremo pa je potrebno nenehno dopolnjevati, zlasti pa je potrebno izpopolniti nekatero zaščitno opremo. Pomembna pridobitev za vse štiri pomurske občinske gasilske centre pa so razpoložljivi prostori, ki so zelo primerni in omogočajo nadaljnji razvoj centrov. Tudi kadrovska zasedba je v občinskih gasilskih centrih dokaj dobra.

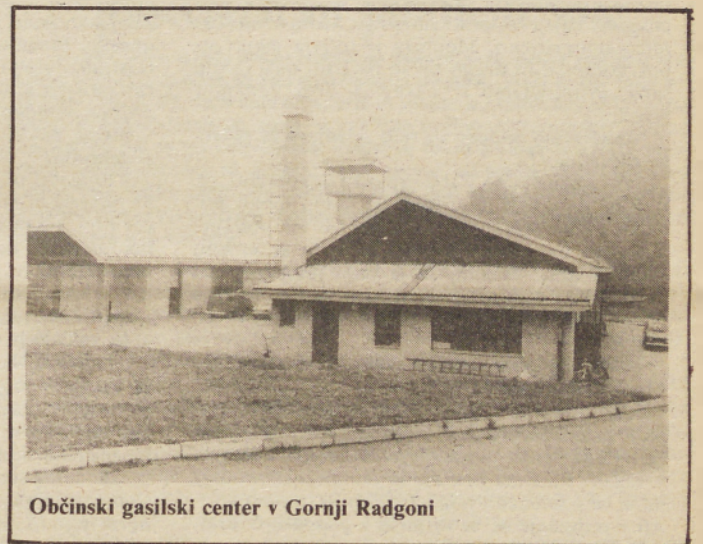
KAKO POSTOPAMO, ČE IZBRUHNE POŽAR

- ostanimo mirni in hitro ukrepajmo, najprej rešujemo ogrožene ljudi,
- če gori oseba, je najbolj primerno, da jo ognemo z oedejo, oseba si lahko tudi sama pomaga tako, da se valja po tleh,
- preprečite prepih, dokler ne začnete z gašenjem,
- najprej gasimo tiste predmete, ki najbolj gorijo,
- če požara ne zmorete pogasiti, pokličite gasilce.

Pomurska gasilska vaja v Gornji Radgoni

V okviru aktivnosti meseca oktobra — meseca požarnega varstva so pomurski gasilci pripravili v Gornji Radgoni skupno prikazno vajo. Na njej so prikazali postopek reševanja pri razlitju nevarnih snovi, reševanje ljudi iz hudo poškodovanih avtomobilov in gašenje požarov prve nevarnostne stopnje s kemičnimi sredstvi. Na vaji je sodelovala ekipa industrijskega gasilskega društva Radenske iz Radenc, ki ima opremo za prečrpavanje vnetljivih snovi. Enota je tudi prikazala, kako se zaščititi okolje, da razlite nevarne snovi ne bi prišle v stik s podtalnico. Prav tako je ekipa tudi prikazala nasičenost nevarnih plinov v zraku. Vaja je bila v celoti izvedena brez elektrike ali druge energije na osnovi vodnega tlaka s posebno črpalko za pretakanje vnetljivih snovi. Enota gasilcev iz Murske Sobotne je na vaji prikazala reševanje osebe iz težko poškodovanega avtomobila, kjer so uporabili posebne hidravlične klešče za rezanje pločevine in noža za rezanje stekla ter hidravlično razpiralo. Prav tako je uporabila prožne blazine za dviganje težkih tovorov. Enota gasilcev iz Ljutomera pa je prikazala gašenje z vodno meglo lahko vnetljivih snovi s kombinacijo kemične pene in prahu. Vajo v Gornji Radgoni si je kljub slabemu vremenu ogledalo precej ljudi.

Občinski gasilski center v Gornji Radgoni

IZOBRAŽEVANJE KADROV

Za učinkovito delovanje občinskih gasilskih centrov je velikega pomena izobraževanje strokovnih kadrov. To narekuje tudi nova tehnika, ki se pojavlja na tržišču. Sicer pa v občinskem gasilskem centru v Murski Soboti izobražujejo gasilske kadre do častnika, medtem ko v Gornji Radgoni, Ljutomeru in Lendavi izobražujejo do nižjega častnika. Višji častniki pa se šolajo v centrih za usposabljanje v Poljčah in na Travnji gori. Posebne kadre, ki so potrebni v gasilstvu, pa usposabljujejo v republiških centrih za obrambno vzgojo.

ALARMNI SISTEM IN DEŽURNA SLUŽBA

Alarmni sistem je v pomurskih občinskih gasilskih centrih dobro urejen in prilagojen sodobnim potrebam. Preko alarmnih sirens in radijskih zvez se pomurski gasilci med seboj povezujejo. V mestu Murska Sobotna so štiri sirene. Poleg tega pa so na alarmni sistem vezana vsa primestna gasilska društva, tako da lahko alarmirajo vsa hkrati. V

radgonski občini imajo poleg sirens razen treh gasilskih društev tudi telefonsko povezavo. Tudi v ljutomerski in lendavski občini alarmirajo preko sirens in radijskih zvez.

Stalna dežurna služba deluje trenutno le v občinskem gasilskem centru v Murski Soboti, zagotavljajo jo zaposleni v servisni delavnici. Poleg tega je v občinskem gasilskem centru zaposlen tudi hišnik, pa tudi drugi člani stanujejo v bližini gasilskega doma, tako da se lahko hitro zberejo. V radgonski občini imajo dežurno službo urejeno preko delovne organizacije Radenska iz Radenc. Poleg tega pa je občinski gasilski center tudi direktno povezan s postajo milice v Gornji Radgoni. Predvidevajo pa, da bodo v teku enega leta uvedli stalno dežurno službo v občinskem gasilskem centru. V ljutomerski občini imajo trenutno zagotovljeno dežurno službo v delovnem času, imajo pa že vse pripravljeno, da bodo stalno dežurno službo uvedli z novim letom. Najtežje je z dežurno službo v občinskem gasilskem centru v Lendavi, kjer nimajo zaposlenega delavca in dokler ga ne bodo zaposlili, tudi ne bo mogoče organizirati stalne dežurne službe.

Občinski gasilski center v Ljutomeru

Občinski gasilski center v Lendavi

Ni kardinal, zato pa je vrtnar

»Lahko bi bil kardinal in ne Kardinar, pa nisem: in ker sem samo Kardinar, sem v Moravskih Toplicah vrtnar.« Je na svoj hudomušni način razložil Alojz Kardinar začetne zaplete okrog priimka.

Poiskali smo ga, kajti v dveh letih in pol, kar je zaposlen v tem zdraviliškem kraju, so vidni učinki njegovega dela (čeprav tega sam noče priznati — lo naj ugotovijo gostje, pravi) ne le v negovani okolici in vedno svežem cvetju v hotelu in na mizah restavracij, ampak tudi v skupni blaginji.

Alojz Kardinar trdi, da je lepa vsaka cvetoča roža — pa najsi bo to mlado dekle ali pa cvetoča detelja. bp

Solal se je v Celju, nato v Varaždinu, delal na Pohorju, v Avstriji in Portorožu. V Moravskih Toplicah je vodja hortikulture in komunalne dejavnosti, kjer je zaposlenih 12 delavcev, med njimi inženirka, vrtnarski tehnik in trije vrtnarji.

Prvo vprašanje je bilo iz »železnega repertoarja«:

In sicer, kaj delajo jeseni?
 »Urejamo zunanje zelenice, ki so jih poškodovale gradbinci, čistimo, okopavamo, ruhljamo, vzgajamo zelenjavo, lončnice in rezano cvetje v rastlinjaki. Tudi prekrivanje slamnatih streh spada v opis naših del in nalog, pa odvoz smetnjakov, pometanje cest, pločnikov, pozimi kidanje snega...«

Torej je kar precej dela?
 »Eni pravijo, da ga je precej. Drugi spet, da to ni nič. Kakor ga kdo vidi.«

In kako je zadovoljen s tremi rastlinjaki, ki so jih postavili lani, čeprav jih seveda ne more primerjati z rastlinjaki in vrtnarji na 5 hektarjih v Portorožu?

»Zaenkrat so se kar dobro obnesli, čeprav so imeli nekateri taktak, ko smo jih naredili, čudne predstave o tem, čemu bodo rabili. Nekateri so mislili, da bodo tukaj rože, ki jih bodo lahko nosili domov, drugi spet bi radi v njih prezimili lončnice. V enem rastlinjaku smo imeli paradiznik — zdaj je v njem paprika, v drugem lončnice in v tretjem rezano cvetje — astromerije, vrtnice, pajke... Prvo leto rastlinjakov nismo imeli, ampak smo bili v leseni baraki nad vrtno, ki ni bila primerna. Poleg tega je bila postavljena za hotelom in je kvarila videz.«

Lani so se (pravi, da po dolgem prerekanju) odločili, da postavijo rastlinjake. Zakaj tako daleč stran in na zamočvirjenem terenu?

»Ta nekoliko oddaljeni prostor je bila edina prosta lokacija. Če smo odkriti, drugače ni bilo mogoče, saj je celotno območje Moravskih Toplic zamočvirjeno. Montaža je trajala mesec in pol, vodovod in drugo pa so naredili naši fantje sami. Pripravljamo še okrog 20 aron zunanjih površin.«

Nameravate pridelovati tudi zelenjavo za potrebe zdravilišča?

»Paradiznik smo imeli samo za dekoracijo, pa tudi na zunanjih površinah ne bomo mogli pridelati toliko zelenjave, da bi pokrili vse potrebe. V sezoni so cene primerne, tako da se jo bolj splača kupiti. Mislim, da je večji prihranek pri cvetju. Pomembno je predvsem to, da imamo vedno sveže cvetje, s tem se namreč dvigne raven hotela.«

Imate vzgojeno kakšno rožo, ki je značilnost Moravskih Toplic?

»Astromerijo. Cvete v rdeči in roza barvi, cvet je podoben orhideji, le da ima v zemlji gomolja. Njena velika prednost je, da je zelo obstojna v vazah. Rastlina prihaja iz Holandije, prodaja pa se le z licenčno pogodbo. Mi jo imamo.«

Ali v prihodnje ne bi vključili v ponudbo Moravskih Toplic tudi prodajo cvetja?
 »To bi lahko, vendar le, če imamo prodajno mesto. Nikoli ne bi hotel prodajati neposredno iz rastlinjaka, tudi inšpektorji tega ne bi dovolili. Razmišljamo, da bi bila v novem hotelu tudi cvet-

ličarna, kjer bi potem naše rože tudi prodajali.«

Zaradi mile zime bo verjetno šele letošnja prava preizkušnja?

»Ogrevanje s toplo vodo še ni imelo prave preizkušnje. Kritično bo, če bo temperatura nižja od -30°C. Povečati bi morali število grelnih teles. Pozimi v rastlinjaki presajamo potaknjene, vršičke, pikiramo... Okrog marca mora biti zrel paradiznik.«

Imate izračunano vrednost vašega dela?
 »Skupna vrednost vsega, kar je bilo v enem letu v rastlinjaku vzgojeno, je 40 milijonov dinarjev. Interno vse obračunavamo, vse gre prek dobavnice.«

Ali Moravske Toplice s tem precej privarčujejo?

»Reprezentančni stroški in stroški za cvetje na mizah in urejeno okolico se nikoli neposredno ne povrnejo, so pa nujni. Prej so imeli pozimi na mizah suho cvetje ali pa ga kupovali v vrtnarji. Zdaj menjamo aranžmaje na mizah dvakrat tedensko, lončnice v hotelu pa vsake tri mesece. Rastlino damo okrevat v rastlinjak, čez pet mesecev pa spet v hotel. Spomladi redkeje, poleti in pozimi pa pogosteje.«

Ste že dobili naročila za »ozelenitev« nove fizioterapije?

»To bodo odločili drugi, ki so za to odgovorni. Seveda bi morali rože vzgajati že nekaj mesecev prej. Jih bodo pač kupili. Če so dali toliko za beli marmor, bodo še za rože. Po mojem bi bilo najprimerneje postaviti velik cvetlični vrt — daljše korito z več zelenimi rožami, vendar se ne načrtuje nič takega.«

In kakšno je osebno zadovoljstvo?

»Je in ni. Ni, ko moram delati kaj takega, kar ne spada v mojo stroko, ko moram popravljati za drugimi. Zadovoljen pa sem takrat, ko mi nekaj uspe, ko se roža prime, raste, ko je zelenica lepa. Želim si, da bi lahko v prihodnosti delal to, zaradi česar sem tukaj. Če so zelenice potrebne, se mora nekdo z njimi ukvarjati, ne pa da ljudje opravljajo to delo »bežečiki«, vmes pa vse drugo. Vzdrževati rastlino — to je del žive narave, rastlina sama ne more povedati: ta zemlja mi ne ustreza, to okolje ni primerno. Enostavno se posuši. Zato se mora nekdo z njo ukvarjati.«

Bernarda Peček

Vsakdanje delo kot turistična prireditev

V turističnem življenju naše dežele manjka vsebina, kar je posledica dolgoletne odsotnosti stroke na področju obrti in nasploh turizma. Doktor Janez Bogataj, ki smo ga zaprosili za pogovor na otvoritvi ljutomerske razstave (sodeluje pa pri organiziranju mnogih drugih razstav in prireditev v severovzhodni Sloveniji), se s to problematiko ukvarja znanstveno raziskovalno. Intenzivneje, ko je prevzel mesto predsednika komisije za prireditev in razstave pri Turistični zvezi Slovenije konec 70. let, vendar je že prej veliko pisal o turizmu, predvsem o tem, kako bi morali realistično razumeti kulturno dediščino za potrebe turizma. Je profesor etnologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, veliko je potoval po svetu kot študent, pa tudi kasneje zasebno, tačas pa se pripravljala na pisanje učbenika o turistični etnologiji. In kaj bo v njem?

»Uporabljati bi ga študentje, pa tudi vsi turistični delavci: v njem pa bi spoznali, kako naj gledajo stvari, ki jim ležijo pred pragom, pa jih ne vidijo. Namesto da gradimo minigolfe, se bomo z nekimi lažnimi folklornimi skupinami itd., ponudimo tisto, kar je del našega vsakdana. Kajti zanimivo je nekaj — če gremo mi v tujino kot turisti, znamo videti vse. Gremo v Španijo in vidimo, kako čistijo žito, obirajo grozdje. Doma pa ne znamo razumeti, da je vsakdanje delo že turistična prireditev. Mislimo, da moramo imeti režiserje, plakate, fanfare, ognjemete...«

Se je v minulih letih število študentov na vaši smeri kaj povečalo? Namreč — odnos do turizma se je močno spremenil?

»Gotovo je to eden vzrokov, mislim pa, da je še eden. Mlada generacija je bila leta in leta osiromašena vedenja o samem sebi, o lastni kulturi, kot vemo, usmerjeno izobraževanje ni dalo na tem področju nobene kakovosti. In sedaj z veliko žlico hlastajo ravno spoznavanje lastne kulture. Ko sem se jaz vpisal, nas je bilo v vseh štirih letnikih mogoče 20, danes pa jih je okrog 190.«

Ali bo to kdaj odsevalo tudi v življenju, v delu »turističnih podjetij«?

»Veste, v čem je problem? Problem je v tem, da v teh turističnih podjetjih in nasploh zaposlujejo predvsem tehnologe, ne pa ljudi, ki bi znali strateško oblikovati kulturno-turistično ponudbo. To, kar imajo vse druge razvite turistične velesile po svetu, pa na ne. In to je glavni vzrok, zaradi katerega sem še vedno malo skeptičen.«

Če se vrnemo Pomurju in množičnemu obujanju navad in običajev — na kateri stopnici razvoja je?

»Vedno ko imam predavanja kje po Sloveniji, ne pozabim omeniti, da je severovzhodna Slovenija na tem področju korak pred drugimi.«

Glede česa: kar ima še ohranjeno ali kar ima že vključeno v turistično ponudbo?

»Glede tega, da se počasi zaveda, kaj še ima. Ponuja žal še ne. Rekel bi še nekaj: ti kraji so bili dolga leta nerazviti. Po vojni so dosegli skokovit napredek. Po svoje sem zelo kritičen do vseh strokovnih služb, pa tudi velikih turističnih firm na tem območju, ker niso znali na primeren pedagoški način ljudi izobraziti glede tega, kakšne hiše naj gradijo, kako naj bodo ponosni na svojo domačo kulinariko, da ni najpomembnejše, če greš v tovarno za tekoči trak, ampak lahko tudi doma dveh šopke iz povoščenega papirja, da smo lončarje z vsemi mogočimi ukrepi zabijali v tla in so mladi lončarji zapuščali svoje očete in šli v pisarne... Danes se počasi zavedamo, kaj smo s tem izgubili.«

Se ni prepozno?

»Prav gotovo še ni prepozno, res pa je, da nam manjka animacijskega dela.«

Kaj ste dosegli bistvenega v minulih letih?

»To bi lahko razbili na več delov! Na primer na področju spominkarstva smo v teh letih dobili temeljit pregled, kaj vse še znamo narediti. To je super spoznanje, ki ga je potrebno sedaj dopolnjevati.«

Potem smo dosegli v hotelski tehnologiji nekaj »višini« — Radenci, Moravske Toplice. V kmečkem turizmu nam je stvar ušla iz rok. Namesto turističnih kmetij, kjer je primarno kmetijstvo in ukvarjanje s turizmom sekundarno, smo dobili kmečke gostilne in »pušlanke« na poseben način — gibanica, pa malo domačega vina, čeprav je tudi to domače pod narekovajem. Nadalje, če pogledamo izkoriščenost vsebine, ki jo ponuja severovzhodna Slovenija, lahko damo povsem negativno oceno. Hvala bogu, da je bila ta Plečnikova razstava, da so začeli sedaj vključevati v programe izletov tudi cerkev v Bogojinu. Drugače pa smo jih peljali v kakšen grad,

Intervju — dr. Janez Bogataj o spominkarstvu in prireditvah v Pomurju

pa da se dobro najejo in napijejo. Ob tem lahko povem kratko zgodbo: Enkrat sem peljal delavce velike ljubljanske firme na sindikalni izlet. Njihov kulturni animator me je prosil, če jim lahko pokažem, da se v severovzhodno Slovenijo ne gre samo najest in napit. Moram povedati, da so rekli, še nikoli niso prišli s takšnega izleta tako trezni! Če jim ti znaš na primeren način stvari povedati, še tisti najbolj indiferentni ljudje prisluhnejo. Skratka: vsebino tukajšnje turistične ponudbe smo še premalo izkoristili. Potem naprej — izredno bogastvo kulinarike. Mi smo zaradi naše tehnološke nespameti pristali samo pri gibanici in mesu iz tunke, pa konec. Ti kraji tukaj pa so v bistvu eldorado močnatih kuhinj, tu je doma žitna kultura, in to se kaže povsod — v segah in navadah, v jedeh, ki so danes, ko se obračamo k bioprehrani, pravi izziv.«

širino, bazo, ne more pa biti oblikovalec. Le-ta je danes strokovnjak. In glede tega je turizem izrazito sestavljeno področje. Mi delamo danes veliko napako, ko pravimo: nastavi bomo turističnega strokovnjaka. Kdo pa je to? Turizem je sestavljeno področje iz kulture, ekonomije, bančništva, arhitekture, oblikovanja, psihologije.«

Kakšne pa so razstave v drugih slovenskih krajih?

»80 odstotkov razstav je v severovzhodni Sloveniji. Najbolj zaostaja Primorska, prebuja se Gorenjska, ki postavlja vse stvari na tržne osnove, kar je dobro. Zaveda se, da je treba razmišljati trženjsko, in to na strokovni ravni. Tega ne more nositi okrog upokojenec v vrečki in prodajati.«

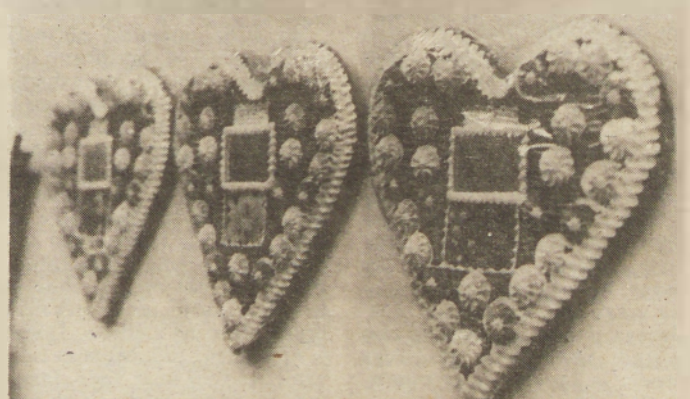
Katere spominke bi lahko omenili kot najboljše?

»Kakovostne steklenice dobrega ljutomersko-ormoškega vina — če imajo primerno embalažo in etiketo, vendar tega še ni. Tu so pletarski in lončarski izdelki, izdelki iz slame...«

Kaj pa kakovost prireditev, tudi te obiskujete?

»Ja, kajti to je komisija za spominkarstvo in prireditev. Tu je velik sklop problemov. Imamo izdelano sestavo tipov prireditev, poznamo sedem glavnih tipov, znotraj teh pa je še več podskupin. Kaj hočemo? Da je čim manj nastopov na odru, parad in kaj vem še. Manj tega živega teatra na ulicah, ki gre v sekundi mimo tebe. Prireditev mora biti spontano doživljanje kulture prebivalcev tistega okolja, kjer se organizira, skupaj z obiskovalci. Da potuješ po vasi in spoznavaš pri eni hiši pletarja, pri drugi ti postrežejo s kisló juho in tako naprej. Res pa je, da je tukaj spet velika zavora v turistični tehnologiji, ker imajo veliki turistični giganti interes, da gosta postrežejo v svojem hotelu. Tam pa vemo, kako je, tam je zakon o združenem delu.«

Kaj vi menite o vseh teh prireditvah, kjer je bistveni zaslužek?

Ali se še ne zavedamo tega, kar imamo, tega ne cenimo dovolj, ali pa ne znamo ponuditi?

»Vsega tega, kar ste našli, je malo. Predvsem pa se tega ne zavedamo. Generacije, ki so zdaj prevzele krmila, so iz nekega a priori stališča zavračale vse, kar jih je vezalo na starše. Tu so odpovedale strokovne službe, pa tudi etnologija je premalo vzgajala ljudi.«

Kdo bi poleg strokovnjakov še lahko kaj naredil?

»Šola ogromno. Ker premalo sloni na domačem kulturnem okolju. Mi še vedno projiciramo v našega človeka zunanji svet, Evropo, Ameriko, namesto, da bi našo kulturo projicirali nazven.«

In kakšnega pomena so razstave turističnih spominkov?

»Prvič pedagoško, vzgojno. Ljudem kažejo, kaj je pravi turistični spominke. Da ni treba iti po ne vem kakšne pepelnike in vžigalnike, ampak lahko to naredijo s svojimi rokami. Potem je to spodbuda za izdelovalce in ne nazadnje bi to moral biti tudi izvir za turistične delavce. Žal pa se ne zamislijo, so slabo navzoči.«

Kako povezati amaterski entuziazem in profesionalizem?

»To je problem ljubiteljstva in profesionalizma. V prvih povojnih letih je naš turizem rasel na izrazitih ljubiteljskih osnovah — to je bilo v tistem času razumljivo in primerno. Danes pa so časi ljubiteljstva minili. Turistično ljubiteljstvo še vedno daje neko

»To je najbolj problematično, ker lahko kaj hitro zaidemo v kič, izrodi se v načelno pohajkovanje v narodnih nošah. Mnoge prireditev imajo zelo zveneča imena, v bistvu so pa navadne veselice. Upam, da sem vam s tem povedal vse.«

Kaj pa raznorazni sejmi?

»Vsi ti tradicionalni sejmi — to se zdaj na veliko ozivlja. Te stvari so lahko zelo kakovostne, na primer Holanci na račun sejmov veliko iztržijo. Pogoj za dobro prireditev je modelni pristop, strategija. V ta model morajo biti vključene idejne in vsebinske razsežnosti, propaganda, spominki, kulinarika. Tak je na primer Furmanski sejem. Skratka — prireditev se ne da delati na pamet.«

In kaj je od tega v Pomurju kakovostno pripravljeno?

»Dobra je parada na radgonskem sejmu, ker Gornja Radgona to omogoča. V vseh manjših krajih, če počnemo kaj takega samo na traktorski prikolici, pa je videti prav smešno.«

Mislim, da ne gre samo za živo podajanje muzejskih oblik preteklosti, ampak bi morali v prihodnje načrtovati prireditev — tudi v severovzhodni Sloveniji — misliti tudi na to, da iz teh tradicionalnih oblik ustvarjajo nekaj novega. Kajti: kaj pa bo naša doba dala prihodnosti? Ali bo dala samo muzej? To ne bi bilo dobro!«

Bernarda Peček

V Radencih končno blatne obloge

Pred kratkim so v Naravnem zdravilišču Radenci začeli uporabljati blatne obloge — peloid. S tem so obogatili zdraviliško in nasploh turistično ponudbo, saj bodo to obliko zdravljenja uporabljali pri različnih oblikah revmatičnega in degenerativnega obolenja sklepov, pri poškodbah, ženskih boleznih in motnjah, pri raznih kroničnih vnetjih sečil, jeter, žolčnika ter pri boleznih prebavnega traka.

Ideja, da bi začeli uporabljati tudi peloidne obloge, je v Radencih stara že deset let, vendar so šele pred tremi leti začeli pospešeno iskati primeren material (blato). Našli so ga v bližini Radencev in raziskave v Pyeštanih na Češkem, na Inštitutu za fizikalno medicino in balneologijo ter na Biotehniški fakulteti v Ljubljani so pokazale, da gre za kakovostni sladkovodni peloid. V minulih letih so pripravili vse potrebno za njegovo uporabo v zdravniški praksi — izdelali so študijo o osnovnem znanju o peloidu, vplivih, nakupili potrebno tehnično opremo, pridobili dovoljenja, izšolali kadre in končno začeli delati. Blato so shranili v posebnih bazenih v Moravskih Toplicah.

In kakšne so prednosti tega »čudežnega blata«? V bistvu je to mulj, ki ga sestavljajo v glavnem anorganske snovi z večjim ali manjšim deležem organskih. Poznamo izvirske peloid (če ga prinaša s seboj izvir termalne ali mineralne vode), morsko blato (nastaja v mirnih morskih zalivih), solinski peloid (iz solin), če pa nastaja na dnu mirnih jezer, pa je to sladkovodni peloid. Slednjega bodo uporabljali v Radencih, kmalu pa tudi v novi fizioterapiji v Moravskih Topli-

Med gosti v Naravnem zdravilišču je čedalje več Fincev, tako smo jih našli tudi v obnovljenih prostorih, ki so namenjeni zdravljenju z blatnimi oblogami (prej je bila tukaj obratna ambulanta). bp, foto: Milan Verdev

cah. V zdravstvene namene uporabljajo njegove termične (fizikalne) in kemične lastnosti. Vodja zdravstvene službe dr. Lojze Stevanec je takole razložil njegovo uporabnost: »Termični učinek je podoben učinku kopeli, vendar mnogo večji. Peloidi imajo veliko toplotno zmogljivost in majhno prevodnost, zato jih lahko apliciramo pri mnogo višji temperaturi (45–50°C). Enakomerno in blago odvajajo toploto in jo dolgo zadržujejo. Kemične učinke pričakujemo od sestavin, ki so v vodi topne. Uporabljamo

jih v obliki celih ali delnih kopeč, najpogosteje pa kot cele ali delne obloge.«

Uporabnost blatnih oblog in njihova učinkovitost je torej dokazana. Novo nahajališče dodatnih količin blata, ki bi ga lahko uporabljali v naravnih zdraviliščih, je tudi v Puconcih.

Ta metoda zdravljenja je zelo cenjena predvsem v tujini, zato upravičeno upajo na večje povpraševanje po koriščenju zmogljivosti Naravnega zdravilišča Radenci na tujem trgu.

Bernarda Peček

Cene so se umirile

Potem ko je od začetka oktobra vladala precejšnja zmeda na tržišču z živino, saj so se odkupne cene spreminjale tako rekoč vsak teden, kaže, da so se razmere zdaj nekoliko umirile in tudi cene so postale stabilnejše. V Kmetijski zadrugi Panonka so nam povedali, da sedanjih odkupnih cen zaenkrat ne bodo spreminjali, saj odkupujejo trenutno kilogram tople polovice mladega pitanega goveda ekstra kakovosti po 9.500 dinarjev, za kilogram žive teže prašičev pa dobijo rejci 5.500 dinarjev. Novost, za katero so se odločili v tej kmetijski zadrugi, pa je ta, da rejcem na plačilo ni potrebno več čakati. Takoj po prejemu obračunskega bloka namreč lahko denar dvignejo pri hranilno-kreditni službi, vendar pa je potrebno ob tem poravnati vse obveznosti, ki jo imajo do zadruge. V zadrugi so tudi znižali obrestne mere za nakup reprodukcijskega materiala, tako da od 15. oktobra velja 195-odstotna obrestna mera. To obrestno mero odslej določajo vsak mesec in velja od 15. do 15. v naslednjem mesecu.

V Panonki ugotavljajo, da kljub neurejenim cenovnim razmerjem v prašičerji v preteklosti ni prišlo do bistvenega zmanjšanja staleža osnovne plemenske črede in je ponudba pujskov normalna. Tudi pri pitanih prašičih ni večjega odlika na druga območja, saj na vsaki progi odkupijo okrog 30 prašičev. Cene le-teh so, kot pravijo, zdaj spodbudne, razmišljajo pa o povišanju odkupnih cen pujskov za nadaljnje pitanje. Tačas jih odkupujejo po 6.500 dinarjev kilogram, kar pa je v primerjavi s cenami pitanih prašičev premalo, saj bi se morale cene gibati v razmerju 1:1,5. Zato bodo že v kratkem povečali odkupne cene tekačev.

L. Kovač

O izkušnjah makedonskih kmetijcev

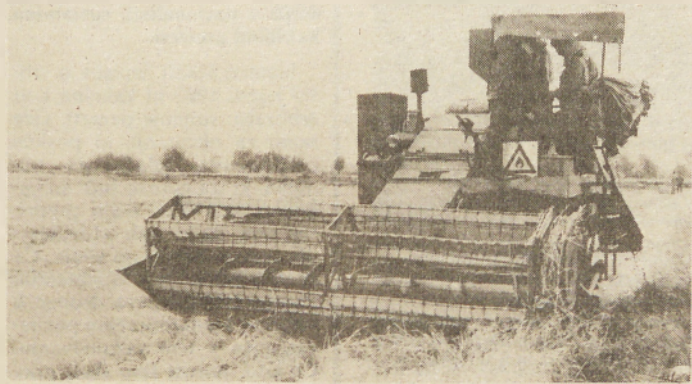
Skupina osmih novinarjev, urednikov kmetijskih oddaj jugoslovanskih radijskih postaj, se je prejšnji teden mudila na obisku v Makedoniji in se seznanila z izkušnjami in problemi tamkajšnjega kmetijstva. Med obiskom so se srečali in pogovarjali tudi s predsednikom republiškega komiteja za kmetijstvo, predstavnikom Zadružne zveze Makedonije ter z najodgovornejšimi predstavniki največjih kmetijskih organizacij združenega dela, ki so nosilke razvoja kmetijstva na njihovem območju.

Problemi, s katerimi se srečujejo makedonski kmetijci, so bolj ali manj podobni našim, slovenskim in splošnim jugoslovanskim. Neurejena cenovna razmerja, pomanjkanje lastnih obra-

tnih sredstev za tekoče poslovanje, draga posojila in visoke obresti, slaba akumulativnost in zastoj v naložbah, to so težave, ki povzročajo največ sivih las tudi makedonskim kmetijcem. Seveda pa imajo v Makedoniji tudi posebno proizvodnjo, ki je slovenski kmetijci ne poznajo. So največji pridelovalec tobaka in riža v Jugoslaviji, imajo dobro razvito vinogradništvo in sadjarstvo, prav tako pa tudi zelenjadsko pridelavo, saj so njihove kumare in paradižnik prisotne na celotnem jugoslovanskem in seveda tudi na slovenskem tržišču. Makedonski kmetijci so se prvi v državi lotili izkoriščanja geotermalne vode v pridelovalne namene in zdaj že uspešno ogrevajo na desetine hektarjev rastlinjakov ter pri tem dosegajo odlične proizvodne in tudi dohodkovne rezultate.

V skupini jugoslovanskih kmetijskih novinarjev, ki so obiskali Makedonijo, je bil tudi Ludvik Kovač in v prihodnji številki bomo začeli objavljati zapise o izkušnjah makedonskih kmetijcev.

Morda bo kakšna njihova izkušnja spodbudila k podobnim razmišljanjem tudi naše kmetijce.

Makedonski kmetijci v tem času končujejo z žetvijo riža. Letošnja usaha ni prinesla tudi te kulturi, vendar so ob dobro urejenih namakalnih sistemih vseeno dosegli dobre pridelke. Zahvala za to gre tudi dobri selekciji, ki ji namenjajo posebno pozornost in vzgajajo sorte, ki dajejo največje in kakovostne pridelke.

900 plemenskih telic za Valjevo

Rezultat dobrega selekcijskega in rejskega dela v Pomurju je kakovostna plemenska živina, po kateri je v zadnjih letih veliko povpraševanje tudi na drugih območjih države. Največji kupec plemenskih telic, ki jih vzrejajo pomurški rejci, je Kmetijska zadruga Lajkovac AIK Valjevo, ki že nekaj let kupuje naše telice za kooperante tamkajšnje mlekarne. Na sejmju plemenske živine, ki so ga pripravili sredi oktobra v Murski Soboti, je kmetijska zadruga iz Lajkovca tako kupila že 900 plemenskih telic v Pomurju. Ta pomemben dogodek smo seveda tudi ovekovečili, na fotografiji pa so ob 900 plemenskih telicah poleg rejca še predstavniki kupcev in prodajalcev.

Foto: L. Kovač

LJUTOMER

ENOVITO ALI S TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI?

Nekdaj priljubljeno tozdiranje počasi izgublja svoj šarm, to pa predvsem iz varčevalnega, bolj gospodarnega in prilagodljivejšega vidika. To je v današnjih dneh že večkrat dokazano. Nekdaj veliki sistemi (predvsem delovne organizacije z več tozdji) v zadnjih letih razpadajo, se združujejo, spreminjajo organizacijske in vsebinske sheme. Tudi v Ljutomeru se niso mogli izogniti temu. V delovni organizaciji Ljutomerčan (ta je tačas največja DO, saj ima 7 tozdov) so prišli do teh spoznanj in začeli razmišljati o reorganizaciji.

»Pobuda o reorganizaciji delovne organizacije pravzaprav sploh ni nova. O tem smo začeli razpravljati že lansko leto, šele letos pa smo začeli s pripravami.

V naši delovni organizaciji smo v ta namen določili človeka, ki je začel pripravljati strokovne podlage za organiziranost Ljutomerčana. Istočasno pa smo se povežali s strokovnimi službami sodne ABC Pomurka, da nam pomagajo načrtovati prihodnjo organiziranost. Povedali smo jim, kaj želimo. Hoteli smo imeti odgovor na vprašanje, ali enovita delovna organizacija ali DO z nekaj tozdji, vendar manj kot sedaj.

Sedaj jih imamo namreč 7,« je odločitev o reorganizaciji utemeljil direktor Anton Slavič.

Ta reorganizacija pa ni prvi poskus, saj so manjšo združenje že pripravili v lanskem letu, ko so pod eno kapo spravili dva vinogradniška tozda: Vinogradništvo in Klet. Poskusi torej so in

sedanje razmišljanje o reorganizaciji je samo nadaljevanje? »Res je. V teh odnosih, ki jih imamo v DO Ljutomerčan, so dejansko strokovni delavci navzoči več, kot bi bilo potrebno.

Ko razpravljamo o odnosih med posameznimi tozdji, je navadno problem isti kot v odnosu s tujnimi partnerji: cene. Namesto da bi se poglobljali v strokovno delo in delali tisto, za kar so pri hiši, počno vse kaj drugega. Mislim, da bomo z novo organiziranostjo dejansko dosegli to, da se bodo strokovne službe ukvarjale s proizvodnimi problemi, da pa moramo v novi delovni organizaciji Ljutomerčan stvari organizirati tako, da bodo te, ki so sedaj nerešene (cene, odnosi med posameznimi enotami), tisti dejavniki, ki bo sam po sebi uredil probleme.

Omenili ste že, da ste k pripravam povabili tudi sodne ABC Pomurka. So tam pripravili dovolj strokovna izhodišča?

»Z delom, ki so ga opravili v dogovorjenem roku, smo delno zadovoljni, vidi pa se, da je v pripravi dokumentacije navzoč interes sozda. Nam pa je vsekakor bolj zanimiv interes naše delovne organizacije, ker smo temu kolektivno odgovorni.

Od petih ponujenih različic, ste se odločili za dve. Po prvi naj bi sedanja DO Ljutomerčan s sedmimi tozdji postala enovita, po drugi pa naj bi se nekaj tozdov združilo in bi bila potem delovna organizacija s tremi tozdji.

Kakšni so prvi odmevi v razpravah o obeh predlogih?

»Že nekaj časa potekajo razprave. Prejšnji teden pa smo izhodišča prvič ponudili tudi delavskemu svetu delovne organizacije. S prvo razpravo na tem organu smo zelo zadovoljni. Delegati namreč podpirajo reorganizacijo, vendar pa zahtevajo, da naj ne bi bila reorganizacija zaradi reorganizacije, temveč mora biti tudi v primeru enovite delovne organizacije v ospredju ekonomska organiziranost delovnih enot. Za drugo različico je bilo sicer manj zanimanja. Kljub temu smo obe prepuščili strokovnim službam in DPO v DO in tozdjih, da o njih razpravljajo.« Ob reorganizaciji pa bo še po-

sebej pomembno vprašanje kadrov. »To drži. Tačas imamo okrog 30 zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo. To je zelo močan potencial kadrov. Kljub temu pa je iz dokumentov razvidno, da bi potrebovali še nekaj več diplomantov. Kmetijski del je precej dobro zaseden, manjka pa nam še nekaj ekonomistov.

Istočasno pa ugotavljamo, da strokovnjaki, ki jih imamo, niso ravno najbolje razporejeni. Kadrovska problematika bo ena pomembnejših nalog v reorganizaciji delovne organizacije. Predvsem bo pomembno, kakšen človek bo na katerem delovnem mestu.

Vizija delovne organizacije Ljutomerčan je: postati ekonomsko zelo prilagodljiva delovna organizacija, ki bo lahko takoj odgovarjala na zahteve tržišča, se mu prilagajala. To je verjetno tudi eden glavnih motivov za reorganizacijo?

»Prav gotovo. Pri nas moramo izkoristiti tiste končne rezultate našega dela. Naša končna proizvodna pa sta meso in vino. Mislim, da imamo kakovost, zakaj potem ne bi imeli še primernega dohodka?«

Dušan Loparnik

DOLIVANJE VINA (dopolnjevanje sodov)

Dopolnjevanje sodov z vinom je prvo važnejše opravilo vinogradnika-kletarja po končanem burnem vrenju. Z dolivanjem zapolnimo prazen prostor, katerega smo pustili, ko smo točili mošt v sode in ga pripravili za vrenje. Med vrenjem ta prostor zapolni ogljikov dioksid (CO₂), ki izpodrine zrak in nam zato štiti mošt in mlado vino pred škodljivimi vplivi. Po burnem vrenju pa se razmere spremenijo, nastopi tako imenovano tiho vrenje, pri katerem se sprošča premalo CO₂, da bi zapolnil prostor nad vinom. S tem se ustvarjajo ugodne razmere za oksidacijo vina in za delo drobnokivk, ki potrebujejo za svoje življenje zrak (kisik).

Okus po zraku je najmilejša okvara vina, tako vino izgublja svoje svežino, zaradi zračenja pa se slabša tudi aroma. Sode, v katerem mlado vino po burnem vrenju še tiho vre, ne dopolnimo do konca ali vsaj ne pritisnimo zamaška na zgornji odprtini do konca v pilko, ker se še tvori CO₂. Vsak teden nadzorujemo tiho vrenje, ki lahko traja od 4 do 7 tednov, odvisno od posamezne mošta, mladega vina in seveda naših predhodnih ukrepov ter razmer v kleti. Za dolivanje vina naj bi si že ob točenju mošta v sode ali najpozneje ob prvem pretoku rezervirali ustrezno manjšo količino vina, s katerim potem dopolnjujemo drugo vino.

Tako vino za dolivanje lahko shranjujemo tudi v steklenih posodah (pletenkah) različnih prostornin.

Sode po možnosti dopolnjujemo z isto sorto oziroma zvrstjo vina, ki je v sodu, k aromatičnim sortam ne dolivamo aromatičnih sort, če ni to ista sorta, temveč nevtralnno sorto ali mešano vino. Mlado vino dolivamo z mladim vinom, stara s starim, izjemoma pa lahko mlado vino dolijemo s starim, vendar pa je najvažnejše, da dolivamo zdravo vino, saj bi s pokvarjenim lahko pokvarili vse vino.

Zgoraj sem omenil, da je okus po zraku najmilejša okvara vina, ki ga lahko doleti v nepolnem sodu. Če pa vina v sodu dalj časa ne dopolnimo, posebno, če ima malo alkohola, se nam začne na površju vina tvoriti bela prevleka glivic kana (tako imenovana balsa). Dolivanje te glivice nam lahko povzroči, da vino postane spet motno. Kajti glavni produkt delovanja teh glivic je, da iz alkohola tvorijo CO₂ in vodo. V kanastem vinu se nam kasneje lahko pojavijo očetne bakterije, ki razkrajajo alkohol v očetno kislino in vino postane neuporabno. Vse te stvari, ki sem jih navedel, držijo tako za mlado kot staro vino. Kontrola zdravstvenega stanja mladega vina je potrebna vsaj enkrat tedensko in s tem tudi dolivanje. Dočim staro vino kontroliramo bolj redko in tudi osusek tega vina v polnih sodih je manjši.

E. NOVAK, dipl. inž. agr.

Doma pripravljen pasteriziran jabolčni sok

Vsako jesen zgnije nekaj jabolčkov na sadovnjakih, celo v manjših sadnih vrtovih se odpadku ne moremo povsem izogniti. Mošt ni več tako popularen, kot je bil, zato smo na mletje in prežanje jabolčkov nekoliko pozabili. Sadej spravljamo za zimo na različne načine: kot kompot, sirupe, marmelade ali pa ga zmrzujemo. Priprava sokov pa ima nekatere prednosti: sadnih sestavin ne denaturiramo preveč, na majhnem prostoru uskladiščimo veliko sadja, uporabimo lahko tudi manj kvalitetne sadeže. S pasterizacijo preprečimo fermentacijo, tako da ohranimo brez konzervansov svež sok vse leto.

Pasterizirati pomeni segreti sok na 60°C za 20 minut. Če ga ne segrejemo do tako visoke temperature, lahko nekateri mikroorganizmi prežive, in ko se v ohlajenem soku primerno razmnožijo, nam sok zavre. Če pa segrevamo sok preveč, mu s kuhanjem po nepotrebnem zmanjšujemo hranilno vrednost. Za prakso velja: sok segrejemo na 75°C in nekako v 20 minutah se bo ohladil na 60°C — pasterizacija je končana.

Od jabolčkov do soka Če le moremo, poberimo jabolka v suhem vremenu, da nimamo preveč dela s pranjem sadja. Nekateri sladokusci vztrajajo pri trditvi, da je nujno delati sok le iz enakomerno dozorelega sadja, ki že ima polno aromo. Jabolka moramo torej prebrirati in zelena predelati šele, ko dozore. Vse lepo in prav, a navadno delamo vsaj v majhnih sadovnjakih in vrtovih, sok le enkrat ali dvakrat na leto. Takrat uporabimo vse, kar je pri roki. Jabolka, tudi zelena in prezrela, hruške, pa tudi kakšen drug sadež (ta bo samo prispeval k bolj eksotičnemu okusu). V najslabšem primeru lahko sok na koncu malo dosladkamo, kar je sicer komaj kdaj potrebno, a nekateri menijo, da brez sladkorja ni pravega vkuhanja.

Pređen sadje zmeljemo, obrežemo gnile plodove. Saj ni treba trikrat obračati vsakega jabolka, a preveč gnilobe da soku neprijeten priokus. Jabolka zmeljemo in sprešamo kot za mošt. Če hočemo čim bolj bister sok, ga pustimo pred pasterizacijo stati nekaj ur, ni pa treba dodajati sredstev za bistrenje. Dodatno ga lahko precedimo skozi gazo.

Pasterizacija Sok lahko pasteriziramo na različne načine, odvisno od količine in od »tehničnih možnosti«. Zavedajmo se, da je zapletene sestavljene naprave največkrat težko očistiti, zato je najpreprostejši način največkrat najboljši. Manjše količine najelegantne-

je pasteriziramo v steklenicah, ki jih segrejemo v večji posodi, polni vode. Če jih pred segrevanjem ne zamašimo, lahko kontroliramo temperaturo neposredno v vratu steklenice. Vsak liter soka se pri segrevanju od sobne na potrebno temperaturo raztegne za skoraj 30 cm³, torej ne polnimo steklenic do vrha. Se bolj bomo previdni, če pasteriziramo zaprte steklenice.

Če imamo opraviti z večjimi količinami soka, je opisana metoda prezamudna. Bolj praktično je, če sok segrejemo posebej in ga polnimo vročega. Izogibati se moramo temu, da bi sok neposredno segrevali, saj ga lahko »prismočimo«, tem kaže, čim višja je posoda, kjer ga segrevamo. Če že moramo segrevati neposredno, zagotovimo vsaj stalno intenzivno mešanje. Elegantna je tudi pasterizacija z ogljenimi elektrodami. Enostavno jih potopimo v sok, mešamo in zasledujemo temperaturo. Kakorkoli že segrevamo sok, čaka nas še polnjenje steklenic. Pasterizirali smo sok, ne pa tudi posode, kamor ga nameravamo spraviti, polniti ga moramo torej vročega. Priporočljivo je prej segreti steklenice, saj tako uničimo morebitne mikroorganizme, hkrati pa zmanjšamo nevarnost, da nam steklenica pri polnjenju počji. Zapiranje steklenic

Če hočemo sok hraniti dalj časa, moramo steklenice nujno nepredušno zapreti. Staremu presušnemu načinu z gumijastimi zamaški (segreto steklenico napolnimo z vročim sokom in za premo z gumijasto kapico, ki smo jo potegnili iz vrele vode) uspešno konkurira zapiranje s kronskimi zamaški, ki pa so na žalost uporabni le za določen tip steklenic. Najprimernejši so, če zapiramo steklenice pred pasterizacijo (hladne) in potem pasteriziramo zaprte. Uporabne pa so seveda tudi vse druge steklenice, če jih le lahko nepredušno zapremo s primernim zamaškom ali pokrovom. Po MMS

TURNIŠČE: cene pujskov

Po zadnjem sejmu pujskov v Turnišču (27. oktobra) bi lahko sodili, da se ponudba in povpraševanje umirjata. Rejci so tokrat pripeljali na sejem 45 pujskov, starih od 7 do 10 tednov, prodali pa so jih 39. Za par je bilo potrebno odšteti od 150.000 do 200.000 dinarjev. Sejem v Turnišču se prične vsak četrtek ob 7. uri, rejci pa ponovno opozarjamo, da morajo imeti za živali, ki jih prodajajo, potne liste.

FRANCEKOVO PREMISLANJE

Selim se v Makedonijo. Slišal sem, da pijejo tam najdražje mleko in najcenejše vino.

Stopil je med ljudstvo

Pot v Srbijo. Kaj pa je to takega?! Takrat, ko ni raznovrstnih »spremnih«
»okolščin, prav gotovo nič. Toda, če potuješ tjakaj v obdobju ene najhujših kriz povojne Jugoslavije, v času napetosti, nesporazumov, žolčnih razprav, medsebojnega oboževanja in v času političnih iskric, je podoba bistveno drugačna. Tokrat smo slovenski novinarji spoznali utrip razgrete Srbije v tednu, ki so ga (tudi) javni mediji razglasili za prekretniškega, malone odločilnega. A še enkrat se je potrdilo, da zgodovinsko skozi prizmo družbenega dogajanja samo sebe opravičuje šelo mnogo ur, dni, mesecev pozneje. Odprava tridesetih slovenskih poklicnih obiskovalcev javnega mnenja je bila dovolj pisana, zastopane pa praktično vse redakcije. Čas pred 17. sejo partijskega cekaja je vsaj v Sloveniji opredeljeval tesnobi strah, ki ta trenutek nadrobneje ni nujno pojasnjevati, manifestiral pa se je na načine, ki so vsem dobro znani. Zdjaj je jasno vsaj to, da je za celostnejšo predstavo najkoristnejše odgovoriti tja in se na lastne oči in ušesa prepričati, kako diha del Jugoslavije, ki se že leta otepa z nacionalisti, socialnimi, političnimi, gospodarskimi pa še kakšnimi pretresi.

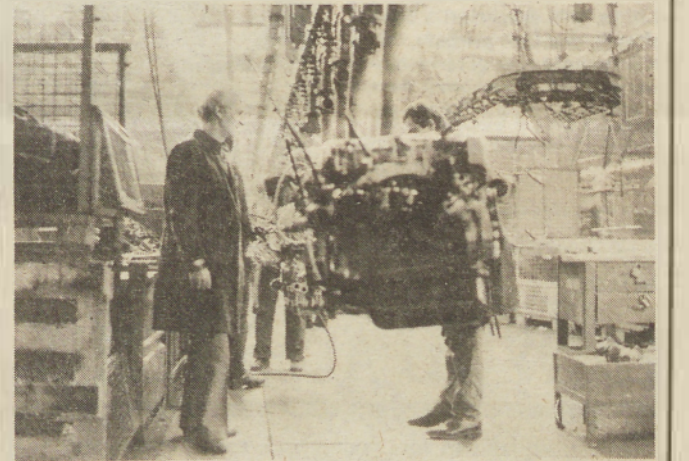
Namen šestih zapisov o srbski jeseni 1988 ni kakršna koli arbitraž, soljenje pameti. Gre samo za občutenje in poskus predstaviti določenega trenutka, ki sta gotovo tudi subjektivno obarvana. Kajti prepričan sem, da je vsak od tridesetih doživljal Srbijo po svoje. Če že ne v celoti, pa v fragmentih. Pisanje naj prispeva drobec k večjemu medsebojnemu poznavanju in s tem razumevanju. Če kdo, potem smo (žal) prav

nas je nekakšna organizacija Sloba Miloševića prepričala, da smo šli pred zvezno skupščino. Toda nas ni zadovoljilo, kar sta nam povedala na primer tovariša Miloslavjevič in Stojčević. Ti naši tovariši na zvezni ravni so se nas takrat prestrašili. Oprostite, toda nočemo predstavljati strašil za voditelje te države, smo le delovni ljudje, ki so pred skupščinskimi parlamentom zahtevali svoje pravice. Zato nas ni treba omalovaževati s tem, ali bodo z nami sploh govorili ali ne, ker pač nimajo napisanega ekspozicije, da bi stopili med nas. Podobno zaupanje izraža tudi prepričevanje Žike Vičentijevića: »Milošević želi razčistiti mnoge stare zadeve tudi v zvezi s Kosovom in zato ima toliko podpore in zaupanja. Kaže, da nas v tej državi moti, če kličemo nekoga po imenu, če mu ploskamo in skandiramo. Pa se je komu že toliko skandiralo kot Titu? To pa prav zato, ker je stopil med ljudstvo in ker je hotel rešiti probleme.«

Milan Nikolić: »Borimo se za delavske pravice in že smo prejeli nekaj pisem podpore iz vse Jugoslavije. Tudi iz Slovenije — za zdaj nas podpira Sava Kranj, čeprav se ne strinjajo z načinom, s katerim hočemo sprejembe.«

Morda je premalo znano, da je rakoviški protest vendarle izsilil nekaj premikov. Tako vsaj trdijo v Rakovici. Nekdanji delavec v tovarni 21. maj, zdaj pa

Tovarna motorjev 21. maj Beograd in eden od 200 tisoč motorjev, kolikor jih letno izdelajo predvsem za Zavsto. Sem v besedilu sploh zapisal, kaj izdelujejo v rakoviški tovarni? Oh, ti spolitizirani časi...

novinarji na tem področju odpovedali. Ne vsi in ne povsod, a to negativno kritiko bo vendarle treba vzeti v zakup. Prav je, da v uvodnem pisanju skušam ponazoriti razpoložena tistih, ki jih ta čas najbolj stiska za vrat. Tistih, ki so zaradi kaotičnih razmer, ko ni dovolj za preživetje, če pošteno oddelaš 182 ur na mesec, upravičeno najbolj nestrpni in glasni. Čeprav je termin »delavec«
teoretično mogoče razumeti na veliko načinov, tokrat ostajam pri tistem, ki mu frazeološko pravimo tudi proizvodni delavec ali neposredni proizvajalec.

občinski sindikalist Milan Nikolić, ki je bil ena ključnih oseb ob rakoviških dogodkih: »Protest Rakovice je bil zamisljen kot demokratičen pritisk. Osebo sem odnesel naša sporočila predsednikom skupščine SFRJ, jugoslovanskih sindikatov in zisa. Toda noben tega ni sprejel kot pritisk. Menili so, da gre za še eno v vrsti delavskih »šal«
v smislu »no, ja, spet so se malo izkričali«. Zdjaj pa je že čutiti nekatere pozitivne spremembe.«

Mednje štejejo predvsem razbremenitev srbskega gospodarstva, ki naj bi bilo zdaj že udeleženo, in to za celih 20 odstotkov. Poleg tega so zdaj občutno višje tudi plače — avgustovsko povprečje je bilo okrog 390 tisočakov, septembrsko pa že 550.

21. maj, Rakovica. Okolje, ki v današnjih nemirnih časih lahko postane tudi mit, sinonim. V Srbiji je morda že postalo. Kajti tamkajšnji delavci ves čas poudarjajo, da se ne bojujejo samo zase ali samo za Srbijo. Prekipele so jim številne obljube in obenem nespremenjeno ravnanje, strpnosti je konec. »Jasno smo dejali, da nismo več, kar smo bili nekoč,«
pravi Nikolić, »mirni, disciplinirani, delavni. Skorajda ovce, ki jih lahko striže, komur se zahteva.«
Zdjaj hočejo spremembe in boljše jutri. Sredstev ne izbirajo, postavili so se na barikade. Koliko bo uspeha, ni enostavno napovedati. V vsakem primeru pa je z rakoviškim protestom povezanih preveč usodnih, vsejugoslovanskih komponent, da bi si upal poenostavljati. Tudi zato sprejemam Rakovico, njene besne delavce v 21. maju in »izročilo nekega protesta«
kot utež na jugoslovanskih tehnični razvoja ali nuzadovanja. Dokončno se še ni nagnila. Bojan Peček

Tako oblikovana MO naj skrbi tudi za ustrezno samoupravno in politično dejavnost glede na potrebe lastne organizacije in organiziranosti ter dejavnosti DPO in samoupravnih organizacij določenega okolja oz. celotne DPS. V okviru DPO, samoupravnih organov in strokovnih organov naj mladi uveljavljajo svoje interese, v večji meri odločajo, vodijo in odgovarjajo.

Metode dela naj sledijo ciljem čim večje demokratizacije in naj bodo naslednje: razgovori, okrogle mize, tribune, zborovanja, posveti in klasični sestanki.

Predlog programskih nalog:

- Izobraževanje in štipendiranje
- Zaposlovanje in kadrovska politika
- Socialna in stanovanjska problematika
- Gospodarjenje in gospodarski razvoj
- Mednarodno in medobčinsko sodelovanje
- Raznovrstne oblike MPD
- Pokrivanje interesov posameznikov oz. njihovih aktivov

BRUNO PINTARIČ

Sedaj bi vam želel, kot kandidat za sekretarja OK ZSMS Lendava, na kratko predstaviti svoj program dela:

- Oživitev dela OO ZSMS Lendava. Za mladino občine Lendava je potrebno pridobiti prostore in ustvariti možnosti za razne dejavnosti: imeti tudi »sank«, da se mladi ne bi zbirali le v gostilnah, temveč v mladinskih prostorih, kjer naj bi bila tudi TV in videorekorder.

V teh prostorih naj bi razvili tudi druge spremljajoče dejavnosti — kulturne — kot so foto-kinoskecija, recitacijske, dramske, itd. Moramo se zavedati, da mladinsko delo ni čiščenje okolice vaškega doma, kanalov, sestanki o organiziranosti, problemi s prostori, ključni in ostalimi, ampak je delo v mladini tudi delo v taborniški organizaciji, kulturnem društvu, športnem društvu, saj je tam predvsem mladina. Tudi takšno delo je potrebno ovrednotiti kot mladinske aktivnosti.

- Potrebno je okrepiti tudi dejavnosti glede ekologije, saj vemo, da je to gibanje zelo močno po Sloveniji. Zavedati se moramo, da v divjmi odlagališči smeti v gozdovih in ob vodah ogrožamo sami sebe, saj narava prej ali slej ne bo več mogla prebravljati vse naše umazanije, pa še slabo vodo homo pili. Pridružiti se moramo naporom ekologov iz Slovenije in ribiški družini Lendava, da obdržimo čisto okolje in kolikor toliko čisto vodo. Aktivno se moramo vključiti tudi v diskusije ob posejih na reki Muri (hidrocentrale) in oh melioracijah, ki so znižale podtalnico za cel meter, tako da je močno ogrožen (mogoče uničen) največji gozd črne jelše v Evropi pri Veliki Polani. O teh in ostalih problemih bi morali organizirati okrogle mize, se konkretno dogovoriti in tudi zahtevati učinkovito ukrepanje.

- Opažam preslabo ponudbo in premalo spominkov za turiste in turizem. Na tem področju bi morali tudi mladi narediti dosti več. Lahko bi se izučili za turistične vodnike občine Lendava in izdelovali razne spominke, značilne za Lendavo in okolico. Tudi s prodajo spominkov bi lahko v Lendavi turizem izboljšali.

- Naslednje, kar mislim, da v Lendavi primanjkuje in je potrebno ustanoviti, je študentski servis. Menim, da se kljub gospodarskim razmeram še vedno v DO pojavljajo dela, ki so priložnostna in trajajo le nekaj dni. Mislim, da je čas da dobimo v Lendavi študentski servis, ki bi taka dela sprejemal in jih tudi posredoval zainteresiranim vse leto.

Se hollj je potrebno okrepiti sodelovanje z drugimi DPO, se še aktivneje vključiti v njihovo delo in z njimi »peljati«
razne akcije.

- Kot sem že prej omenil, je potrebno uvesti kratke konstruktivne sestanke in po njih izvesti tudi konkretne akcije, predvsem pa vztrajati pri izvajanju sklepov zadnjega kongresa ZSMS iz leta 1986.

JANEZ BUKOVEC

Ko sem razmišljal, kako bi začel pisati svoje videnje na funkcijo sekretarja Občinske konference Lendava, me je sprelatela misel glede zahtevnosti te funkcije. Zavedam se, da ta funkcija zahteva človeka, ki ni na razpolago le 8 ur na dan, ampak celo več.

Zato mislim, da mora človek, ki je zadolžen za to, izvrševati vse sprejete sklepe, stališča, predloge in misljenja svoje haje.

V svojem programu bi zajel naslednja poglavja:

- aktivnejše vključevanje mladincev v družbenopolitično življenje na vasi in občini,
 - večje in aktivnejše sodelovanje OK ZSMS z OO ZSMS, v KS in ovdih,
 - poživitev OO ZSMS Lendava,
 - aktivno vključevanje mladih v kadrovsko politiko glede izobraževanja in zdravstvenega ter socialnega varstva,
 - aktivnejša štipendijska politika,
 - aktivno vključevanje v kmetijsko politiko v okviru občine in republike,
 - sprotno reševanje problemov mladih pri zaposlovanju in odih,
 - tekoči problemi.
- Podpiral bi interese svoje baze in se dosledno zavzemal za izvedbo programa OK ZSMS Lendava.

JOŽE GJEREK

Po uspešnem prodoru ZSMS v družbo se je stanje na tem področju nekoliko umirilo. ZSMS mora predvsem postati politična organizacija v pravem pomenu besede. Ne tako, da bo za vsako ceno hotela postati »frontna«
organizacija, ampak, da bo dostopna vsakemu posamezniku z novimi idejami in cilji. Važno pri vsem tem je, da ZSMS postane samostojna in s svojim programom prodorna v družbi.

ZSMS se mora tudi več ukvarjati s splošnimi družbenimi problemi, kot so:

- vprašanje prestrukturiranja gospodarstva,
- tehnološkega razvoja (da ne bomo več 20 let za razvitim svetom),
- politične in kulturne svoboščine,
- javna demokracija ...

Če bom izvoljen za sekretarja OK ZSMS, bom predvsem izvrševal sklepe predsedstva OK ZSMS, spodbujal in opozarjal ostale na izvrševanje dogovorjenega in vse drugo kar spada v delo sekretarja OK ZSMS.

Metode dela naj sledijo ciljem čim večje demokratizacije in naj bodo naslednje: razgovori, okrogle mize, tribune, zborovanja, posveti in klasični sestanki.

- Predlog programskih nalog:**
- Izobraževanje in štipendiranje
 - Zaposlovanje in kadrovska politika
 - Socialna in stanovanjska problematika
 - Gospodarjenje in gospodarski razvoj
 - Mednarodno in medobčinsko sodelovanje
 - Raznovrstne oblike MPD
 - Pokrivanje interesov posameznikov oz. njihovih aktivov

Pred volilno konferenco v Murski Soboti

2 kandidata za sekretarja

4. novembra bo v Murski Soboti volilna konferenca soboške občinske mladinske organizacije. To bo pomenilo tudi konec volilnih aktivnosti, ki so potekale že od pomladi. Najprej je bilo na vrsti evidentiranje, potem oblikovanje osnutka kandidatne liste, sedaj pa je tu že predlog kandidatne liste za vodstvene funkcije v OK ZSMS Murska Sobotica in njenih organih.

Za predsednika kandidira Branko Pajžlar, absolvent FSPN, ki je že do zdaj opravljal to funkcijo. Kandidat za podpredsednika je absolventka Višje pravne šole Jožica Gyergyek, za sekretarja pa kandidirata Draga Vučko, ekonomska tehničarka, in Franc Knaus, absolvent I. stopnje Vekša. Za predsednika sveta za vzgojo in izobraževanje kandidira Nataša Abraham; Miran Podgorelec je kandi-

dat za predsednika sveta za družbenoekonomske odnose. Brigita Bertalančič, Marjan Car, Milan Cigut, Darja Donša, Silva Eöry, Karmen Erjavec, Jože Horvat, Cvetka Kovač, Bojan Kolar, Andreja Lipič, Simon Štumpf in Cvetka Vereš pa so kandidati za 10 mest v predsedstvu soboške mladinske občinske organizacije.

se

ANNO DOMINI —

CANTRY ROCK SKUPINA iz Amerike, 8. novembra ob 19.30. uri v kinu Park v Murski Soboti.

I. POROČILO O DOSEDANJH POSTOPKIH: Za vodstvene funkcije v OK ZSMS in njene organe je bilo evidentiranih 189 kandidatov: za predsednika 7, podpredsednika 11, sekretarja 8, člane predsedstva 39, člane nadzornega odbora 14 ter za člane statutarne komisije 16 kandidatov (ostalo za organe, ki jih imenuje predsedstvo OK ZSMS). Vsi so bili povabljeni na razgovor (razen tistih, ki so evidentirani za organe, ki jih imenuje predsedstvo OK ZSMS), velika večina se ga je tudi udeležila. Predsedstvo OK ZSMS je na svoji 27. seji 26. 10. 1988 na predlog kandidatne liste uvrstilo vse kandidate, ki so:

- dali pristopno izjavo, da želijo kandidirati,
- napisali videnje (osebne poglede) o delu OK ZSMS in o svoji vlogi v njem; zaradi tega imamo za nekatere funkcije več kandidatov, kot je potrebno, kar seveda omogoča izbiro,
- dobili večinsko podporo na kandidacijskih konferencah OO ZSMS.

2. Predlog kandidatne liste za vodstvene funkcije v OK ZSMS Lendava in njenih organih:

- predsednik: Franc KOREN,
- podpredsednik: Marija FRANČIČ,
- podpredsednik: Valerija SABJAN (voli se enega),
- sekretar (voli se enega): Janez BUKOVEC, Jože GJEREK, Roman KURONJA, Bruno PINTARIČ in Jože RAŠČAN,
- člani predsedstva (voli se jih osem): Jože BALAZIČ, Darko DRAŠKOVIČ, Alenka HATLAK, Branko HORVAT, Dragica HORVAT, Ludvik KASAS, Sandra LEINER, Ivan PAUSIČ in Peter SRSEN.

3. VIDENJA:

FRANC KOREN

Kot kandidat za predsednika OK ZSMS Lendava predlagam naslednji okvirni program dela OK ZSMS, ki sem ga razdelil v dva dela, in sicer:

I. Interni del, ki obsega aktivnosti na območju občin Lendava

a) Primarno nalogo vidim v aktivnostih za ustanovitev OO ZSMS znotraj KS Lendava in kluba Mladih, kar smatram kot osnovo za mobilizacijo in aktivno delovanje mladih v Lendavi. Iz sedanjega stanja je namreč razvidno, da družbeno in kulturno življenje mladih iz leta v leto stagnira zaradi že znanih razlogov, kot so zmeraj bolj zaostrene družbenoekonomske razmere, konstantna inertnost mladih do sprememb stanja, pomanjkanje ustreznih prostorov za zbiranje in aktivnosti, pa tudi premajhne angažiranosti občinskega, pa tudi doseganega mladinskega vodstva za reformno sedanjega stanja.

b) V najkrajšem času ustvariti možnosti za zagotovitev ustreznih prostorov za delovanje OO in kluba mladih. Ker je v centru Lendave (stara občinska zgradba, opuščene stavbe v spodnji ulici, grad) na razpolago več potencialnih prostorov, je potrebno le zagotoviti določena sredstva za ureditev le-teh.

c) V okviru kluba mladih povezati danes obstoječe (neformalne) skupine, ki večinoma delujejo pod pokroviteljstvom kulturnega društva Lendava in se v glavnem vzdržujejo iz lastnih sredstev (foto kino klub, bodybilderji, glasbena skupina). Na ta način bi se bolj populariziralo delovanje teh skupin, ki bi pritegnile nove ljudi in ustvarjale razmere za ustanavljanje novih interesnih dejavnosti.

d) Najti možnosti za formiranje študentskega servisa oz. servisa za delo v okviru dejavnosti delavske univerze (ali podružnico murskosoboškega) s čimer bi se vsaj začasno zagotovili ugodnejši socialni položaj mladih nezaposlenih kadrov, po drugi strani pa bi se na ta način iz ustvarjene provizije, ki bi jo ustvarjal servis, zagotovili dodatni vir financiranja samih aktivnosti OK ZSMS, ki bi bila soustanovitelj.

e) Glasilo OK Mladinski informator preusmeriti v prikazovanje in kritiko perečih problemov občine (ekologija, razpad starega mestnega jedra ...) in usmerjanje argumentirane kritike do odgovornih preko ustreznih forumov. Glasilo naj bi ustvarjale vse OO (predvsem po DO).

f) Voditi aktivnosti za pridobitev novih finančnih virov z lansiranjem predloga po OO ZSMS DO občine Lendava, da bi del članarine (pribl. 30%) namensko združevala na poseben žiro račun za izvajanje dogovorjenih aktivnosti.

g) Vključevanje v reševanje tekoče problematike na ravni občine.

II. Eksterni del, ki obsega vključevanje v širši družbeni prostor

a) Tekoče in angažirano spremljanje demokratizacijskih procesov in vključevanje v le-te z izvedbo raznih akcij solidarizacije (zbiranje petlicij, podpora raznim gibanjem ...)

b) Organizacija raznih podružnic tako imenovanih alternativnih skupin, (kot so mirovniška, ekološka, odbor za zaščito človekovih pravic ...) z namenom podpore le-teh, širšim informiranjem javnosti in vključevanjem v njihove aktivnosti.

c) Povezovanje in sodelovanje z drugimi vodstvi OK ZSMS v pomurski regiji z namenom organiziranja in vodenja skupnih akcij glede problemov in aktivnosti, ki presegajo občinske meje.

JOŽE RAŠČAN

Mladinska organizacija naj bo odprta za vsakogar ter za vsestransko dejavnost. V svoji organizaciji naj mladi najdejo sebe. Zato predlagam:

- Občutno večjo avtonomnost OO ZSMS in posameznikov v okviru le-teh.

- Formiranje aktivov ZSMS, organiziranih na osnovi interesnega združevanja mladih določenega okolja ali celotne DPS.

- Formirani aktiv oz. svet aktivov v primeru več aktivov v določenem okolju naj reprezentirajo OO ZSMS določenega okolja oz. mlade določenega okolja.

- Po izvedbenem postopku (le-ta naj bo proces lastnih želja ali potreb, saj odobravam tudi klasično organiziranost OO ZSMS v primeru, da le-ta najbolj ustreza potrebam mladih določenega okolja), naj se v tem smislu reorganizirajo tudi OK ZSMS in organi pri OK ZSMS.

SOZD industriaimport

Belgija

NOVO

Obvešča cenjene kupce, da je razširila svoj zastopniški program. Iz konsignacijskega skladišča vam ponuja hobi program lesnoobdelovalnih strojev.

Kombinirani mizarski stroj ROBLAND K 26 — širina skobljanja 26 cm, 5 operacij

Kombinirani mizarski stroj ROBLAND K 31 — širina skobljanja 31 cm, 5 operacij

DOBAVA TAKOJ!

Nadomestni deli in servis so zagotovljeni v konsignacijskem skladišču Vrhnika, Kolodvorska 8

Informacije: INDUSTRIAIMPORT, Gosposvetska 13, Ljubljana
Telefon: (061) 314 752

BRKLJANJE S KLEČEVO SIVO

Vlak iz snega

Seveda ni usodno in merodajno, da je zadnja pesniška zbirka sodobnega slovenskega pesnika Milana Kleča Siva izšla pred nedavnim v sodelovanju SZS Emonica (urednik Vlado Žabot) ter soboške TDS — SKD Guliver. Zanj je predvsem odločilna poezija, nabita z že znano klečevsko lucidnostjo do skorajda banalno-usodnih življenjskih situacij.

Za svoj credo zapiše:

»V mojih knjigah ni praznih mest.
Tam sem pustil semena.«

(Semena)

In jih je. Obilo. Drobni in usodni. Takih, ki zarežejo. Ki ostanejo kot zarobki resničnega.

Pa si jih oglejmo nekaj. O ljubezni.

(Meje)

»Meje,
ki se preHITEVAJO.
To je ljubezen.«

»Ali še ljubezni:
»Jaz sploh nisem šel
v hotelsko sobo,
ampak samo v omaro
v hotelski sobi.«

(Hotelska soba)

Lahko si čisto mirna.«

Pa o ljudeh. O neponovljivosti in usodnosti. O končnosti.

»Ljudje so tako majhni,
ko hodijo,
pod zemljo pa so domovi.«

(Domovi)

In še o grozljivosti nehanja.

»Brat
bo v zemlji
ležal
nad očetom.
To je zdaj
že čisto jasno.
Jaz pa bom zelo blizu
polža.«

(Oče)

In vreča, polna poezije. Kjer so ljudje. Tam ob lubenicah. Tam v vreči. To je vreča polna ljudi, pravi pesnik. Kajti:

»Kako sem žalosten.
Naredil sem vlak
iz snega,
pa še ta mi je odpeljal.

Vlak iz snega.

Samo eno upanje mi ostaja.
V nekaterih vagonih
sem pustil odprta vrata.«

(Vlak)

Mi tudi.

Milan Vincetič

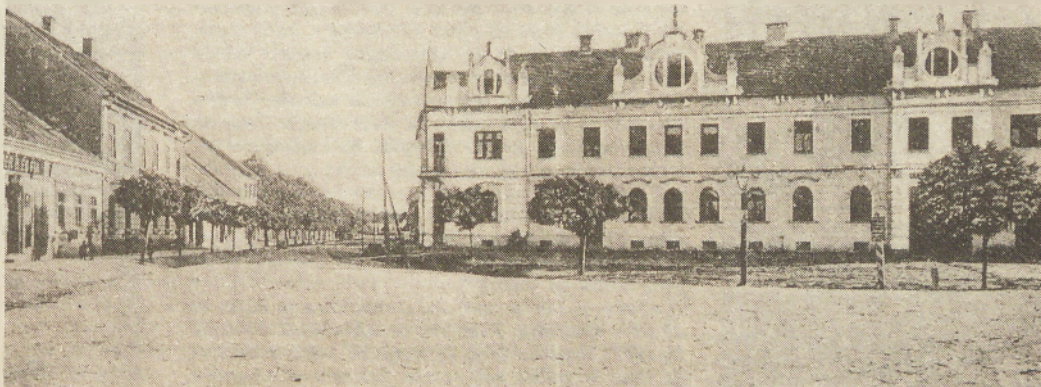
Veš urbanist svoj dolg?

Üdvözet Muraszombatól

Fő-utca a Dobrai szállóval

Pozdrav iz Murske Sobotе.

Glavna ulica z hotelom Dobrai.

Osnovni namen reklamne turistične zloženke je pritegniti obiskovalca z bogato vsebinsko in oblikovno zasnovano ter ga na kratko poučiti o bistvenih točkah ponudbe. Vendar kaj narediti, ko se realnost tako zelo razlikuje od zelenega stanja? Lep zgled je zloženka, namenjena obiskovalcem mesta Murska Sobota, ki jo je izdalo Turistično društvo Murska Sobota.

Hvalevredna poteza članov društva, ki pa so kljub vsej dobri volji in vloženemu delu uspeli izdati tehnično, oblikovno in sporočilno klavrn izdelek, primeren odnosu družbe do Turističnega društva (180 SM). Zloženka je primer zelenega stanja, odtujenega od realnosti, ki se nahaja v polju »večnega« in od »naravnih« države danega. Ta pogled odpira novo dimenzijo zgodovinsko nastalih pogojev, s pomočjo katerih se ob analizi zloženke pokaže resničnejša od resničnosti. Zaradi tega namen prispevka ni ne napad in ne kritika Turističnega društva (ki bi si zaradi svoje propagandne nepismenosti to vsekakor zaslužilo), temveč na primeru urbanističnega videza mesta Murska Sobota predstaviti vzroke, ki so pripeljali k temu, da je zloženka takšna, kot je.

V zloženki se Murska Sobota predstavi kot mesto, kjer se zlahka opazi »panonsko naravnano urbanistično zasnovano«. Z združitvijo geografskih (panonska) in ideoloških pojmov (urbanizem) je bit (zasnova) lahko res samo usmerjena (naravnana). Toda če hočemo vedeti in videti, kam vodi ta »naravnana«, si moramo najprej pogledati, odkod izvira. Približno do leta 1870 je bila Sobota vas z lokalno tržno vlogo. Predvsem močnemu porastu židovskega podjetnega prebivalstva (leta 1889 je bilo v mestu 311 Židov) in nekaterim drugim dejavnikom (središčna komunikacijska lega, ustanovitev tiskarne, banke itd.) gre zahvala, da se je Sobota konec prejšnjega stoletja začela iz vasi spreminjati v mesto. Novo zgrajena židovska sinagoga in protestantske cerkev ter obnovljena katoliška cerkev so bili duhovni temelji za razvoj moderne urbane okolja. Po letu 1907 je s prihodom železnice in ustanavljanjem kapitalističnih gospodarskih podjetij Sobota samo okrepila svojo urbano vlogo. Mesto je bilo razpredeno s širokimi ulicami (ki so bile blatne zaradi dežja in ne zaradi kapitalističnih družbenih odnosov, kot učijo v osnovni šoli), ob katerih so stala majhne trgovine, gostilne in kavarne. Hiše so bile zgrajene v duhu takratnih arhitekturnih tokov (načrtovalca Takacs in Wälder) in so se držale nepisane pravila podeželskih mestnih arhitektov, da nobena posvetna stavba v mestu ne sme biti večja kot najvišje drevo mesta.

Leta 1919 je s priključitvijo Prekmurja k Jugoslaviji Murska Sobota postala gravitacijski center Prekmurja. Tudi zaradi tega je v 20. letih dobila železniško povezavo s Slovenijo in električno napeljavo. Kolonizacija mesta (Partizanska ulica, Turpolje) je predstavljala dotok nove delovne sile in prvega pravega proletariata. V 30. letih so v kratkem gospodarsko, politično in kulturno cvetočem mestu ob vodstvu izvoljenih županov zgradili tisto infrastrukturo, ki določuje urbani način življenja. To pa ni samo prostorska fizična danost mesta, ni naključni pojav, temveč rezultat kot tudi pogoj in objekt zgodovinskega procesa. Z izoblikovano politično zavestjo, nenehnim pospeševanjem gospo-

darskih in kulturnih dejavnosti, z rednim pretokom informacij (nankrat so izhajali tudi štirje različni orientirani časopisi) in ne nazadnje z novo gimnazijo, bolnišnico, Sokoškim domom, kinodvoranami, kopalščem, stadionom ter promenadnim sprehajališčem je Murska Sobota postala MESTO.

Junija 1945 je marmorni obelisk. Spomenik zmage, napovedal novo obdobje v urbanističnem in urbanem videzu mesta. Ob osnovah psihoanalize lahko s povezavo falusoidne oblike in militantne socialistične ikonografije spomenika ugotovimo, kaj je prinesel čas prvih let nove Jugoslavije. Čas, v katerem so preživeli Židje našli izropane domove, čas začetkov intenzivnega iskanja notranjih sovražnikov (to, da je izgubil glavo tudi kak lastnik obveznic OF še danes nikogar ne moti), čas, v katerem se je začela prenova buržoaznega malomeščanskega gnezda. Velečlenega arhitekta Franca Novaka, ki se je kot toliko drugih na hitro spremenil iz prijatelja kapitalistov v sodruga komunistov, je prevzel občutek gradnje za ljudstvo. Židje, ki so postavili temelje mestu, so izgubili svoj duhovni hram. Na mestu sinagoge je zrasel prvi blok z dvigalom v Murski Soboti. Naslednji Novakov projekt, ulica Stefana Kovarja, že lepo nakazuje njegov prehod k socializmu, kjer pa si vseeno ni upal podreti panonske harmonije prostora. Kategorija višine in odnos do okolice pa je predstavljala irelevanten pojem njegovim dedičem. Center mesta so izkazali z Blagovnico, »Sopinkom«, Domom tehnik... vse dokler ni bil zlatokmeti in konkurence boječ soboški monopolist in naročnik teh gradenj, trgovsko podjetje Potrošnik, zadovoljen, saj je ugotovil, da ima v rokah vse niti (lokacije), s katerimi se lahko ubrani konkurence.

V drugi polovici 70. let so se začeli novi projekti sanacije stanovanjske problematike. Po nekaterih eksperimentih na Stari ulici si je Murska Sobota v bližnji preteklosti s pozidavo Lendavske ulice dokončno uničila svoj videz. Če poskušamo vsa ta empirična dejstva sedaj analizirati, lahko ugotovimo, da se urbanisti, ki danes krojijo podobo mesta, za držujejo na področju samostojne logike pozidanega okolja, kar jim preprečuje, da bi lahko spoznali odločilni pomen družbeno-zgodovinskih soodvisnosti, iz katerih izhajajo prevladujoče naselbinske in življenjske oblike vsake družbe. Tudi če razmišljajo in opažajo enodimenzionalnost svojega početja, so urbanisti preko

svoje ustanove utjeji v zahteve trga in politike. Mehanizem visokih plačil na eni strani in veliko število omejujočih strokovnih norm ter vrednot drži urbaniste v odvisnosti in podrejenosti političnim institucijam. To pa predstavlja obliko reprodukcije obstoječih družbenih odnosov, kjer se z elitniško kolektivno zavestjo in z dogmatiziranjem svoje »stroke« skrbi vse bolj in v prvi vrsti samo za svojo lastno reprodukcijo. Tu pa se tudi konča možnost kreativnega načrtovanja (primer »mediteranskih« stolpnice na Lendavski cesti), kar pripelje k temu, da urbanist (po pravilu arhitekt) ne obvlada analitičnega, abstraktnega in kritičnega jezika ter je navezan zgolj na čutno dožemanje resničnosti. Ker je brez lastnega jezika ni sposoben oblikovati pojmov in teorij, s tem mimogrede zapade v ustaljeno »občinsko-državno« urbanistično politiko in je tako v službi obstoječih interesov. Na ta način je »urbanost« ideološki pojem, kot ga je predstavil Rudi Jakič v delu Hluzija in resničnost urbanih središč in zaradi tega stolpnice na Lendavski cesti (urbanistični videz prekmurskih vasi je škandal za sebe) nimajo panonske urbanistične zasnove, temveč predstavljajo socialistični zločin nad nekdanjo panonsko urbanistično zasnovano.

Pravijo, da se zgodovina prvič ponovi kot tragedija, drugi kot farsa, kaj pa tretji? Židje so predstavljali zgodovinske nosilce razvoja mesta Murska Sobota. S porušenjem njihove sinagoge se je dokončno zaključila njihova tragedija, ki pa je zopet predstavljala mejnik v urbanistični gradnji mesta. Sedaj, ko je Zavod za ekonomiko in urbanizem z ureditvijo židovskega pokopališča v spomenik žrtvam ustoličil tudi židovsko farsa, lahko pričakujemo novo obdobje v urbanističnem razvoju mesta. In če tem istim »urbanistom« niso več sveta niti pokopališča, če niso toliko osamosveščeni, da bi za preureditev pokopališča malo pobrskali po zakladnici židovske kulture, tako da ne bi skrunili Židov kot naroda s spomenikom v obliki turškega polmeseca, potem... Potem mi vse to smrdi na prikrit (da ne rečem socialističen) antisemitizem, hkrati pa me je upravičeno strah, kaj bo prinesel zazidalni načrt centra mesta, ki je bajze v izdelavi. Židom ne more več ničesar vzeti, ker so izgubili vse (ostanke so zbrisali), lahko pa vzame nam in zato ga hočemo videti in slišati njegovo obrazložitve.

Borut Brumen

kulturni koledar

PETEK, 4. NOVEMBRA
GORNJA RADGONA — Ob 19.00 bo v domu kulture LITERARNO GLASBENI VEČER Z OTVORITVIJO MEDOBCINSKE LIKOVNE RAZSTAVE. Sodelovala bosta pesnik in dramatik ERVIN FRITZ ter kitarist BOJAN DROBEŽ. Pesmi bodo recitali domači recitatorji.

SOBOTA, 5. NOVEMBRA
LENDAVA — V lendavski cerkvi bo ob 20.00 koncert ansambla PRO-MUSICA TIBICINIA.

TOREK, 8. NOVEMBRA
MURSKA SOBOTA — V dvorani kina Park bo gledališka predstava VILINČEK Z LUNE, v režiji Duše Škof, s katero gostuje Slovensko narodno gledališče iz Maribora.

razstave

Goran Horvat: Risba (Z razstave v Likovnem razstavišču Ljubljanske temeljne pomurske banke, za katerega kulturni utrip skrbi Jože Rituper-Dodo. Svojevsebo razstavišče deluje že sedem let, v poslovnih prostorih in sejni sobi soboške banke pa so se v teh letih s svojimi deli vrstili priznani pomurski umetniki, med njimi Jože Horvat-Jaki, ki izvira iz Pomurja, Nikolaj Beer, Jože Kološa Kološ s svojimi umetniškimi fotografijami, Cander Götter in drugi.)

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec so še vedno na ogled male plastike akademskega kiparja Ratka Petriča iz Zagreba. Avtor razstve je vodja soboške galerije Franc Obal.

V Pokrajinskem muzeju v soboškem gradu so razstavljene fotografije Mirka Anželja pod naslovom Prekmurje.

V Pokrajinski in študijski knjižnici je ob 200-letnici rojstva Jožefa Košiča na ogled razstava Jožef Košič — Prvi vidnejši prekmurski posvetni pisec.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak so razstavljene plastike in akvareli Gabrijela Kolbiča.

LENDAVA — V galeriji Lendava so še vedno na ogled stvaritve likovnih umetnikov iz Železne županije, razstavljeni pa sta tudi stalna likovna in muzejska zbirka.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin se s svojimi deli predstavljajo likovni ljubitelji Jože Vidonja iz Murske Sobotе.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Miško Kranjec — zbirka novel SMEHLJAJ (Pomurska založba), Danimir Kerin — priročnik SADIJE v NAŠI PREHRANI (Kmečki glas), in izbor pesmi za otroke POJOČI SKRAT (založba ADIT).

VILINČEK Z LUNE

Tak je naslov gledališke predstave za otroke, katere avtor je Ben Minoli. Režirala jo je Duša Škof, za koreografijo je poskrbel Matjaž Farič, kostumi pa so delo Alana Hranitelja. V predstavi nastopa najmlajši del ansambla Slovenskega narodnega gledališča in člani iz Maribora gledališkega studia, v njej pa je veliko glasbe ter plesa. Utrip je sodoben, pravilni svet je oblikovan z izrazito modernimi sredstvi, ki otrokov domišljjski in realni svet danes dejansko obdajajo.

Predstavi v dvorani kina Park v Murski Soboti bosta ob 12.00 in 15.00, posebno primerni sta za predšolske otroke in šolarje. Prva predstava je razprodana, nekaj prostih vstopnic pa je še za drugo, ki si jo bomo ogledali na soboškem odru. Ta je za večje igralske zasedbe premajhna, bo pa tokrat dovolj velik za gospo županjo (Natašo Sirk), Cepetepenogico (Ireno Varga), Miško Miki (Ireno Mihelič), Vilinčeka (Matjaža Latina), Pavliha (Roka Viharja), žabona Bahona (Marjana), miličnika Milka (Hinteregerja) in drugega miličnika (Petra Sprajca).

bb

DODATEK k članku JEZIK NARODU DOMOVINA

V prejšnji številki Vestnika je na kulturnih obzorjih zaradi prostorske stike izpadel del odgovora Francija Justa, ki se nanaša na šesti sklep slavističnega zborovanja v Mariboru v zvezi z drugim odstavkom 243. člena Ustave SFRJ. Objavljamo ga zdaj:

»Kar zadeva jezikovno vprašanje v JLA in s tem povezan predlog SDS, tole: drugi odstavek člena dopušča možnost, da je v zakonskih in podzakonskih predpisih, ki urejajo to področje, ter v sami praksi ta možnost izničena. Stalni argument, ki se uporablja za opravičitev takšnega ravnanja v JLA in ki je tudi v preprostem razmišljanju nevojakov precej pogost, je ta, da bi večjezikovnost hromila operativno in taktično sposobnost JLA ter razbijala njeno enotnost. Argumenti, ki jih bom navedel in ki naj vprašanje osvetlijo tudi z druge strani, niso zrastle na mojem zemljo, ampak jih povzemam po enem od kolegov slavistov. So pa vsaj trije: 1. Na soški fronti je nacionalno sicer heterogena avstro-ogrška vojska bila sestavljena tudi iz nacionalno-jezikovno homogenih vojaških enot, npr. slovenskih, čeških itd., ki so imele svoj domač poveljevalni jezik in kader. Šele na ravni večjih vojaških enot so se vključevale v enotni avstro-ogrški režim. In kot

taka se je bila avstro-ogrška vojska sposobna devet mesecev uprati jezikovno monolingvni italijanski vojski. Šele ko so se italijanskim pridružile še druge, nacionalno-jezikovno drugačne enote (zavezniškov), se je tehnica prevesila

Upam, da se razumemo: nimam namena učiti vojakov vojskovanja in vodenja, ker to znajo bolje od mene, tudi ne obujam očitivne misli na t. i. ječo narodov ali da bi hotel razbijati enotnost JLA. Ob tem zgodovinskem primeru hočem povedati le to, da se mi uradna večjezičnost, uresničena v praksi neke armade, ne zdi nepremostljiva ovira za njeno operativno in taktično učinkovitost. 2. To so dokazili tudi slovenski partizani med NOB, ko so se družno z njimi hovevale nacionalno-jezikovno homogene italijanske enote. 3. In očito se tega zavedajo tudi številne sodobne armade širom po svetu, ki imajo po dva ali več poveljevalnih in učnih jezikov, med njimi tudi Rdeča armada, ki ima dva.

Tako je sporni odstavek enega od členov naše ustave precizno utemeljil predsednik slavističnega društva Pomurja. bb

Pričevanje preteklosti

Arhiv Železne županije ima dolgoletne živahne strokovne stike z mariborskim Pokrajinskim arhivom. Ena od oblik sodelovanja je tudi izmenjava razstav. Tako je bilo v okviru jesenskega festivala Savaria v Muzeju revolucije v Szombathelyu razstavljenih 72 dokumentov iz zakladnice Mariborskega arhiva.

Dokumenti pričajo o gospodarski in kulturni preteklosti mesta Maribor. Med njimi je tudi važen dokument lokalne zgodovine: Spominski zbornik mesta Maribor, iz katerega vemo, da je Maribor imel gimnazijo že leta 1758. Dokumenti o gimnaziji pričajo tudi o njeni vlogi v življenju mesta in o slavni učnici, kot sta slavist mednarodnega slovesa Franz Miklošič in pesnik in zbiratelj narodnega blaga Stanko Vraz.

Ostali dokumenti se nanašajo na zgodovino Slovencev, na izoblikovanje slovenskega naroda. Pozit iz leta 1848, tiskan v Gradcu, je pisan v slovenskem in nemškem jeziku, zahteva zedinjenje Slovencev in uradno rubo slovenskega jezika. Čeprav ta jezik še ni bil uraden, so inventuro iz leta 1838 pisali delovci v slovenskem jeziku. Iz časov po prvi svetovni vojni so razstavljeni dokumenti o gibanju za enotnost južnih Slovanov. Zelo zanimiv in poučen je tudi načrt stavbe osnovne šole Jaremina iz leta 1815.

Nekaj razstavljenih pisanih in tiskanih dokumentov nakazuje tudi na slovensko-madžarske stike. Poročilo obrtne zbornice iz leta 1901 je pisano dvojezično, delno v slovenskem, delno v madžarskem jeziku. Podatek h kulturni zgodovini Železne županije je tudi pismo Avgusta Pavla, ki ga je napisal 15. 3. 1910 Karlu Šteklju o zbiranju slovenskih narodnih pesmi.

Po Vas Nepe, J. V.

Kitajski verniki

Na Kitajskem je okoli sto milijonov ljudi vernih, to pomeni, da veruje vsak deseti Kitajec. Večina jih je s podeželja in iz pokrajin, kjer živijo narodne manjšine. Najbolj razširjena vera je budizem, za njo pa islam, katoliška in protestantska vera ter daoizem.

Zadnja leta, ko dobiva vera večjo svobodo, oživlja tudi vernost ljudi. Obnovili so številne samostane, cerkve in svetišča, ki so jih uničili med kulturno revolucijo. Številni verski voditelji tudi sodelujejo v različnih državnih forumih in ustanovah.

Največja japonska potniška ladja

Največjo japonsko potniško ladjo, ki tehta 23.500 ton, je dolga 167 metrov in ima devet palub, je zgradila za dolge plobove premožnih potnikov družba Mitsubishi oziroma njen oddelek, specializiran za težko industrijo. Fudži Maru, kot je ime ladji, ki je opremljena tako, da lahko zadovolji tudi najzahtevnejše potnike, je pred kratkim odplula na svojo prvo vožnjo z 2000 potniki, med katerimi so bili tudi pomembni državni funkcionarji. Gradnja te ladje je stala devet milijonov jenov.

Satelitski pouk

V oddaljenih delih redko naseljene Avstralije je pouk pogosto dopisni ali preko radijskih valov. Toda »zračna šola«, že legendarna ustanova, ki združuje dvanajst glavnih provincijskih šol, ima težave z oddaljenimi učenci zaradi radijskih motenj. Nekaj razredov v severozahodnem Queenslandu je iznašlo zdravilo: 1,5 metrska satelitska antena. Stare mikrofone in zvočnike je nadomestil sistem, s pomočjo katerega lahko učenci poslušajo in govorijo ob enem in na televiziji celo vidijo učitelja. Antena sprejema signale sistema treh geostacionarnih satelitov Aussat, ki so bili v sodelovanju Avstralije in nove Zelandije nameščeni septembra lani.

(S. V.)

Z lepoto iz Avstralije v Jugoslavijo

Sanje vsakega mlada in mladenke so tudi potovanja po bližnjih ali daljnih deželah. Le redkim se take sanje uresničujejo. Eno od poti je tudi ta: prijaviš se za lokalno lepoto tekmovanje in zmagaš. Zmaga te vodi na tekmovanje na višji ravni, od tam pa (seveda če zmagaš) do naslova najlepše daleč naokrog ni več tako težko. Tako pot si je izbrala tudi Aleksandra Šperka. Priimek zveni kar domače, zato je potrebno povedati, da je Aleksandra doma v mestu Perth, na zahodni obali Avstralije. Tam se je najprej udeležila lepote tekmovanja za zahodno obalo, zmagala in se nato udeležila vsezveznega. Tudi na tem tekmovanju je bila najlepša. Na vsakem od teh tekmovanj je za nagrado (poleg naziva miss in še česa), dobila tudi brezplačni vozovnici za Jugoslavijo. Te vozovnice je letos tudi s pridom izkoristila. Med drugim je obiskala tudi Radence, kjer smo jo poprosili za krajši pogovor. Ime zveni kar domače, si ga podedovala po starših?

»Tako je, oče in mati sta Dalmatinka in živita že 25 let v Avstraliji. Tam sem se tudi rodila. To moje bivanje v Jugoslaviji je že tretje po vrsti, le da sem ga letos še toliko bolj vesela, ker sem si vozovnico zaslužila kar sama.«

Dobro govoriš hrvaško, sta zato zaslužna starša?

»Tako je. Doma veliko govorimo hrvaško, zato sem se ta jezik, jezik staršev, naučila in ga tudi rada govorim.«

Kakšno je pravzaprav to lepoto tekmovanje?

»Gre za izbiro najlepše Jugoslovanke v Avstraliji. To je čisto naše in samo za dekleta, katerih starši (vsaj eden) so jugoslovanskega porekla.«

Kako se počutiš v Jugoslaviji?

»Zelo mi je všeč. Pravzaprav bi bila najraje pol leta v Avstraliji, drugo polovico leta pa bi preživela v Jugoslaviji.«

Sedaj si že štiri mesece v Jugoslaviji. Kaj ti je bilo najbolj všeč?

»Pretežno del bivanja sem preživela na Hvaru, od koder sta tudi starša. Všeč pa mi je vse. Od hrane ribe in druge morske posebnosti — do morja, ljudi, skratka vse, kar sem ta čas tukaj spoznavala.«

Se življenje v Avstraliji dosti razlikuje od tega v Jugoslaviji?

»Kolikor sem lahko ocenila — ne. Mogoče v Avstraliji malo več delamo, sicer pa se mladi zabavajo skoraj povsod po svetu skoraj enako: v kavarnah, v diskih, na plaži.«

Kakšni pa so tvoji načrti?

»Kakšnih posebnih nimam. Želim le, da bi mi v življenju šlo dobro, da bi tako dobro šlo vsem ljudem. Da bi še večkrat prišla v Jugoslavijo.«

Dušan I. oparnik
FOTO: MILAN VERDEV

Razstava rehabilitiranih knjig

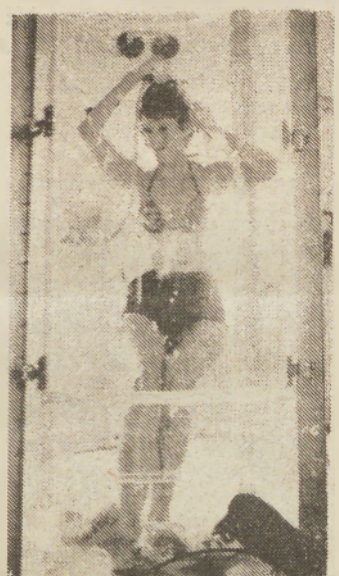
V glavnem mestu sovjetske republike Uzbekistan Taškentu so odprli razstavo knjig, ki so bile več desetletij prepovedane. Razstava z naslovom »rehabilitirane knjige« obsega dela znanih pisateljev, ki so nasprotovali Stalinovim in celo nekaterim Leninovim stališčem. Največ književnih del je bilo prepovedanih med Stalinovi čistkami.

Med 65 razstavljenimi knjigami so tudi dela Nikolaja Buharina, Maksima Gorkega in Anatolija Lunačarskega. Več knjig, v katerih ni nikakršne državne ali znanstvene skrivnosti, pa so bile nekoč prepovedane zaradi političnih razlogov, so predali knjižničarji, da so na voljo vsem ljudem.

Te bodo skupaj z deli, ki jih še zmeraj hranijo v zaprtih skladiščih, vpisali v kataloge, je povedala direktorica knjižnice v Taškentu Olga Puljagina.

Zaprta skladišča, polna prej prepovedanih knjig, so dali na voljo bralcem tudi v številnih drugih sovjetskih knjižnicah, piše Tass.

VESOLJSKA KOPALNICA

Susan Eley je svojo izkušnjo pri preskusu kabine za prhanje, ki je namenjena ameriški vesoljski postaji, opisala takole: »Voda obdaja telo kakor druga koža ter se lepi na kožo in lase ali pa v mehurčkih in kapljicah plava po kabini.« Inženirji so se po dveh letih raziskavah, za katere so porabili 450.000 dolarjev, zedinili, kakšna naj bo kabina za prhanje v vesolju: cilindrične oblike, velika kot telefonska govornica pa z dvema ročnima »prhama« — skoz eno teče voda, druga, z vakuumsko glavo pa posesa s telesa milnico.

Navadna mila se v vesolju penijo trikrat do štirikrat močneje kakor na Zemlji; in tako so morali znanstveniki pri NASI izdelati tudi novo vrsto mila. Mila, ki se ne peni, bodo astronauti v vesolju porabili desetkrat več kot ponavadi.

Susan Eley, gospodinja iz Houstona, je na krovu raziskovalnega vesoljskega plovila NASA pred kratkim preskusila ne le novo prho, marveč tudi novo milo za astronaute.

KDAJ SO UMRILI BRITANSKI MAMUTI?

NOVE DOMNEVE O BIVANJU TEH ORJAŠKIH ŽIVALI NA ANGLEŠKIH TLEH

Kar zadeva mamute na angleških tleh, je še do pred kratkim veljalo strokovno mnenje, da so izumrli pred približno 20.000 ali 18.000 leti. Zdaj so izvedenci za zemeljsko prazgodovino zavrgli take ocene. S pomočjo izredno natančnih raziskovalnih metod so časovno prestavili mamute za dobrih 15.000 let bolj proti sedanjemu času. Ob tem spoznanju so se znanstvenikom podrla tudi dosedanja predstava o življenju tistega obdobja zemeljske zgodovine.

Do teh novih spoznanj so se angleški znanstveniki dokopali potem, ko so našli v bližini Shrewsburyja dobro ohranjene ostanke odraslega mamuta in treh mladičev. Domnevajo, da so »ledenodobni stoni« padli v ledeniško razpoko, od koder se niso več mogli rešiti. Led, ki jih je tako vkoval v luknji, jih je pomagal ohraniti skozi tisočletja. Ko so jih znanstveniki odkrili, so sicer zrušili precejšnje domneve o tem, kdaj je Anglija nazadnje gostila mamute, toda ali bi pri ponovnem proučevanju znova našli v ostankih dokaz, da so orjaške živali prebivale na angleških tleh mnogo kasneje, kot je kazalo doslej? Kakorkoli že, zdaj bo nekaj časa veljalo, da so se mamuti najbrž doselili tja po ledeni dobi iz Azije. Prišli naj bi bili po kopnem, naravnem mostu med Veliko Britanijo in celino.

Ginsenga ne bodo več uživali

VERJETNO BO ČRTAN S SEZNAMA DOVOLJENIH ŠPORTNIH POŽIVIL.

SEUL — Kitajsko čudežno zdravilo ginseng, ki po mnenju azijskih zdravnikov vrača moč in energijo ter ozdravi veliko bolezni, bodo zelo verjetno črtali s seznama zdravil, ki so dovoljena športnikom na olimpijskih igrah. Med pravkar končanimi olimpijskimi igrami v Seulu je namreč uporaba ginsenga dvignila precej prahu. Nekateri strokovnjaki so celo prepričani, da je v ginsengu efedrin, stimulacijski dodatek, čigar uporaba je od nekdanj prepovedana na mednarodnih tekmah. Nekateri celo izjavljajo, da je kanadski tekač Ben Johnson pripisal krivdo za tragedijo, ki ga je doletela na olimpijskih igrah, prav ginsengu. Najbolj glasen v podobnih izjavah pa je bil Linford Christie, evropski rekorder, ki je osvojil srebrno kolajno v teku na 100 metrov. Dejal je namreč, da je popil veliko zeliščnih čajev in torej posredno dopustil možnost, da je ginseng kriv za prisotnost efedrina v njegovem seču.

Ginseng raste spontano in v velikih količinah na Daljnem vzhodu. Stoletja so ga uporabljali za zdravljenje najrazličnejših bolezni, od živčne izčrpanosti do tuberkuloze. Ginseng je med športniki precej razvito zdravilo, saj poveča fizično moč in izboljšuje živčno zbranost. Nekateri zdravniki odločno zanikajo možnost, da bi ginseng vseboval tudi efedrin. Dokazali pa so, da ima podobne učinke rastlina huang, ki jo azijska medicina na široko uporablja in ki jo uvrščajo v družino amfetaminov. Britanski botanični izvedenec meni, da je Christie zaužil to rastlino, in ne ginseng. Kaj pa Johnson?

Dvoboj z mrtvim šahistom

VIKTOR KORČNOJ IGRA NENAVIDNO ŠAHOVSKO PARTIJO S POKOJNIM MADŽARSKIM VELEMOJSTROM GEZO MAROCZYJEM

Pravijo, da take šahovske partije še ni bilo. Že tri leta jo igra ta eden najslavnejših svetovnih šahistov Viktor Korčnoj in madžarski velemejster Geza Maroczy. Ker je slednji že leta 1951 umrl, v tem nenavadnem dvoboju sodeluje še tretji igralec — parapsiholog dr. Wolfgang Eisenbeiss iz švicarskega St. Gallena. Ne gre za šalo, pravi dr. Eisenbeiss, ampak sem si resno postavil nalogo uprizoriti dvoboj med obema šahistoma. Maroczyjev grob je v Budimpešti. Kot parapsiholog bom dokazal, da madžarski velemejster še živi, oziroma da živi njegov duh. Dokazal bom, da je po smrti še življenje. Dokaz za to je, da je prišla partija po treh letih v 34 potezo in da bi bila jeseni lahko končana.

Wolfgang Eisenbeiss pravi, da nekaterim ljudem posebna nadarjenost omogoča vzpostaviti zvezo z nematerialnim svetom. »Robert Rollans, skladatelj češkega porekla, ki živi v Bad Pyrmontu, ima takšen dar.«

On sprejema v polsnu poteze umrlega velemejstra. Od njega jih dobim jaz in jih prenesem naprej Korčnoju, ki povleče potezo. Za to potezo in nasprotno potezo potrebujeta šahista povprečno mesec dni. Zanimivo je, da Robert Rollans sam ne zna igrati šaha, vendar posreduje poteze, ki jih ni v nobeni šahovski knjigi. To kaže, da Maroczyjev duh še živi, saj Rollans napoveduje Korčnoju poteze, za katere menijo Maroczyjevi otroci, da jih velemejster ni igral za časa življenja.«

TONI IZDAL KASETO PJEVAM TI MAJKO

Nekaj časa je prepeval takole v svojo in zabavo drugih, potem pa, kot strela z jasnega, izdal kaseto. Nihče ni pričakoval, da bo Toni Saffarić zares tako pogumen, da bo glasbeni kolega velikim, že potrjenim avtorjem zabavne glasbe — Branku Jovanoviču, ki je tačas eden najplodnejših skladateljev, pa Goranu Šarcu, ki je avtor vseh priredb skladb na Saffarićevi novi kaseti. Le kdo si še ne zna zapeti njegove Pjevam ti pjesmu majko ali Znam, da me varaš ali Ti si moja jabuka ali katerokoli drugo. Kasete je v prodaji že dober mesec in prodajalci so zadovoljni. Zadovoljen pa je tudi Tone, saj je povpraševanje po kaseti veliko. Sicer pa se Toni Saffarić s skladbami že predstavlja v različnih krajih Pomurja in Medžimurju, odkoder je pravzaprav doma. Že lep čas pa je Toni pravi Sobočanec, saj tu živi in morda je v našem prostoru tudi zato tako priljubljen. Sicer pa je Toni poln načrtov. Skupaj z avtorji glasbe se že dogovarja, da bi nastopil prihodnje leto tudi na festivalih.

PIŠTA modruje

Daj nam naš vrakdanešnji kriji, olja, mesa, pa novou ustavo tuj, tak molimo za razmere naše, pa odimo okouli vrejle kaše.

Lidje smo dosta že trpeli, rejci preveč so pogveli, vó vdarila med brati svaja, po staron pa li se oštaja.

Zdaj na najboukšoj smo pouti, ničemi smo nej več prouti, sakšnega njamo na meri, se lipou je na paperti.

Dober sousid je več kak rod, dali ka srečno se konča porod, naprej živelj mo na raje, zatou si molte, šteri znate.

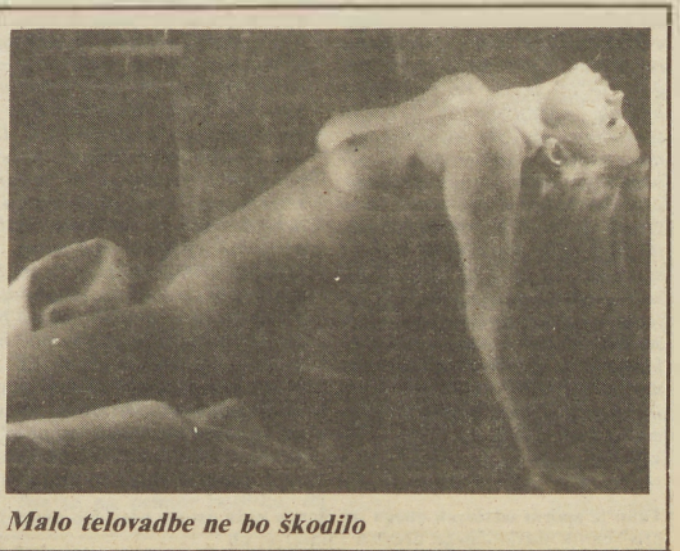
Eva ni zaman ponujala jabolka

Angleži pravijo, da človeka eno jabolko na dan obvaruje zdravnik. Tolikšna da je njegova zdravilna vrednost. Od vseh vrst sadežev ima, kot piše revija Zdravje, jabolko v prehrani zdravega ali bolehnega človeka najpomembnejšo in zares zdravilno vlogo.

Hvalo zasluži že jabolkov sadni sladkor, ki takoj po zaužitju preide v kri in učinkuje kot energija za umsko in telesno delo. Ugodno učinkujejo tudi različne sadne kisline in pektin, ki osvežujoče delujejo na telesno presnovo in sadežu dajejo vabljiv vonj in okus. Staničevina delci spodbujajo dobro delo črevesja, pektin pa zaščiti sluznice. Sveže naribano surovo jabolko je znano in preskušeno sredstvo zoper drisko.

Jabolko vsebuje vitamine A, B1, B2, B3 in C, od rudninskih snovi je v njem predvsem obilo kalija, ki je koristen zlasti za starejše ljudi, pa tudi železa, kalcija, natrija, fosforja, magnezija in klora. Pod vplivom kalija izločajo ledvice več vode iz organizma, to pa zmanjšuje telesno težo in hkrati čisti telo. Kalij ugodno vpliva tudi na utripanje srčne mišice.

Večino opisanih lastnosti so ljudje doslej spoznali iz izkušenj, najnovejše znanstvene prehranske raziskave so jih samo potrdile. Zato jabolko zasluži, da ga cenimo bolj kot druge vrste sadja, predvsem južnega, pri katerem mamljivi vonj ali okus čisto goljufivo nadomeščata njegovo manjšo hranilno vrednost.

Malo telovadbe ne bo škodilo

RAČUNALNIKI

Kaj pa oči?

Tisti bolj črnogledi, ki so napovedovali, da bodo ero računalnikov oplačali s slabšim vidom, so zdaj dobili potrditev zlih slutenj. Tako vsaj kažejo rezultati 153 ljudi, ki v Kaliforniji delajo na računalnikih.

Oči upirajo v zaslon po šest ur na dan, stari med 20 in 40 let. Kakor napovedujejo okulisti berkelejske očesne klinike, so ti ljudje v nevarnosti, da čez nekaj časa ne bodo jasno videli, ker ne bodo več mogli izostriti slike v očesu.

Pozor pri kemično očiščenih oblačilih

Mnogih oblačil ne moremo oprati in jih moramo hočeš nočeš odnesti v kemično čiščenje. Če je umazanija trdovratna, morajo tam nadno z agresivnimi sredstvi, med drugim pogosto uporabljajo perkloretilen, na kratko mu pravijo per. Če damo v čiščenje bluzo z grdim madežem, jo celo operajo v raztopini. Madež je navadno odstranjen, toda v tkanini ostanejo ostanki pera. Posledice

so: takoj, ko prinesemo bluzo domov, se hlapi širijo po stanovanju, in če jih vdihavamo, nam lahko nakopljajo glavobol in celo slabost. Čistilo per uvrščamo med snovi, ki utesnejo spodbujati nastanek raka. Nevarno je zlasti, če pride v živila. To se kaj lahko zgodi. Nikakor ne jemljimo s seboj v čistilnico cekarja z žvili, ki smo jih nakupili spotoma, ampak pojedimo v čistilnico še enkrat pose-

bej. Posebno živila, ki vsebujejo maščobo, pecivo, sir, salame in surovo maslo — per prav vlečejo nase. Dobro zavito maslo je bolj zavarovano kot, na primer, sladoleđ. Čim dlje je živilo v prostoru s hlapi pera, tem slabše ovoj zadržuje hlape. Oblačila, ki jih prinesemo iz čistilnice, moramo najprej dobro prezračiti. Nikakor jih ne obesimo v omaro, ampak jih vsaj dan pustimo viseti zunaj.

Voznika opozarja na ugaslo luč

BRITANCI PONUJAJO NA- PRAVO ZA KONTROLO AV- TOMOBILSKIH LUČI

Nepogrešljive avtomobilске luči so lahko tudi pravcata nadloga. Vsak voznik pozna težave, ki jih povzročajo nasprotni vozeči avtomobil s slepečimi dolgimi lučmi, in sleherni se boji srečati ponoči vozilo brez luči. Enih in drugih avtomobilov pa je kar lepo število na naših in tujih cestah, saj so npr. v neki angleški občini policisti ustavili v vsega dveh tednih kar tisoč šoferjev s pokvarjenimi lučmi. Sicer voznik nemalokrat sploh ne ve, da je z razsvetljavo na avtomobilu kaj narobe, hkrati pa je to težko ugotoviti med vožnjo. Najmanj, kar mora šofer storiti, da bi ugotovil brezhibnost razsvetljave na vozilu, je, da izstopi in se prepriča. Toda strokovnjaki so vsjo zadevo že poenostavili. Iz Velike Britanije prihajajo novice, da je tamkajšnja firma Drumlord naredila napravo, s katero lahko šofer med vožnjo ugotavlja, če na njegovem vozilu delujejo luči.

Napravo je mogoče vgraditi v vsak tip avtomobila, in sicer deluje s pomočjo optičnih vlaken. To so snopi tanke prozorne plastike, ki zaznamujejo svetlobo brez električnih žic. Dovolj je že to, da voznik postavi en konec

vlakna blizu luči na avtomobilu in drugi konec na kontrolno ploščo ob krmlilu, kjer so vsi drugi običajni instrumenti. Skozi tako napeljana vlakna prehaja svetloba, in če te voznik ne vidi, pomeni, da luč ne gori.

Naprava, imenovana liteout, je sestavljena iz 17 m dolgega optičnega vlakna in je z njo možno kontrolirati tudi več luči hkrati. Vozniki v Britaniji jo dobijo za precej manj denarja, kot jih stane vožnja s pokvarjeno lučjo.

Čisto, zdravo in še kar hitro

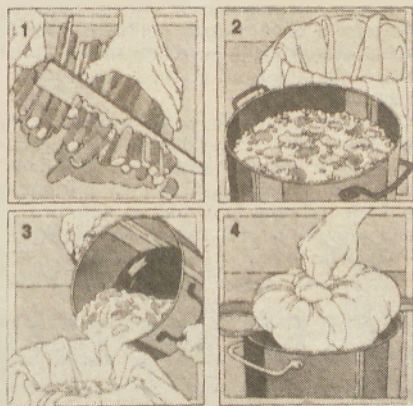

Kolesa postajajo vse bolj množično prevozno sredstvo, na svetu jih je dvakrat toliko kot avtomobilov. Samo v državah v razvoju se s kolesom vozi 800 milijonov ljudi, največ na Kitajskem in v Indiji. V ZDA, kjer ima vsak drugi prebivalec avtomobil, je okoli 95 milijonov koles. Na Kitajskem jih je 270 milijonov, število zasebnih avtomobilov pa je zanemarljivo.

Zaradi prenaseljenosti, onesnaževanja okolja in dolgov, ki grozijo tako razvitim kot nerazvitim državam, se bodo v prihodnosti bolj vozili na dveh kot na štirih kolesih, piše v svoji študiji Marsha Low, strokovnjakinja za prevoz v neodvisni ustanovi World Watch Institute, ki proučuje probleme urbrancga življenja in človekovega okolja.

KUHARSKA DELAVNICA

Kako skuhamo rabarbarov žele?

Iz sočne, kiselkaste rabarbare pripravimo okusen žele, s katerim nato pripravimo najrazličnejše sladice ali pa ga kakor marmelado namažemo na kruh.

1. Vzamemo 3 kg rabarbare in jo neolupljeno narežemo na koščke. Rabarbare ne lupimo zato, ker je ravno zaradi lupine žele tepe rdeče barve.

2. Rabarbaro damo v primerno velik lonec, dodamo 50 g sladkorja, zalijemo s 1/4 litra vode in 1/4 litra belega vina ter kuhamo na majhnem plamenu toliko časa, da rabarbara razpade.

3. Čez primerno velik lonec položimo čisto redko tkano tkanino. Nanjo zlijemo rabarbaro, krpo pa zavežemo.

4. Na rob lonca položimo dve kuhalnici, nanju pa nastonimo zavezano krpo z rabarbaro. Pustimo, da sok iz rabarbare odteka. Od časa do časa potlačimo krpo s pestjo, da odteče čim več soka. Ko se zmes ohladi, krpo tesneje zvežemo.

Nato odmerimo sok, ki se nateče v lonec: dobimo približno 1,5 litra soka. Dodamo sladkor v razmerju 1:1. Premešamo, pristavimo na štedilnik in segrevamo, da zavre. Na majhnem plamenu kuhamo približno 40 minut. Od časa do časa posnamemo peno. Preskusimo, ali je žele že gost: kapljico kanemo na hladno krožnik. Če se žele strdi, ga lahko prelujemo v vroče čiste kozarce. Pokrijemo s celofanom in zavežemo.

Boleči križ in slaba drža

Bolečina je zbadajoča, kot bi mi kdo vrtal v hrbtenico, včasih tožijo bolniki, ki jih muči križ. Pogoltnjevo veliko tablet proti bolečinam in se tolažijo, da bo do prihodnjega napada spet vse dobro.

Samo prehlad spravi na bolniški dopust več ljudi kot boleč hrbet, pravijo v ambulantah. Mnogi bolniki imajo težave zaradi medvretenčne ploščice. Včasih res pomaga samo operacija, večkrat pa bi bilo mogoče bolečine odpraviti z masažo, gimnastiko in toploto. Ženske daje hrbtenica pogostje kakor moške. Bolečine v spodnjem delu trebuha ter napete in krčevite mišice lahko ob-

čutimo v hrbtišču, tkivo otrdi in živci so vzdraženi. Kdor takih svaril ne upošteva, mora pričakovati hude posledice. Hrbet postaja tog in negiben. Človek se nenadoma ne more premikati. Kaj lahko ukrene vsakdo sam, preden začne razmišljati o tem, da bi šel pod nož? Mehko ležišče naj zamenja s trdim. Pazi naj na to, kako hodi in kako sedi. Ne skrivljeno v dve gubi, ampak strumno, zravnano kakor vojak. Strokovna gimnastika lahko veliko pomaga. Treba je odpraviti okorele slabe navade. Toda tisti, ki jih je hrbet že zelo bolet, bodo z veseljem skrbeli za pravilno držo.

Koristen ženski pripomoček

Angela Knoop, 29-letna industrijska oblikovalka iz zahodno-nemškega Lunenburga, je prišla na zamisel, kako oblikovati napravo za določanje plodnih in neplodnih dni v mesecu. Njen izum bi mogla s pridom uporabiti ne le razgledana Evropejka, ampak tudi nepismena Azijka in Afričanka. Temelj njene elektronske naprave, tako majhne, da gre v vsak žep, je stara metoda merjenja temperature. Vgrajeni termometer je treba kratek čas držati pod pazduho in naprava že avtomatično zapiše in zariše višino temperature. Tako nastane z vsakodnevним merjenjem zapis individualnega spreminjanja temperature v mesečnem ciklu. Ko ga je konec, elektronski čip sam nastavi merilec spet na prvi dan. Kritične, torej plodne dni, kaže posebno znamenje na zaslončku.

Idejo so prvi z obema rokama zgrabili Japonci. Merilec angela je pri njih že naprodaj. Evropejke bodo nanj morale še počakati.

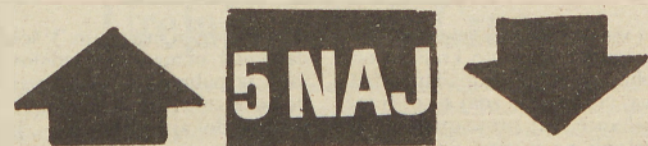
RECEPT ZA VAS

Zapečeni korenček

Potrebujete: 500 g korenčka, malo glavico čebule, 110 g mesnate slanice, malo kisle smetane, sol, olje in peteršiljevo listje. Priprava: korenček narezati na kolote in s narezano čebulo dušiti s dolivanjem malo tople vode. Ko je korenček že skoraj dušen, dodati na drobno narezano slanino in zaliti s kisló smetano. Postaviti v pečico in zapeči. Preden jed postrežete, potrosite s narezanim peteršiljem.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota — ob petkih v oddaji 21-232.

1. Vrni se domov, Helena — Magnet
2. Wiener Blut (Dunajska kri) — Falco
3. Fejka — Prerod
4. Šoping in Graz — Rendez-vous
5. Superstitious — Europe

Lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, za oddajo 21-232.

Oddaja 21-232 je na sporedu ob petkih na Radiu Murska Sobota: UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite do četrtega, 10. novembra, na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Čas je, da napišem knjigo Kako so mi nasadili roge. (Tinč)
- Roge imata oba, kaj pa mleko? (Marija)
- Tebi so rogovi v ponos, meni pa v sramoto. (JAŽ)
- Ha, ha, ha! Tudi tebi so zisovci nabili rogove. (Janez)
- Zaradi bratstva in enotnosti še ti mene primi za roge. (Karl)

SESTAVIL	SLOVENSKI	TRD ČRN	SLOVENSKI	GRADIVO	NEKANDJI	ZLATNIK	SREDO-
MARKO	PIŠATELJ	KAVČUK	SKLADA-		UGANDSKI		ZEMSKA
NAPAST	(NASEDLI		TELJ		DIKTATOR		OKRASHA
	BRODI)		(UROŠ)		AMIN		RASTLINA
RIVALI-							
NJA, NAS-							
PROTNICA							
SPODNJA							
DEL							
OBRAZA							
NAUK O							
MISLENJU							
IN SPO-							
ZNAVANJU							
HITROSTNA						VEZNIK	
DRSALKA						SPRETEN	
IZ MDR						CIRKUŠKI	
(KARIN)						TELOVADEC	
SILICU				SLOV. STO-			
				MATOLOG			
				NAZOR			
				VLADIMIR			
NAZIV ZA							
PREBI-							
VALCA							
PO KRAJU							MESTO
							V BACKI
							OB DONAVI
							MODERNO
							TOKUSKO
							LETALISCE
RIMSKO		TROPSKI					
ŠTEVILO		KUŠČAR					
PETDESET		ŠPANSKO					
		Z. IME					
SOSEDNJI				VERANDA			
ČKRI							
V ABECEDI				MNOŽIČNI			
				TEK			
ŽIVČNI							
PRETRES							
							NOČNI
							LOKAL
							PREGRI-
							NJALO
GOROVJE							
V VZHODNI							
EVROPI							
VRSTA							
MINERALA							
GLINENCA							
VEČANJE							NATUJ

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: kvadrat, Rodnina, ideolog, Ven, ro, orodjar, V, mlake, EV, Ag, ravnost, sla, Er, Toronto, vitriol, osa, kma.

DAN MRTVIH

1. november je dan mrtvih. Na ta dan se spominimo svojcev, znancev, prijateljev in padlih med narodnoosvobodilno borbo, ki so darovali svoja življenja za naš boljši danes in jutri.

Okrasili smo grobove z rozami in prižigali sveče.

Alenka Koren, 4. b, OŠ Videm ob Ščavnici

Želimo boljši jutri!

Sestanki, konference, kongresi, reforma, samoupravljanje, ustavne spremembe... Besede, ki jih vsak dan slišimo z radia ali tv ekrana.

Kosovo, Srbija, stavke, mitingi, sojenje pred vojskim sodiščem, same težke besede, še posebno, ker je med njimi slutnja o izrednih razmerah, državljanski vojni! Učili so nas o Titu, junaštvu naših partizanov, bratstvu in enotnosti naših narodov, o socializmu, o tem, da delavci upravljajo s svojim delom, o tem, da so nagrajeni po rezultatih dela... Kljub vsemu pa velja misel: »Kruh je bridka stvar.«

Vse več je mladih brez dela, zato velja tudi naš klic odraslim: »Mi, vaši otroci, vas prosimo in rotnimo: Prenehajte s sovraštvom in razpirjami in pomislite, da boste s svojo nespametjo potepiali vse, kar so nam priborili naši dedje in pradedje.

MI SMO OTROCI, KI SI ŽELIMO BOLJŠI JUTRI!«

LARISA KONKOLIĆ, 8. b,

OŠ ŠTEFAN KUCHAR-BOJAN PUCONCI

JESEN

»Poletja je konec!« sem vzkljikal, ko sem nekega sobotnega jutra vstal in zagledal meglo, ki se je vlekla po ravnini. Oblekel sem se, ker smo se odpravljali k babici. Peljali smo se preko mostu in nad Muro sem zagledal meglo, ki je bila tako gosta, da se je rekla videla le tu in tam.

Ko smo prišli k babici, nam je postregla s pecivom. Odpravili smo se v gozd. Nabirali smo gobe in kostanj. Na rumeno-rjavi preprogi so bile še vidne sledi jutranje rose in megle, ki se je počasi dvigala. Pod to preprogo je bil kostanj. Našli smo tudi nekaj gob. Na tleh so ležali jezki in v njih je bil kostanj. Naveličal sem se nabiranja. Sedel sem na podroto deblo drevesa, na katerem se rasle gobe in razmišljal. V krošnjah dreves so se nabirale kapljice, ki so polzele po pisanih listih in padale na tla. Zdelo se mi je celo, da drevesa jočejo.

»Ah, kako si lepak!« sem pomislil. Zdelo se mi je, da sem kralj, ki sedi na prestolu in ima po celi palači rumeni mehko in nežno preprogo in strop okrašen s škampi. Služabniki, oblečeni v rjave in črne obleke, so imeli tisoč rok in na vsaki roki rokavico čudovite rdeče-rumene barve, ki tu in tam pade na tla in zdebeli preprogo. Na listih so bili biseri, ki so se bleščali iz mavričnih barv in padali na tla. Zareča krogla na vzhodu se je dvignila in pomislil sem, da jo kakšen nevidni velikan poriva navzgor. Krogla je postajala vedno svetlejša, kot bi ji nekdo prilival belo barvo in vanjo mešal zlato. Planjave zunaj palače so bile v najrazličnejših barvah in zdelo se je, kot bi barvalo in barvalo tisoč pleskarjev z najrazličnejšimi odtenki. Ozrl sem se kvišku in tudi tu zagledal na tisoče pleskarjev, ki so služili cesarici. Jeseni, ki jim je ukazovala, naj prebarvajo vse, kar je prej pobarvalo poletje. »Vendar pa!« sem vzkljikal v mislih in gledal, kako en sam pleskar gospe Nevih-te pleska nebo in vznatnja, da bo v ta kraj prišla prej omenjena gospa.

Začutil sem dotik in se zdrzil. »Gremo!« je rekla mama. »Nevihita bo«, je dodal oče. Nerač sem vstal s prestola in ko smo prišli v avtomobil, so kaplje že polzele po sipah. Kot vedno je cesarica Jesen tudi zdaj poskrbela, da uživamo ob čudovitih barvah in pridelkih, ki nam jih je ona dala. BOŠTJAN ŠAFARIĆ, 7. c, OŠ Tišina

Učimo se v novi šoli

Konec je brezskrbnih počitnic. Šolski zvonec je zazvonil in spet se je začelo delo in učenje.

Novo šolsko leto smo začeli v prostorih novega prizidka. Naša šola je sedaj zelo lepa in velika. Nanjo smo ponosni mi učenci in vsi prebivalci naše krajevne skupnosti. V njej se počutimo prijetno. Nova šola je svetla in prostorna. Učilnice so lepo opremljene. Zraven učilnic so kabineti. V učilnicah imamo vse pripomočke, ki jih rabimo pri pouku. Tako se laže učimo in delamo. Laže sodelujemo tudi pri krožkih. Kosila in malico imamo v veliki jedilnici. V stari šoli pa smo bili zelo utesnjeni, malico smo opravili stoje.

Šolo bomo morali čuvati, saj je naš drugi dom. Stala je veliko denarja. Starši so s krajevnim samoprispevom prispevali veliko denarja. Za šolo so prispevali tudi delavci Planike. Vsem smo zelo hvaležni, da so nam pomagali zgraditi prizidek k stari šoli, ki smo ga tako zelo potrebovali.

Rada hodim v šolo, ki je tako lepa. Upam, da bodo sedaj tudi naši učni uspehi boljši.

Renata Spilak, 5. a, OŠ Štefan Kovač TURNIŠČE

Na koncertu

Prvega julija sem doživela nekaj enkratnega.

Odpeljali smo se na Dunaj, kjer smo si ogledali koncert skupine PINK FLOYD.

Od tega koncerta nisem veliko pričakovala, ker mi glasba te skupine ni bila nikoli všeč. Najprej smo šli po vstopnice, ki jih je bilo zelo težko dobiti. Priskrbel nam jih je očetov prijatelj.

Koncert je bil na največjem športnem stadionu. Ljudje so se zbirali na zelenici, to so bili predvsem mladi fantje in dekleta. Bilo nas je okrog petdeset tisoč. Pred stadionom je bilo veliko rešilnih avtomobilov. Preden si vstopil, so te pregledali, če imaš s seboj fotoaparata, bombe, pištole, kamere in druge prepovedane aparate. Zal nam je bilo, da si nismo vzeli s seboj daljnogleda, ker smo sedeli daleč od odra.

Tri ure so nas zabavale razne predskupine. Ob devetih je prišla na oder skupina PINK FLOYD. Reflektorji so švigali sem ter tja. Na platneni podlagi okrog odra so vrteli film. Na žici so spuščali velikansko svinjo, ki je s svojimi očmi osvetljevala ljudi.

Ce so igrali »počasno« glasbo, so ljudje prižgali vžigalnike. Bilo je čudovito. Na koncu je na žici visela velikanska disco krogla, ki se je počasi odpirala. Sledil ji je še super ognjemot.

Koncert se je končal malo po polnoči. Ko sem ob štirih legla v posteljo, sem še dolgo časa razmišljala o tem razburljivem dnevu.

ANA ROSTAHER, 6. a

OŠ Franc Belšak, Bučkovci

Manku Golarju v spomin

Umrl je častni krajan Veržeja, pesnik, učitelj, ravnatelj in zborovodja Manko Golar.

Bil je velik šaljivec in ljubitelj otrok in mladine. Zelo rad je prihajal na našo šolo in nam bral svoja dela. Najbolj pri srcu so mi njegove Zgodbe o Veržencih in pesmica o narcisah.

Večkrat smo ga povabili na našo šolo in na naša vabila se je z veseljem odzval. Najrajši je prišel na naš kulturni dan, 8. februar. Odgovarjal je na naša vprašanja in delil bralne značke.

Meni bo ostal v posebnem spominu, ker imam v spominski knjigi njegov podpis.

Tajana Šterman, 6. r., OŠ VERŽEJ

KJE SMO IN KAM GREMO

Jugoslavija je vsak dan središče »zanimivih« dogajanj pri nas in po svetu. Novinarji radovedno brskajo med množicami ljudi, na sejah in celo med otroki, da bi potešili radovednost javnosti.

Kot na ogromni ladji smo, ki jo je na odprtem morju zajel hud vihar in je nikamor noče pustiti iz svojega objema. Taki viharji, ki ti spreletavajo telo in dušo, neradi potibnejo. Morda jih lahko ustavi ogromna roka, morda jih je potrebno tisoče ali samo majhen korak naprej. Mogoče jih lahko reši glava, ki neutrudno lista po včeraj, danes in išče za jutri.

Ladje plovejo po oceanih, se potopijo v viharju ali pa priplujejo do kopnega. Samo tiste, ki so odločne ter prepričane vase, zmagojo. Toda njihova pot je posuta s kamenjem in obdana s trnjem. Pa vendar jim ne more do živga, kajti njihova notranjost je trdna.

Danes, ko je naša pot prav taka, rabimo to zaupanje vase. Od tega je odvisna naša pot naprej. In tudi od tiste, ki smo jo hodili nekoč. Toda kam nas pelje ta ladja? Do kopnega ali v divji vihar?!

Nataša Horvat, 8. b, OŠ Štefan Kuhar-Bojan Pucunci

POGLED SKOZI OKNO

V našo deželo je prišla gospa Jesen. S seboj je pripeljala vse barve tega sveta in z njimi pobarvala listje na drevju.

Zjutraj, ko vstanem, se mi vedno pogled ustavi na oknu. Zunaj se vleče siva megla, ki je oblekla

deželo. Listje rumeni in izgublja svojo pomladansko-poletno barvo. Iz nočnega sna se prebujata bela breza in divji kostanj. V daljavi zapoje petelin svojo jutranjo pesem. V krošnje se zaleti rahel vetrč in strese na tla prvo rumeno listje. Na vzhodu vstaja rumeno sonce. S svojimi žarki prebadameglo. Gospod Veter mu s svojo močjo pomaga odgnati meglo iz dežele. Že se oglasi prva sinica.

V krošnjah se oglašata tudi sraka. In tako je v deželo prispelo jutro. Vse je oživel iz nočnega sna in začeli so se prvi jutranji opravki.

Oh, ko bi lahko vsi otroci na tem svetu namesto pokanja pušk in granat vsako jutro poslušali žvrgolenje ptic in prihod jutra v deželo!

Denis Vourri, OŠ Dobrovnik

MOJA STARA MAMA

Moja stara mama še živi. Ime ji je Milica in je upokojena učiteljica. Za poklic učiteljice se je odločila zato, ker ima rada otroke. Mnogo otrok je naučila brati, pisati in računati. Tudi meni želi pomagati. Rada se učim s staro mamo. Nikoli me ne krega. V prostem času dosti pleše in kvačka. Pri delu jo vedno opazujem. Tudi jaz bi rada delala tako kot ona, vendar so moji prsti še premalo spretni. Imam jo zelo rada. Kmalu bo imela rojstni dan. Tudi jaz ji bom čestuala. Želim, da bi še dolgo živela.

Tanja Srnčič, 6. c, OŠ Prekmurske brigade Murska Sobota

PRIČEVANJE NAŠIH MISIJONARJEV — JOŽE ŠÖMEN

Luna še ni zašla, nova ne more vziti. (Zrno iz Zaira)

Iz njegove osebne izkaznice razbiramo, da je naš rojak rojen v zaselku Grabe (Križevci pri Ljutomeru). Po končani osnovni šoli se je izučil za mizarja, delal v podjetju, ob delu končal srednjo tehniško šolo, potem pa se odločil za študij bogoslovja. Leta 1985 je odpotoval v zairski misijon Iboke. Območje škofije Mbandaka leži prav na ekvatorju, kjer misijonar Jože Šömen skrbi za kakih 30 vasi z več tisoč domačini.

Ko se izmenjajo novice

Že pred odhodom na črno celino je dobil spoznal kulturo in miselnost Afričanov. »Naslov moje diplomske naloge na fakulteti je bil Inkulturacija v Afriki. Preštudiral sem veliko gradiva in zdaj, ko ga primerjam s stvarnostjo, spoznavam, da se ujema. Jezik sem se učil na poti v misijon v glavnem mestu Zaira, v Kinšasi, na območju misijona pa so mi pri tem pridno priskočili na pomoč tisti srednješolci, ki kolikor toliko obvladajo francoščino.« Privajanje na tamkajšnje, zlasti podnebne razmere (vročina med 30 in 40 stopinjami Celzija, vlaga), ni bilo preprosto. »Veliko je komarjev, ki prenašajo malarijo. Kar nekajkrat me je napadla in užival sem večje doze zdravila nivačin. Ozdravitev je bila zgolj navidezna, kajti letos me je tako dajalo, da sem povsem oslabil in že nisem mogel več držati ravnotežja. Tudi injekcije klorokina niso zalegle. Da bi bila smola še večja, sem zbolel ravno v času, ko je bila naša zdravilnica na dopustu. Dodaten napor je pomenila udeležba pri gradnji kapele in tako sem moral junija povsem izčrpan zapustiti misijon in se vrniti na okrevanje v domovino.« Vprašanje zase je nedvomno prehrana, saj Evropejci ne vemo, kaj vse uživajo Afričani. »Glavna prehrana je maniok, neke vrste gomolj, podoban krompirju, vendar po okusu in prehrabeni vrednosti manj kakovosten. Listje manioka sesekljajo, prekuhajo, dodajo palmovo olje in tako dobijo živilo, ki bi se dalo primerjati s špinačo. Oboje je njihova vsakodnevna hrana: jedo dvakrat dnevno. Tudi v tem sem se jim skušal prilagoditi, v začetku uživam manjše količine, kasneje pa se

kar navadil. Hranijo se še z ribami in divjačino, ki jo sicer pleme Pigmejcev (predvsem so lovci) hitro iztrebijo. Tu so še opice, antilope, kače, krokodili, celo gosonice sem poskusil in priznat moram, da so kar užitne,« pripoveduje pomurski misijonar.

»Tu vidim veliko materialne bede, vendar so srca ljudi precej bogatejša. Veselijo se srečanja s človekom, ki je z njimi prijazen, ne da bi pričakoval darove. Prav ta njihov čut za prijateljske medsebojne odnose je naredil name globok vtis. Ko pride v vas tujec ali se domačin vrne s popotovanja, najprej izmenjajo novice. Gre za nekakšno znamenje medsebojnega zaupanja, in če je prišlek tujec, ga na ta način sprejmejo, poskrbijo za hrano in stanovanje,« zvezo.

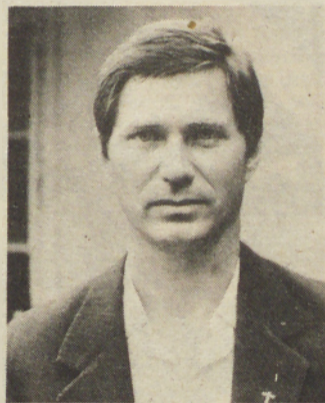
Odnosi med plemenom Nkundu in Pigmeji

Prevladujoč vpliv na tem delu ekvatorja ima pleme Nkundu.

Najzanesljivejše prevozno sredstvo za zairske razmere v ekvatorialni Afriki

TAMBOLA MALAMU OB EKVATORJU

Portret misijonarja Jožeta Šöma

jan in to ni v skladu s krščanskim naukom, mi je odvrnil z vprašanjem, kaj misliš, kdo mi bo obdeloval njive.« Zanima nas, kako je med tem prebivalstvom z animizmom, torej čaščenjem prednikov. Šömen: »Po njihovi miselnosti in izročilu je bog ustvaril svet, se nato umaknil in svet izročil prvim ljudem. Zato imajo predniki pomembno vlogo v vsakdanjem življenju: zelo se jih bojijo in opravijo vse, kar so jim izročili. Najstarejši v vasi imajo največ besede: tako rekoč urejajo javno življenje.« Ob uradnem jeziku, francoščini, sta pogovorna na tem območju Zaira lingala in lokonda. Slednjega se naš misijonar še uči, zlasti zato, ker jih je med Pigmeji malo, ki obvladajo jezik lingala. Iz njegove zgradbe se da razbrati miselnost domačinov. Slovnico gledano ima štiri časovne oblike za preteklost, za prihodnost pa eno samo. Z drugimi besedami: malo mislijo vnaprej, bolj jih zanima, kar se je že zgodilo.

Postanek v vasi Lopanzo

Do ustanovitve misijona Iboke je prišlo pred dobrimi tremi desetletji. Zraslo je več objektov: misijonska postaja, župnijska cerkev in dve osnovni šoli. V začetku 70. let je država vzela cer-

kvi vse šole in jih sama upravljala, vendar jih je po krajšem obdobju, zavoljo propadanja šolstva, vrnila. »Še zdaj so občutne posledice, saj pravzaprav ni ne poslopij, ne opreme, ne učiteljev, ki bi se dovolj posvetili temu delu. Ko sem pred tremi leti prišel na to območje, je bila moja prva naloga poskrbeti, da bi imeli v vsaki vasi domačini možnost zadovoljevati krščanske potrebe (gradnja kapelic) in se izobraževati (gradnja šol). Tačas nam je uspelo v župniji postaviti 13 osnovnih in dve srednji šoli. Infrastruktura je skromna: približno polovica ceste je prevozna samo s terenskim vozilom. Zlasti v deževnem obdobju se je težko prebijati po terenu. Najraje se poslužujemo kolesa, večkrat pa tudi pešačim. Manj je stroškov in hkrati je to zgled za vaščane, da nismo tam zato, da bi se prevažali z udobnimi vozili.« Zanimive načrte snujejo v eni največjih, najpomembnejših vasi, ki šteje čez tri tisoč prebivalcev in je neke vrste krajevno središče širše okolice. Gre za vas Lopanzo. Letos bodo tu začeli z gradnjo župnijske cerkve, prihodnje leto pa s stavbo za srednjo šolo, usmerje-

no v biologijo in kemijo. V šolski delavnici nameravajo izdelovati milo iz palmovega olja, torej iz domače surovine — postopek je namreč dokaj enostaven —, in v ta namen so že uredili nasad palm. Pri tem je zgovoren podatek, da znaša mesečna učiteljeva plača 2000 zairjev (zair je namreč denarna enota, plačilno sredstvo), za kar je mogoče dobiti 20 kosov mila. Denarja je malo, domačini pridejo do zasluška s pridelavo kave, kakaa, arašidov, čeprav jih kasneje trgovci dodobra oderejo. Veliko je alkoholizma, vsakršnih bolezni, pomanjkanja. »Na misijonski postaji je bolnica z okrog sto ležišči, izvrstna italijanska zdravilnica in več bolničarjev. Zdravila so zelo poceni in trudimo se, da vsestransko pomagamo. Ker tukaj dobro uspeva koruza, sem poskrbel za nekaj ročnih mlinčkov, da jo po vaseh zmeljejo in uporabijo kot živež. Načrtujem, da bi za vsako vas dobil tak mlinček. Upam, da dobim tudi nekaj žog, saj me tamkajšnji otroci kar naprej oblegajo, naj jim prinesem žogo.«

Z Jožetom Šömenom, ki je bil zadnje tedne na obisku v domovini in »misijonari« na območju ekvatorialne Afrike — tu sta še Tone Pačnik (oddaljen od Iboka kakih 500 kilometrov) in starosta slovenskih misijonarjev na tujem, 81-letni Marcel Kerševan, ki še komaj kaj razume ali govori slovensko —, kramljamo tudi o afriški pregovorni zakladnici in še marsičem drugem. Pojasni, da modrost pod gornjim naslovom v bistvu spodbuja k zakonski zvestobi, potem pa pove v slovo: »Tambola malamul!« To pomeni: srečno hodi. Tudi mi zaželimo: »Tambola malamul, pomurski misijonar ob ekvatorju!«

Branko ŽUNEČ

Prihodnjik: Pripoved staroste pomurskih misijonarjev v domovini, 76-letnega Martina Maroše s Kapele.

Obisk enega od klanov v vasi Lopanzu ob žalovanju

LJUTOMER SPREMINJA ZUNANJO PODOBO

Že leta 1986 je začela samoupravna stanovanjska skupnost Ljutomer nekaj več denarja namenjati za večja vzdrževalna dela na hišah in stanovanjskih blokkih, ki so v njeni lasti. V letošnjem letu pa so dali največ poudarka strogemu središču mesta, saj so se tako vključili v praznovanje 120. obletnice prvega slovenskega tabora. Obnovili so več fasad na stanovanjskih hišah. Največ težav so imeli pri hišah, ki so starejše, saj so tam dela dosti zahtevnejša.

V središču mesta so v letošnjem letu obnavljali 16 stanovanjskih hiš, vendar pa dela še niso povsod končana. Skupno je v teh hišah 144 stanovanj s 9248 kvadratnimi metri stanovanjske površine.

Na stanovanjskih blokkih so se pri SSS lotili tudi drugih del. Ob obnovi zunanje fasade so te bloke tudi toplotno zaščitili. Pri zaščiti so uporabili demit fasado, zamenjali so stavbno pohištvo, podstrešja pa zaščitili

tu, k temu pa bodo dodali še nekatere nove naloge. Samoupravna stanovanjska skupnost pa je še pred eno pomembno in veliko nalogo. To je zaščita starega mestnega jedra, ki danes tvori originalno arhitekturo mestnega središča, ki ji v Sloveniji skorajda ni para. Za pomoč pri tej nalogi so prosili profesorje in študente Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodézijo iz Ljubljane. Ti so opravili prvi del naloge — pos-

s ter volom oz. estrihom. Po tej obnovi bodo pri energiji (ogrevanju) privarčevali okoli 15 odstotkov.

Celotno obnovo so financirali z denarjem samoupravne stanovanjske skupnosti. Skupščina te skupnosti je sklenila, da bodo za obnovo namenili vsa letošnja razpoložljiva sredstva za vzdrževanje. Ta denar pa kljub temu ni zadoščal, zato so pri banki najeli še 400 milijonov dinarjev posojila.

S tem pa obnova še ni končana. Program je zajel več stanovanjskih objektov, kot pa so jih uredili, zato bodo neopravljeno storili v prihodnjem le-

neli celotno središče mestnega trga. Ker v naslednjih letih načrtujejo tudi večja obnovitvena dela, bodo na strokovnih podlagah lahko sedanje hiše tudi ustrezno pripravili. V glavnem naj bi pritrilne dele namenili za tiho obrtno dejavnost (trgovine, gostinski in drugi lokali, storitvene dejavnosti...), za kar se dogovarjajo tudi z obrtnim združenjem v Ljutomeru.

Prvi tak projekt je stara mestna pošta, ki jo bodo v prihodnjem letu v celoti obnovili, ekipa s FAGG-a pa že pripravlja idejne zasnove za to obnovo.

Dušan Loparnik

V tihem svetu znamk — bogastvo sveta

Konjički so človekova strast, ki premamijo večino ljudi takoj, ko se začno z njimi tudi ukvarjati. Poznamo več vrst konjičkov, med najštevilnejšimi pa so tisti, ki ljudje nekaj zbirajo. Zelo dosti ljudi zbira znamke. Filatelisti — jim pravimo s tujo besedo. Znamka je tisti majhen kosček papirja, na katerem je odtisnjena kakšna podoba in seveda vrednost, in ki ga nato nalepimo na poštno pošiljko. Med najstarejšimi zbiratelji znamk v Ljutomeru je Janez Plevel.

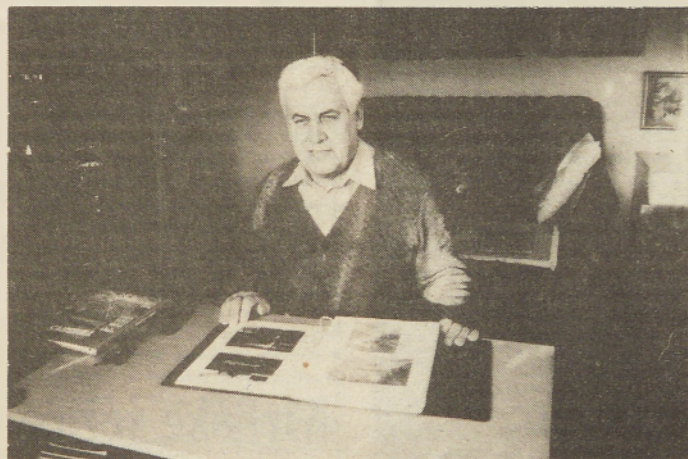
»Na znamkah vidimo vse značilnosti posameznih dežel. Med zbiratelji poznamo več vrst filatelistov. Nekateri se zanimajo samo za znamke s podobami iz sveta rastlinstva, drugi zbirajo najrazličnejše znamke s podobami živali, mest, športa... možnosti so neomejene. Te znamke so tudi grafično zanimive, saj jih ustvarjajo umetniki.«

Slovinci in seveda Jugoslavnici smo prvo znamko dobili zelo zgodaj. Franc Košir je ustvarjalec naše prve znamke. Kje pa je danes mesto jugoslovanske filatelije v svetu?

»Naše znamke se precej uveljavljajo. No, to vrednost zbirajo tako imenovane spekulativne izdaje. To pa pomeni, da v seriji znamk eno od vrednostnic izdajo v dosti manjši nakladi kot druge in jo je zato težko dobiti. Te serije so dobili potem samo tisti filatelisti, ki so v klubih, drugi pa niso mogli do kompletne serije. Take spekulativne serije odvrčajo tuje zbiralec od zbiranja jugoslovanskih znamk. No, zadnje čase pa se tudi to izboljšuje. Grafično so te znamke zelo dobre kakovosti.«

Vi ste že izkušen in dolgoleten zbiralec. Kako ste pravzaprav prišli v ta svet tišine in lepote?

»Ko sem začel hoditi v prvi razred srednje šole, smo leta 1930 začeli s poukom francoščine in nemščine. To mi je dalo možnost, da sem začel zbirati znamke. Pa ne samo jugoslovanske, ampak tudi tuje, ker sem si dopisoval z zbiralci iz evropskih držav, nekaj pa tudi iz čezmorskih. Najraje sem si dopisoval z znanci iz tistih dežel, kjer so bile znamke kakovostne in lepe. Takrat smo načrtno iskali lepoto znamke.« Kot smo že ugotovili, imamo več vrst filatelistov. Nekateri zbirajo znamke z isto tematiko, drugi vse povprek. Tretji se specializirajo za žigosane, nekateri za nežigosane. Obstajajo pa tako imenovane maksimalke. Kaj je to? Vi namreč zadnja leta zbirate samo te.

»Res je, da imamo več vrst filatelistov. Največ je takšnih, ki si izpopolnjujejo znamke samo ene države. Še pravi, da zbirajo vse znamke, od prve do zadnje. Carte maximalle je v bistvu razglednica z nekim motivom. Na strani, kjer je ta motiv, pa je prilepljena znamka z enakim motivom. Največkrat gre za mesta. Ta maksimalka je kompletna, če je na znamki in razglednici nato še žig tistega mesta. Seveda so lahko to tudi motivi iz rastlinstva ali živalskega sveta...«

Zakaj ste se odločili za to vrsto filatelije?

»Gre preprosto za to, da razglednica pokaže še več kot samo znamka. Poštna znamka je lahko le enobarvna, razglednica pa ti razprostre paletu barv. Če je oboje skladno, je to toliko boljše.«

Na vaših zidovih visijo diplome v vitrinah pa so pokali. Tudi filatelisti nekako tekmujejo?

»Res je. Gre predvsem za razstave, ki jih prirejajo filatelisti. Sam se udeležujem takšnih filatelističnih razstav, prejel sem že

tudi pokale in priznanja. Najdražji mi je tisti z lanskoletne filatelistične razstave balkanskih držav, ki je bila v Novem Sadu. Tam sem razstavil karte maksimum iz obdobja 1920-1956. V tistih časih je bilo še zelo malo

takšnih zbirateljev in te maksimalke so danes nekaj vredne. Za to serijo sem dobil zlato medaljo. Tudi za športne motive sem v Zagrebu prejel zlato medaljo. Kaj pa v tujini?

Leta 1983 je bila v Atenah razstava maksimalofilistov. Ker se Jugoslavija vabilu ni odzvala, sem kar sam razstavil (v imenu naše države) svoje karte. Za to zbirko sem dobil srebrno medaljo, slovenska zveza verigarjev pa me je za to gesto nagradila z zlato medaljo. Srebrno medaljo pa sem prejel tudi pred dvema letoma v Parizu. Tam sem razstavil karte maksimum o umetnosti Jugoslavije.«

Je res, da je filatelistov vedno manj?

»Rekel bi, da je res. Še posebej med mladimi. Nekoč, ko smo bili mi mladi, smo zbirali žigosane znamke. To so bile takrat še neke vrednote, saj si si moral kar precej dopisovati s tujimi znanci. Danes pa zbirajo v glavnem čiste znamke (brez žigov), ki jih lahko kupiš kjerkoli. Znamke pa so danes že tako drage, da mladi ljudje tega stroška ne zmorejo.«

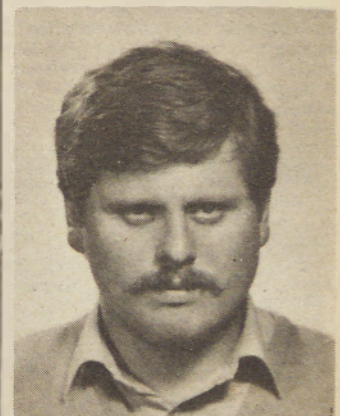
Dušan Loparnik

Prvak v popraviljanju dizelskih motorjev

● VSAKO JUTRO OB POL ŠTIRIH NA DELO V MARIBOR

Janez Zemljč iz Lokavec pri Negovi je pred kratkim postal državni prvak v popravilu dizelskih motorjev. Tekmovanje je bilo 6., 7. in 8. oktobra v delavnicah Avtoobnove v Mariboru, kjer je Janez Zemljč tudi zaposlen. Na tekmovanju se je zbralo 192 kovinarjev iz vse Jugoslavije. Med 192 udeleženci je zbral največ točk. Tekmovali pa so v dvanajstih poklicih. Janez je tekmoval kot popravilalec dizelskih motorjev. Tudi drugo mesto v tem poklicu je ostalo v Sloveniji, osvojil pa ga je mehanik iz Škofje Loke, tretje pa je šlo v Črno gornj.

Mehanik je poklic, ki zahteva zbranost in natančnost hkrati. Motor, zlasti dizelski, zahteva točnost sestave, saj so mehanski deli izpostavljeni obremenitvam, tudi toplotni, je poudaril Janez. Poklica se je izučil v Avtoobnovi, kjer se je

tudi zaposlil. Dela v skupini, kajti mehanika je skupinsko delo. Prav zato trdi Janez, da je v njegovem kolektivu več dobrih mehanikov, le da vsi ne morejo na tekmovanje. Nanj se ni posebej pripravil, saj je že vsakodnevno delo priprava na tekmovanje. Malo več se je posvetil teoriji, ki je bila tudi predmet tekmovanja. Pravi pa, da se mu ne zdi prav, da toliko pozornosti posvečajo teoriji. Danes mladi mehaniki, ki pridejo iz šole, ne znajo drugega kot teorijo, v tem poklicu pa je gotovo najvažnejša praksa. Mehanike, pa tudi učence za druge poklice, vzgajajo tako, kot da bi po izučitvi delali v pisarni, vsaj tako se zdi našemu državnemu prvaku, popravilalcu dizelskih motorjev.

Čprav je Janez, ki mu je 26 let, vaje težkega dela, pa že ima težave s hrbtenico. Pravi, da je to najhujša posledica težkega dela, saj je moral kot vajenec, pa tudi sedaj, dvigati precej težka bremena. Kazalo bi posvetiti več pozornosti preventivi, odpravitvi dela, ki obremenjujejo hrbtenico. Prav nerodno mu je, da je tako mlad moral na bolniški dopust. Ker stanuje doma pri starših, v Lokavcih pri Negovi, se vsakodnevno vozi od Negove z avtobusom v Maribor. Vstaja že ob pol štirih, kajti avtobus odpelje ob četri na pet. Vrača pa se okrog 16. ure. Torej je vsak dan v službi, skupaj z vožnjo, več kot 12 ur. Tudi z osebnim dohodkom ni najbolj zadovoljen. Kajti ob vsem tem znanju in poštenem delu dobi le 600.000 dinarjev, ter je v šali, malo pa zares, povedal da dobi za svoje pošteno opravljeno delo le 300 DM. V Nemčiji bi za to delo dobil gotovo desetkrat več, toda pravi, da ima rad dom in ga do skrajne sile ne bi zapustil.

Potožil je tudi, da mladi nimajo perspektive. Če bi si hotel ustvariti družino, je to skoraj nemogoče, razen če mu grejo na roko starši. Ni nobene ugodnega posojila, da o stanovanjih ne govorimo, je povedal naš sogovornik. Tako pa sedaj pomaga staršem na majhnem posestvu in mu gre kar dobro, saj mu mama skuha in ga seveda opere, v zameno pa je ob tistem prostem času naraspolago za hišna dela. Najbolj izkoristi pač prosijo delovno soboto, ne pozna pa tudi nedelje, če je treba. Vajen je delati, zato pa je tudi dober mehanik, ki se lahko postavlja pred drugimi. Da bi le, prvaku pripoznali tudi pri osebnem dohodku in tako orrednotili njegovo prihodnost in sposobnost.

Ludvik KRAMBERGER

BELTINCI

Urejajo pot ob Črncu

Ob potoku Črncu v Beltincih v spodnjem koncu vasi krajani za pešhojo in vožnjo s kolesi že vrsto let uporabljajo pešpot. Ta je sicer brez asfalta, vendar jo krajani radi uporabljajo, za kar je več razlogov. Izogonejo se gostemu avtomobilskemu prometu na glavni cesti Murska Sobota — Lendava, poleg tega pa je bližnjica in v poletnem času ponuja tudi lep sprehod in senco. Ob slabem vremenu pa hoja doslej ni bila preveč mikavna, saj je bila zaradi neurejenosti ob dežju blatna. Zato so se Beltinci odločili, da jo uredijo in v ta namen že urejajo podtago, da jo bodo asfaltirali.

In kaj pravijo nekateri krajani? Da bi bilo poleg ureditve poti ob Črncu nujno urediti tudi potok, ki je v zgornjem delu vasi — od mostu na Gregorčičevi cesti do mostu na Ravenski cesti — zelo neurejen. Vanj se še namreč vedno stekajo odpadne vode in straniščne odpadke iz nekaterih stanovanjskih in poslovnih zgradb, kar daje zelo klavrn videz in povzroča smrad.

A. H.

Nogometni klub MURA

RAZPISUJE

delovno mesto

hišnika

za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

Možna tudi pogodbeno zaposlitev (upokojenec).

Prošnje pošljite v 8 dneh na naslov: NK MURA, Murska Sobota.

GOBARSKA SREČA

Kar zvrhan koš je imel Franc Lipovec s Kamenščaka pri Ljutomeru, ko je preteklo soboto svojo gobarsko strast zadovoljil s celim šopom gob. Že zgodaj zjutraj se je odpravil v svoj revir, kar še enkrat potrjuje, da je rana ura gobarjeva sreča. Enajst gob je v tej gručici, tehtajo pa prek kilograma. Kljub zagotavljanju o novinarski molččnosti Franc Lipovec ni hotel izdati svojega gobarskega revirja. Torej se bo tudi v prihodnje treba zanašati na gobarsko srečo. Da bi je tudi drugi imeli toliko kot Franc Lipovec!

D. L.

VZDRŽEVANJE CEST JE NUJA

V lendavski občini se ta čas pripravljajo na sprejemanje in dopolnjevanje dolgoročnega plana občine za obdobje 1986-2000 ter družbenega plana občine za obdobje do leta 1990. Te dopolnitve po mnenju mnogih ne bodo v bistvu posegle v spremembo razvoja občine, zato se bo potrebno organizirati drugače, da bi s skupnimi močmi vseh strokovnjakov v občini določili realne smernice bodočega razvoja občine. Ena od takih pomembnih razvojnih nalog je urejevanje cest v občini. V zadnjih 15 letih je skoraj vsaka krajevna skupnost uspela asfaltirati vaške ulice, asfaltirane pa so tudi skoraj vse občinske ceste. V lendavski občini so pred leti s samoprispevkom asfaltirali ceste, danes pa je s samoprispevkom na vrsti

telefonija. Kljub vsemu bo v občini še zaostanek na področju infrastrukturnih dejavnosti, posebno v času, ko je gospodarstvo v vse večjih težavah. V občini menijo, da bo v prihodnjem obdobju najvažnejša naloga vzdrževanje obstoječih cest, da bi lahko tudi na ta način prispevali k boljši prometni varnosti. Za vzdrževanje cest bo potrebno zbirati denar na različne načine in ga racionalno trošiti za tiste objekte, ki so najbolj ogroženi in ogrožajo varnost. Iz gospodarstva ne bo mogoče veliko iztržiti, saj je to v stalnih težavah, potrebno bo misliti na nove oblike združevanja sredstev. Sredstva se bodo morala zagotoviti le za najnujnejše potrebe, saj brez dobrih cest ni možno zagotoviti večje prometne varnosti.

Jani D.

Ne, to ni jesenska paša. Terezija Perš, po domače Vrageča Trezka iz Sulinec, je pravkar izpregla svoji kravici, s katerima je na njivo vozila gnoj. Tako je na kmetiji, ki ne premore zahtevnih strojev, je dejala skromna kmetica in se pohvalila, da ima v hlevu še en »vozni park«. Prepričani smo, da je tako »opremljenih« kmetij na Goričkem in v Pomurju še nič koliko. Foto: MILAN GASPARIČ

ZBIGOVCI

Koruzo su »lupali« (ličkali) ročno

Pred dnevi so pri Mariji in Francu ČREŠNARJEVIMA v Zbigovcih 40 »lupali« (ličkali) koruzo na način, ki je sedaj že skoraj pozabljen. Dopolodne so koruzo potrgali, zvečer, ko so prebivalci okoliških hiš opravili svoja večerna opravila, pa so začeli z ročnim ličkanjem.

Zbralo se je nad 30 odraslih ljudi in delo so opravili v pogovorih in veselem razpoloženju. Domačin, vaški humorist Janez DOKL, je povedal, da sedaj le pijemo in jemo še ročno in da ga prav veselijo, da sme še koruzo ročno »lupati«.

Zakonca ČREŠNAR želita na ta način tudi ohraniti stari običaj, ki je bil pred tem zares velikega pomena. Na takih »lupanjih« so se včasih zadržali »so noč«. Sedaj ni več časa, ker ima večina naslednje jutro delovni dan.

Franci Klemenčič

GORNJA RADGONA

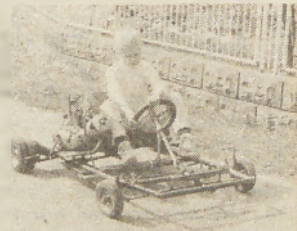
Denarno pomoč dobiva 1.693 otrok

Od tega je kmečkih 144, preostali so delavski. Sam doatek pa je prejemale 765 družin; tako dobiva to pomoč družina, ki ima dva ali več otrok v občini. Število je v rahlem upadanju.

Letos je bilo skupno že izplačanih za otroški dodatek 651 milijonov dinarjev, v zadnjem mesecu že prek 84 milijonov.

Pri Centru za socialno delo G. Radgona, kjer opravljajo vsa ta dela, ugotavljajo, da morajo za tovrstna administrativna dela še vedno v celoti uporabljati »ročno tehniko«, ker nimajo nobenega sodobnega računalniškega aparata. Kaže, da bo potekalo delo tudi v prihodnje na enak način.

T. K.

Štefan Marič iz Odrancev je izdelal avtomobilček, kot ga vidite na sliki. Poganja ga motor za moped, z njim pa se je popeljal 9-letni Bojan, ki mu sukanje volana ni delalo težav. Tako je — po dvorišču — se bo že vozil, na javno cesto pa si najbrž ne bo upal.

Foto: J. Ž.

Mrliške vežice

V skladu z odlokom o pogrebnih slovesnostih na območju občine Lendava je narejenih že nekaj mrliških vežic, kajti sčasoma bo

uzakonjeno, da pokojnik ne bo smel ležati doma, ampak v mrliški vežici. Tega so se zavedali tudi v krajevni skupnosti Turnišče. V referendumske programe uvrščajo gradnjo novih mrliških vežic. V Turnišču je že zgrajena, pred časom pa so jo dokončali tudi v Gomilici. Kar dobršen del denarja in prostovoljnega dela so vložili krajanji, v novo mrliško vežico na pokopališču. Na 60 kvadratnih metrih je obdukcijna soba, sanitarije itd. Sedaj ko so končali mrliško vežico v Gomilici, se na gradnjo le-te pripravljajo tudi v Renkovcih.

Jože Žerdin

Koruzinje v kupih

Kmetje hitijo s spravilom še zadnjih pridelkov. Med njimi je tudi koruzinje. Tisti kmetje, ki ga niso pospravili za silažno krmo, so koruzinje posekali in ga zložili v kupe. V dolgih zimskih mesecih koruzinje živini vsekakor pride prav, je pa tudi koristnejše, če ga pokrmijo, kot pa da segnijo.

Posnetek smo napravili v Mali Polani.

Jože Žerdin

Urejanje moravskega lovskega doma

Da so na območju Martjanec in Moravskih Toplic dobri lovci, je marsikomu znano. Manj znano pa je, da so se prizadevali člani tamkajšnje zelene bratovščine odločili za ureditev lovskega doma v Moravskih Toplicah. Po zagretosti moravskih lovcov bi dejali, da bodo do prihodnje pomladi, kot so si zastavili cilj, uresničili načrtovano. Novi prostori bodo omogočili lažje sestajanje in dogovarjanje, s svojo bogato dejavnostjo pa bodo sproti seznanjali domače in tuje obiskovalce.

M. J.

Da ne sodijo vžigalniki in vžigalice v otroške roke, je splošno znana stvar, kljub temu pa prav med drobnimi prstki vznikne rdeči petelin in naredi ogromno škodo. Na fotografiji je gašenje požara na Petanjcih.

frku

VELIKA RAZSTAVA PTIC

Društvo za varstvo in vzgojo ptic Slavček iz Beltincev bo pripravilo veliko razstavo ptic v Beltincih. Razstava bo odprta v soboto, 5. novembra 1988, od 15. do 18. ure, v nedeljo in ponedeljek pa od 7.30 do 18. ure.

Na razstavi bodo predstavili vse vrste kanarčkov, križancev, zunanjih ptic, različne tropske ptice, papige in druge ptice. Društvo bo v nedeljo pripravilo tudi bogat srečelov.

F. M.

Dan Panonije

Obletnico delovanja delovne organizacije Panonija, ki je v okviru IMP-ja, vsako leto priraja osnovna sindikalna organizacija hkrati s praznovanjem občinskega praznika soboške občine. Na letošnji 41. jubilej so se zbrali delavci in upokojenci — v hotelu Zvezda, kjer so se jim v praznovanju pridružili predstavniki tovarne Raba, s katero sodelujejo že 9 let.

Zbrane je nagovoril direktor Emil Zelko in med drugim povedal, da je domači trg za Panonijo pretesen, zato povečujejo izvoz za 25 odstotkov. Člani OO ZSMS Panonije so za to priložnost pripravili kulturni program. Za deset, dvajset in trideset let uspešnega dela so delavcem podelili plakete in priznanja.

FRKU

V skladu z zakonom o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81), samoupravnim sporazumom o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljutomer, 58. členom pravilnika o pogojih in merilih za zagotavljanje družbene pomoči iz sredstev Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljutomer za reševanje stanovanjskih vprašanj udeležencev (Ur. list SRS, št. 34/88) in sklepa skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljutomer z dne 14. 9. 1988

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE LJUTOMER razpisuje

NATEČAJ

ZA DODELITEV POSOJIL IZ SREDSTEV SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI OBČINE LJUTOMER

I. NAMEN KREDITIRANJA

Posojila, dodeljena po tem natečaju, se lahko uporabljajo za:

- za individualno gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše in za gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji;
- za prenovo stanovanja ali stanovanjske hiše v zasebni lasti;
- za nakup stanovanja v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji v okviru programa stanovanjske graditve stanovanjskih skupnosti (etažna lastnina).

II. UPRAVIČENCI DO KREDITA SO:

1. delavci, ki združujejo delo v organizaciji združenega dela oz. delovnih skupnostih, ki združujejo sredstva pri stanovanjski skupnosti in so združevanja začasno oproščena;
2. delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno dejavnost, in delavci, ki združujejo delo pri delovnih ljudeh, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno dejavnost;
3. borci NOV.

III. NATEČAJNA VSOTA JE 150.000.000 din.

IV. NATEČAJNI POGOJI

Delavec in drug upravičenec ima pravico do posojila za gradnjo, nakup in prenovo stanovanj in stanovanjskih hiš, če izpolnjuje naslednje pogoje:

- da prvič rešuje stanovanjski problem in da prosilec ali njegov družinski član ni lastnik stanovanja in ne nosilec stanovanjske pravice ustreznega standardnega stanovanja,
- da ima zagotovljeno lastno udeležbo,
- da nima ustreznega standardnega stanovanja,
- da je lastnik nepremičnine, če gre za prenovo ali gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše,
- da ima zgrajeno hišo do najmanj tretje gradbene faze, če gre za individualno gradnjo,
- da ima sklenjeno kupoprodajno pogodbo, če gre za nakup stanovanja v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji in
- da ima veljavno gradbeno dovoljenje, če gre za gradnjo stanovanjske hiše, ali potrdilo o priglasitvi del, če gre za prenovo stanovanj ali stanovanjske hiše v skladu z opredelitvami 3. in 48. člena pravilnika.

Upravičenec do posojila iz prejšnjega odstavka je le tisti občan, ki ni lastnik objekta za odmor, vinnogradniške hišice oziroma, da le-te ne gradi — ali druge premočnine in nepremičnine, ki presega vrednost standardnega stanovanja v skladu z določili 64. člena 3. in 4. odstavka pravilnika.

Prosilec, ki zaseda nestandardno družbeno stanovanje, ima pravico do posojila, če bo z gradnjo, prenovo ali z nakupom stanovanja ali stanovanjske hiše sprostil družbeno stanovanje in ga praznega izročil družbenemu stanodajalcu najpozneje v petih letih po dodelitvi posojila. V tem primeru skleneta stanovanjska skupnost in prosilec pred korišćenjem posojila pogodbo, s katero se uredijo medsebojne pravice in obveznosti.

Za zagotovljeno lastno udeležbo se šteje, da ima prosilec:

- zgrajeno stanovanjsko hišo do najmanj 3. gradbene faze, ko gre za posojilo za individualno stanovanjsko gradnjo,
- zagotovljeno najmanj 30 % sredstev od predračunske vrednosti, ko gre za družbeno usmerjeno kompleksno zadržno gradnjo ali za prenovo oziroma od kupoprodajne cene stanovanja, ko gre za posojilo za nakup stanovanja v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji.

Do posojila je upravičen le eden od investitorjev gradnje ali prenove istega stanovanja oziroma iste stanovanjske hiše in le eden od kupcev istega stanovanja v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji.

Prosilec je upravičen do posojila za gradnjo stanovanjske hiše, dokler v hiši nima dograjenega standardnega stanovanja in fasade.

Prosilec je upravičen do posojila za prenovo stanovanja ali stanovanjske hiše, dokler nima v okviru prenovitvenih del dograjenega standardnega stanovanja v skladu s 55. členom pravilnika.

Posojilo znaša:

- za individualno gradnjo in prenovo stanovanj ali stanovanjskih hiš do 25 % predračunske vrednosti,
- za družbeno usmerjeno kompleksno zadržno gradnjo do 30 % predračunske vrednosti in
- za nakup stanovanja v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji do 30 % kupoprodajne cene stanovanja.

Predračunska vrednost, ki se upošteva pri določanju višine posojila za individualno in družbeno usmerjeno kompleksno zadržno gradnjo in stanovanjskih hiš, ne sme presežati vrednosti standardnega stanovanja s površino, ki pripada udeležencem glede na število družinskih članov.

Pri določanju višine posojila za prenovo stanovanja in stanovanjskih hiš se upošteva dejanska predračunska vrednost prenovitvenih del. Ta pa ne sme presežati vrednosti standardnega stanovanja s površino, ki pripada prosilcu glede na število družinskih članov.

Skupščina občine z odlokom o povprečni gradbeni ceni določi ceno m² stanovanjske površine, ki se uporablja za izračun predračunske vrednosti pri določanju višine posojila.

Osnova za določitev posojila, ki pripada delavcu, je odvisna od doseženega skupnega povprečnega mesečnega prihodka na družinskega člana v preteklem letu v primerjavi s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu.

Povprečni mesečni dohodek pripada delavcu posojilo za individualno gradnjo in za prenovno, izraženo v naslednjih odstotkih od predračunske vrednosti največ

do 50 %	25	30
nad 50 do 75 %	20	25
nad 75 do 100 %	15	20
nad 100 %	10	15

Odobrena višina kredita pa je odvisna od višine razpisanih sredstev in števila upravičencev do posojila.

Skupna vsota vseh posojil, ki jih ima ali ki jih bo prejel prosilec iz vseh virov, ne sme presežati:

- pri nakupu etažnega ali zadržnega stanovanja 80 %,
- pri družbeno usmerjeni kompleksni zadržni gradnji 75 % in
- pri individualni gradnji in prenovi stanovanja in stanovanjskih hiš 60 %, od predračunske vrednosti ali kupoprodajne cene.

Posojila se prosilcem dodeljujejo do pripadajočega zneska v okviru razpisne vsote po vrstnem redu kot so se uvrstili na prednostno listo.

Obrestna mera je 57,5 %.

Prosilec vrača posojilo v mesečnih anuitetah.

Prosilec, pri katerem znaša povprečni mesečni prihodek na družinskega člana v preteklem letu do 50 % povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, odplačuje posojilo 10 let.

Za vsakih nadaljnjih 7,5 % preseganja povprečnega skupnega mesečnega dohodka na družinskega člana v preteklem letu v primerjavi s povprečnim OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu, se skrajša odplačilna doba za eno leto.

Odplačilna doba ne more biti krajša od 24 mesecev, mesečna anuiteta pa nižja od 5 % povprečnega mesečnega OD na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu.

Mesečna anuiteta se po petih letih odplačevanja posojila poveča za 12,5 % prve anuitete.

V. DOKUMENTACIJA

Prosilec mora v vlogi navesti namen porabe posojila in predložiti še:

- izpolnjen in potrjen obrazec DZS — 8,40 — SPN-1 (potrditi osebni dohodek družinskih članov za leto 1987),
- veljavno gradbeno dovoljenje,
- kupno oz. predkupno pogodbo za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše,
- predračun za prenovo stanovanja ali stanovanjske hiše,
- zemljiškoknjižni izpisek.

VI. OSTALA DOLOČILA

Vse dodatne informacije lahko dobijo interesi na Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Ljutomer.

Interesi naj vloge s predložitvijo zahtevanih dokazil pošljejo na Samoupravno stanovanjsko skupnost občine Ljutomer, Ljutomer, Ormoška c. 3/II.

Razpisni rok traja 15 dni od dneva objave v tedniku Vestnik.

Vloge, prispelne po razpisnem roku, in nepopolne vloge ne bodo upoštevane.

O rezultatu bodo udeleženci obveščeni v roku trideset dni po dokončnosti sklepa odbora.

Pri razlagi vsebine razpisa se uporabljajo določila pravilnika o pogojih in merilih za zagotavljanje družbene pomoči iz sredstev SSS občine Ljutomer za reševanje stanovanjskih vprašanj udeležencev in drugi ustrezni predpisi s področja stanovanjskega gospodarstva.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE LJUTOMER

NAROČILNICA

NAROČAM VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne

Ime in priimek:

Naslov: kraj, ulica, hiš. št.

Podpis:

Datum:

Naročilnico natančno izpolnite s tiskanimi črkami, izrežite in pošljite na naslov: VESTNIK, 69000 MURSKA SOBOTA, Titova 29.

POGOVOR Z MARIOM ČEPOM — TRENERJEM KOŠARKARIC POMURJA

Ostati v republiški ligi

Z novo tekmovalno sezono v prvi republiški ženski košarkarski ligi je začel trenirati ekipo Pomurja iz Murske Sobote Mario Čep. Z novim trenerjem smo se pogovarjali o tem, s kakšnimi željami so startali v novi sezoni.

— Kako ste se pripravili na novo sezono?

»Ko sem prevzel vodenje ženske ekipe Pomurja, sem si zaadal nalogo, organizirati čim boljše priprave. Skupaj z asistentom, Zlatkom Tibautom, sva opravila vsa potrebna testiranja, nato pa pristopila k pripravam. V prvem ciklusu smo trenirali dvakrat na dan v Murski Soboti, nato pa smo odšli na 7-dnevne priprave na Ribniško kočo. Žal nismo imeli sreče z vremenom, saj smo se po treh dneh močnega deževja morali vrniti v Mursko Sobotu in vadbo nadaljevati doma. Vanjo smo skušali vnesti več pestrosti — različnosti, tako da je bil trening kljub naporu za igralke zanimiv in dobro obiskan. Manj sreče pa smo imeli v drugem delu priprav, ker nismo uspeli odigrati niti ene kontrolne tekme. Nekaj časa tudi nismo imeli prostora za vadbo, kajti v telovadnici SŠCTPU je bila razbita tla, v dvorani OŠ Edvarda Kardelja pa sveže polakirani parket.

— Nekateri standardne igralke so prenehale igrati in ekipo ste zelo pomladili. Kje so vzroki?

»Že v prejšnji sezoni je ekipo nastopala oslABLJENA, ker niso igrale Kosijeva, Geričeva in Brumnova, igrati pa so tudi prenehale nekatere mlade igralke. V tej sezoni pa je stanje še slabše, ker sta nehali igrati še Karđoševa in Korenova, prva zaradi poškodbe, dru-

ga pa zaradi študija. Tako je sedaj ostala v ekipi najbolj izkušena igralka, 22-letna Borčeva, vse druge pa so zelo mlade, saj je povprečna starost pod 16 let, kar je svojevrsten rekord v slovenski ligi. Kljub mladosti

pa se nekatere igralkke že uveljavljajo, kar se posebej drži za Friškičevu in Broderjevo.

— Kakšne so torej možnosti uvrstitve ekipe v letošnjem prvenstvu?

»Naš cilj oziroma želja je, ostati v prvi republiški ligi, kar pa bo zelo težko. Manjkajo nam predvsem visoke igralke, kar je bilo opaziti že na prvih tekmah, ko smo bili precej slabši od nasprotnic v skokih pod košem. Tega se sicer zavedamo že od začetka, zato skušamo spremeniti koncept igre. Ugotovim lahko, da smo s sedanjim igro v obrambi sicer napredovali, podobnega napredka v primerjavi z lanskim letom pa nismo uspeli v napadu. Če bi uspeli izboljšati igro v napadu, kar pa je tudi zelo odvisno od višine igralke, bi se naše možnosti za obstanek v prvi republiški ligi povečale.

Feri Maučec

STRELSTVO

Zmagi Noršinec in Ljutomera

Odigrano je bilo tretje koto v prvi in drugi republiški strelski ligi. V prvi republiški ligi vzhod sta oba pomurska ligaša zmagala. Noršinci so v Slovenskih Konjicah premagali Unitorja s 13 krogi razlike. Ljutomer pa je doma premagal Kovinarja iz Štor in prvič zmagal. Po treh kolih so Noršinci s 4 točkami na drugem, Ljutomer pa z 2 točkama na osmem mestu lestvice.

V drugi republiški strelski ligi je Tišina v pohorskim bataljonem iz Ruš za en krog boljša, Boris Kidrič Stavbar Maribor je premagal SCT iz Murske Sobote s 7 krogi, Središče ob Dravi pa Jova Jurkoviča iz Vidma s 5 krogi prednosti.

II. RSL sever		
Tišina	4375	6
Mura	4315	6
Ruše	4343	4
Panonija	4312	4
BK Maribor	4232	4
Muta	4203	4
Središče	4247	2
Videm	4253	0
SCT	4221	0
Kajuh	4179	0

I. ONL Lendava

Rezultati — 9. kolo
Hotiza : Odranci 3:1
Petišovci : Bistrica 8:4
Nafta B : Panonija 2:0
Lakoš : Mostje 1:0
Nedelica : Kobilje 1:3

Lakoš	9 6 1 2 12:11 13
Hotiza	9 4 4 1 18:8 12
Bistrica	9 4 3 2 18:12 11
Kobilje	8 3 5 0 15:9 11
Odranci	8 5 0 3 20:12 10
Mostje	8 3 1 4 19:19 7
Nedelica	8 3 1 4 18:19 7
Nafta B	9 3 1 5 12:15 7
Petišovci	9 2 1 6 19:21 5
Panonija	9 0 3 6 7:23 3

II. ONL Lendava

Rezultati — 9. kolo
Kapca : Zvezda 12:1
Olimpija : Graničar 1:2

Graničar	7 4 3 0 14:7 11
Žitkovci	7 4 2 1 31:9 10
Olimpija	8 2 3 3 18:18 7
Kapca	7 2 1 4 18:24 5
Zvezda	7 1 1 5 9:32 3

— BADMINTON —

Zmagal domačin Dominko

V Lendavi je bil republiški C turnir članov v badmintonu. Sodelovalo je 12 igralcev iz Maribora in Lendave. Zmagal je Dominko, ki je v finalu premagal klubskega kolega Fuleja z 2:0. Tretji je bil Debevc, četrti Nemet (oba Branik) in peti Varga (Lendava).

Igralci Mladosti iz Lendave bodo v soboto in nedeljo gostovali v Gleisdorfu v Avstriji in Budimpešti na Madžarskem.

Delavske igre v Ljutomeru

V okviru tekmovalne delavskošportnih rekreativnih iger občine Ljutomer je končano tekmovalje v atletiki za ženske in moške do 30 let in starejših, ki so se ga udeležili predstavniki 8 delovnih organizacij. Pri ženskah do 30 let je zmagala Sonja Legen, ekipno pa Prosveta. Med ženskami nad 30 let je bila najuspešnejša Jerica Mlinarič, ekipno pa SMDE. V skupni uvrstitvi je zasedla prvo mesto ekipa Prosvete. Drago Legen in ekipa Zadruga Križevci sta bila najuspešnejša med moškimi do 30 let, v starejši skupini pa sta stala Stanko Sudec in PGP. Vsi prouvrščeni so prejeli diplome.

T. Ficko

— ŠAH —

Hoče premagale Radgono

V prvem kolu druge republiške šahovske lige je Partizan Hoče premagal Radgono s 4:2. Zmagi za Radgono sta dosegla Bukovšek in Stelcer. Lendava pa je prelozila srečanje prvega kola.

J. Č.

ŠPORTNI OBRAZI

Drugi svetovni rekord Kocmuta na olimpiadi

Med letošnjimi udeleženci olimpijskih iger invalidov v Seulu sta bila tudi atlet Rudi Kocmut iz Gornje Radgone in namiznoteniški igralec Franc Šimonič iz Lendave. Zlasti se je izkazal 21-letni Rudi Kocmut, radiomehanik iz Gorenja Elrad, ki je v teku na 1.500 m s časom 4:48,80 zasedel drugo mesto in osvojil srebrno medaljo, v teku na 800 m pa v polfinalu s časom 2:17,50 postavil nov svetovni rekord, medtem ko je v teku na 200 m zasedel sedmo mesto.

To je bila druga olimpiada za Rudija Kocmuta. Prvič je nastopil v New Yorku. Že na prvi olimpiadi se je izkazal kot odlični tekač, saj je v teku na 400 m zmagal z novim svetovnim rekordom, v teku na 100 m pa je bil šesti. Tudi od letošnjega največjega športnega srečanja invalidov si je veliko obetal, zato je bila odgovornost tudi večja. Nastopil je v treh disciplinah. V teku na 200 m, kar ni njegova di-

Rudi Kocmut na sprejemu v Osnovni šoli Gornja Radgona.

Foto: Dani Mauko

sciplina, je dosegel čas 27,28 in zasedel sedmo mesto. V teku na 800 m je v polfinalu postavil sve-

tovni rekord, vendar pa je bil v finalnem teku, kjer je zasedel drugo mesto, diskvalificiran, ker je predčasno prešel na skupno progo. Tako mu je povsem po nepotrebnem ušla druga olimpijska medalja. Kljub vsemu pa je s svojim letošnjim nastopom na olimpijskih igrah invalidov zadovoljen. Doseženi rezultati in medalja, ki jo dobivajo le redki športniki, pa mu dajejo nove spodbude. Zato bo še naprej treniral in upa, da bo tudi čez štiri leta sodeloval na naslednjih olimpijskih igrah v Barceloni.

Po vrnitvi iz Seula je bil Rudi Kocmut deležen posebne pozornosti. Najprej so mu pripravile sprejem telesnokulturne organizacije radgonske občine, zatem pa še delovna organizacija Gorenje Elrad. Danes, v četrtek, pa bo Rudija Kocmuta in druge udeležence olimpijskih iger invalidov sprejel tudi predsednik predsedstva SFRJ Raif Dizdarević.

Feri Maučec

PRL — moški

Rezultati — 7. kolo
Bistrica : Razkrižje 30:30
Polet : Videm 23:28
Bakovci : Polana 48:10
Mladinec : Krog 12:12

Jesenski del
 Bakovci 7 6 0 1 225:156 12
 Mladinec 7 5 1 203:141 11
 Krog 7 5 1 1 191:169 11
 Razkrižje 7 3 1 3 224:219 7
 Bistrica 7 3 1 3 182:183 7
 Polana 7 2 0 5 156:213 4
 Videm 7 1 0 6 178:211 2
 Polet 7 1 0 6 150:217 2

PRL — ženske

Rezultati — 3. kolo
Radgona : Beltinka 6:8
Radgona : Mladinec 13:8

Jesenski del
 Beltinka 5 5 0 0 41:32 10
 Mladinec 5 2 0 3 39:47 4
 Radgona 4 1 0 3 33:32 2
 Bakovci 2 0 0 2 14:16 0

PNL

Rezultati — 10. kolo
Cankova : Renekovci 2:3
Tišina : Dobrovnik 1:0
Turnišče : Polana 4:1
Mladost : Beltinka 2:3
Črenšovci : Dokležovje 3:0
Lipa : Bakovci 2:2

Beltinka 10 7 1 2 21:8 15
 Črenšovci 10 5 4 1 18:13 14
 Tišina 10 5 3 2 15:11 13
 Turnišče 10 5 2 3 25:13 12
 Dobrovnik 10 4 3 3 15:17 11
 Renkovci 10 5 0 5 18:19 10
 Lipa 10 3 4 3 19:23 10
 Dokležovje 10 4 1 5 13:19 9
 Polana 10 3 1 6 23:23 7
 Bakovci 10 1 5 4 12:18 7
 Cankova 10 1 4 5 20:27 6
 Mladost 10 1 4 5 20:28 6

I. MNL MS

Rezultati — 10. kolo
Šalovci : Radgona 2:4
Ižakovci : Čarda 2:1
Rogašovci : Gančani 5:1
Bratanci : Puconci 3:1
Tromejnik : Ljutomer 1:4
Rakičan : Tešanovci 11:1

Ižakovci	10 8 1 1 32:9 17
Ljutomer	10 8 1 1 27:8 17
Rogašovci	10 6 3 1 32:17 15
Tromejnik	10 5 2 3 27:19 12
Bratanci	10 5 2 3 15:12 12
Puconci	10 4 2 4 20:23 10
Rakičan	10 3 3 4 25:20 9
Gančani	10 4 1 5 17:23 9
Čarda	10 2 4 4 10:17 8
Radgona	10 1 2 7 14:26 4
Šalovci	10 1 2 7 15:30 4
Tešanovci	10 0 3 7 10:43 3

II. MNL MS

Rezultati — 9. kolo
Selo : Vrelec 3:3
Prosenjak : Srdica prel.
Grad : Hodoš 1:4
Pušča : Bogojina 3:0
Apäče : Križevci 4:0

Apäče 9 6 2 1 23:6 14
 Srdica 7 5 2 0 23:3 12
 Selo 9 3 6 0 23:17 12
 Hodoš 9 4 3 2 23:15 11
 Pušča 8 5 0 3 24:20 10
 Vrelec 9 2 4 3 19:23 8
 Križevci 9 3 2 4 11:21 8
 Prosenjak 8 1 3 4 11:17 5
 Bogojina 9 1 2 6 10:24 4
 Grad 9 1 0 8 15:36 2

NAMIZNI TENIS

PRVI PORAZ

Sobočani so na gostovanju pri neugodnem nasprotniku Partizanu iz Bje-
 lovarja prvič v letošnji sezoni izgubili, kar je po svoje precej tragično, saj so izgubili že skoraj dobljeno srečanje, ko so vodili s 4:1. Če k temu dodamo, da je Unger v deveti odločilni partiji vodil proti državnemu mladinskemu reprezentantu Kovaču v tretjem setu v igri na čas s 15:8 in da ni izkoristil tako visokega vodstva, potem res vidimo, da so bili zelo blizu velikemu uspehu. Sicer sta svoje napravlila Kuzma in Gašič, ki sta dobila vsak po dve partiji. Unger pa je s tremi porazi plačal davek neizkušenosti v tem tekmovalju, kljub vsemu pa Sobočani še vedno ostajajo v igri za visoko uvrstitev. V drugem srečanju z Mundusom in Varaždinu so Sobočani začeli igrati pod vtisom nesrečnega poraza prejšnjega dne in ob rezultatu 2:2 so se le »prebudili« in ob ne preveč dobri igri visoko zmagali, predvsem po zaslugi Gašiča s tremi zmagami, Unger in Kuzma pa sta si privoščila nepotreben poraz s precej mlajšim Redžepom. Zaradi zmage v medsebojnem srečanju so Sobočani z 10 točkami še vedno v vodstvu pred Industrogradnjo, v naslednjem kolu, po daljši prekinitvi, pa igrajo doma v slovenskem derbiju s Strojno iz Maribora. Rezultati: PARTIZAN—SOBOTA 5:4 (Kovač—Kuzma 1:2, Grantverger—Unger 2:0, Novakovič—Gašič 1:2, Grantverger—Kuzma 0:2, Kovač—Gašič 1:2, Novakovič—Unger 2:1, Grantverger—Gašič 2:0, Novakovič—Kuzma 2:0, Kovač—Unger 2:1); MUNDUS—SOBOTA 2:7 (Kovač—Kuzma 1:2, Redžep—Unger 2:1, Belaj—Gašič 0:2, Redžep—Kuzma 2:1, Kovač—Gašič 1:2, Belaj—Unger 0:2, Redžep—Gašič 1:2, Vukotič—Kuzma 0:2, Kovač—Unger 0:2).

M. U.

Radgona v vodstvu

Mlada ekipa Radgone nadaljuje v A republiški ligi serijo zmag, saj so se tudi z gostovanjem iz Gorice in Pirana, pri ne preveč močnih ekipah, vrnili neporaženi. Proti Gorici je najboljšo igro prikazal Ori, proti Piranu pa najmlajši Kus, Ori in Rihtarič pa sta si spet privoščila nepotreben ter nepričakovan poraz in prav čudno že postaja, s kom vse ta mlada obetavna igralca izgubljata. Ker je doslej vodeči Merkur dvakrat izgubil, so Radgonačani z 10 točkami sami v vodstvu in v naslednjem kolu igrajo doma s Sedoncem ter Novim mestom.

V B ligi Sobočani niso uspeli premagati ravenskega Fužinarja, ki je igral s prejšnjima drugoligaškima igralcema Sirovino in Speglom ter tako kljub dobri in bojeviti igri Močana niso uspeli slaviti. Pred zadnjim kolom prvega dela so z 8 točkami še vedno na drugem mestu.

Rezultati — A liga: GORICA—RADGONA 1:8 (Ori 3:0, Rihtarič 3:0, Kus 2:1); PIRAN—RADGONA 2:7 (Kus 3:0, Ori 2:1, Rihtarič 2:1); B liga: TEMPO—SOBOTA 1:8 (Gerendaj 3:0, Županek 3:0, Sapač 2:1); FUŽINAR—SOBOTA 6:3 (Močan 1:2, Gerendaj 1:2, Županek 1:2).

M. U.

KARATE

Beltinčani šesti v Ingolstadt

V Ingolstadt v ZR Nemčiji je bil mednarodni turnir v karateju na katerem so sodelovali tekmovalci iz Francije, Madžarske, ZR Nemčije in Jugoslavije. Na tem močnem turnirju so sodelovali tudi tekmovalci KK Štefan Kovač iz Beltincev. Tekmovali so ekipno in v katah posamično za moške in ženske. V borbah je zmagala prva ekipa Jugoslavije, Vojvodina, pred Gornjo Bavarsko in Ingolstadtom, to ekipo trenira naš zdomec Geza Abraham. Ekipa Štefana Kovača je zasedla šesto mesto, kar je solidno. Za ekipo so tekmovali Roland Horvat, Karel Gjüreč in Teo Gorjan.

R. Horvat

KOŠARKA

ZMAGA RADGONČANOV V ŠENTJURJU

V nadaljevanju prvenstva v prvi republiški ženski košarkarski ligi je Marles iz Maribora visoko premagal mlado ekipo Pomurja iz Murske Sobote s 108:47. Strelke za Pomurje: Drožinova 28, Broderjeva 6, Forstneričeva 4 ter Kolarjeva, Borčeva in Friškičeva po 3. V naslednjem kolu igra Pomurje z Metko v Celju.

V drugi republiški moški košarkarski ligi je Radgona v Šentjurju premagala domačo ekipo s 70:67. Strelci za Radgono: Štihec 29, Sakovič 27, Senekovič, Slavič in Škof po 4 ter Kadiš 2. Tekma Ptuj—Pomurje ni bila odigrana. V naslednjem kolu igra Pomurje doma s Šentjurjem, Radgona pa z Bistrico.

ROKOMET

PRVA ZMAGA POLANČANK

V tekmovalju republiške ženske rokometne lige je Polana iz Velike Polane v Murski Soboti premagala Olimpijo iz Ljubljane s 24:21 in v tej sezoni prvič zmagala. Gole za Polano so dosegle: S. Hozjan 16, Vučurčičeva 3, Šernekova in M. Hozjanova po 2 ter Bavičeva en gol. V naslednjem kolu igra Polana s Fužinarjem na Ravnah.

V prvi republiški moški rokometni ligi so Prule v Ljubljani premagale Bakovec s 24:20. Strelci za Bakovec: Katona 6, Kozelj 5, A. Lovegjak 3, Horvat 3, Žugelj 2 in Smodiš en gol. V naslednjem kolu igrajo Bakovci v Murski Soboti z moštvom Termopola.

V drugi republiški moški rokometni ligi je Ormož premagal Krog z 31:19. Najboljša strelca pri Krogu: Meolic 8 in Lukač 3. Drava pa je na Ptujju premagala Radgono s 27:24. Najuspešnejši strelci pri Radgoni: Merčnik 10, Perša 5 in Cajnkar 3.

ROKOBORBA

Tribič in Šlihtuber četrta

V Zagrebu je bil tradicionalni medrepubliški rokoborski turnir pionirjev. Sodelovalo je okrog 120 tekmovalcev iz celotne države, med njimi pet iz Murske Sobote. Najbolje sta se odrezala Tribič in Kat. do 66 kg in Šlihtuber v kat. do 70 kg — zasedla sta četrta mesta. Šesti pa so bili: Baler do 60 kg, Godvajš do 48 kg in Ilič do 44 kg.

V Zagrebu je bil sedemdnevni seminar za trenerje rokoborbe. Udeležil se ga je tudi Sobočan Ivica Kurbus.

ODBOJKA

ZOPET TRI ZMAGE POMURCEV

V tekmovalju prve republiške moške odbojkarke lige je Agropod Ljutomer premagal Mislinjo s 3:2. Zanimivo je, da so gostje vodili že z 2:0, potem so domačini zaigrali boljše in naposled zmagali, kar je druga zaporedna zmaga. Veliko svežine je v igro Ljutomerčanov prinesel zlasti Jan Škrobar. V naslednjem kolu igrajo Ljutomerčani v Kočevju.

V tekmovalju druge republiške odbojkarke lige vzhod sta moška in ženska ekipa Pomurja gladko (s 3:0) premagali ekipo iz Črne. Tako je moška ekipa Pomurja že četrta zmagala in je še brez poraza, ženska pa je zmagala tretjič zaporedoma. V naslednjem kolu igra ekipo Pomurja v Mežici.

ŠAH

KATEGORIZACIJSKI TURNIR

Šahovsko društvo Lendava je pripravilo deveti hitropotezni turnir. Med 13 šahisti je zmagal Gerencar z 10 točkami pred Hajošem in Žilavcem, po 9,5, Vido, 8,5, Strbadom, 8, in Todorovičem, 7 točk.

Šahovsko društvo Lendava organizira kategorizacijski turnir, ki se ho začel 8. novembra 1988 ob 17. uri v Lendavi. K sodelovanju vabijo čim več šahistov.

J. Gerencar

NOGOMET

Mura na petem mestu

Nogometiši Mure so v tekmovalju slovenske lige v nedeljo premagali mariborskega Kovinarja z rezultatom 3:1 in zabeležili peto zmago. Le-to pa so si zagotovili šele v drugem polčasu, ko se je izkazal Kristjan Cener, ki je dosegel vse tri gole za Muro. Zelo zanesljiv je bil tudi vratar Šifnar. Po desetem kolu je Mura z 12 točkami na petem mestu. V naslednjem kolu pa igrajo Sobočani v Izoli.

Tekem v območni članski ligi, kjer nastopata Nafta in Veržej, tokrat ni bilo. V naslednjem kolu pa se igra v Veržaju pomurski derbi.

Radgončani zmagovalci v malem nogometu

Nogometiši NK Remet, vodilnega moštva prve občinske lige G. Radgona v malem nogometu, so na povabilo SK Beerhaus Wanderers iz Ingolstadta sodelovali na velikem mednarodnem turnirju. Med devetimi udeleženci — klubi z Bavarske — so se odlično odrezali s prvim mestom. V predtekmovalni skupini so premagali Bierhaus Wanderers s 4:0 in igrali neodločeno 1:1 z Mayer Markt. V finalni skupini pa so z 1:0 premagali In-

golstädter Burm in Dynamo — ta dva nasprotnika sta se med samo razšla z neodločenim izidom 4:4 — in osvojili prvo mesto.

Organizacija turnirja je bila odlična, nogometiši Remeta pa so si pridobili nove prijatelje, predvsem med našimi delavci in začasnim delu v tujini. Radgončani bodo spomladi 1989 organizatorji podobnega turnirja v malem nogometu.

Andrej Beltram

Da pozneje ne bo bolela glava!

Precej razgreta razprava na nedavni skupščini občinske interesne skupnosti za ceste v Murski Soboti je znova opozorila na celo paleto problemov, ki se že nekaj časa pojavljajo pri urejanju cestnega omrežja v soboški občini. Želja v manj razvitih predelih te največje pomurske občine, predvsem pa na Goričkem, je namreč ogromna, toda omejena finančna sredstva so stvarnost, mimo katere ne moremo ob razmišljanju po boljših cestnih povezavah. Pri tem ne bi smeli nikakor prezreti velikega napredka na tem področju v zadnjih letih, vendar se je treba zavedati, da zaostanka v dolgih desetletjih ni možno nadoknaditi kar čez noč. Zato bo nujno več strpnosti, da bi kriterije za obnovo najnujnejših cestnih odsekov čimprej dosledno uresničili. Spoštovati pa je treba usmeritve iz občinskega referendumskega programa, če ne želimo, da se pojavijo še dodatne težave.

V tem smislu je treba tudi sprejeti spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o temeljnih plana občinske cestne skupnosti za obdobje 1986—1990 ter s tem povezan srednjeročni načrt vzdrževanja, varstva in posodobitve regionalnih in lokalnih cest v soboški občini. Spremembe na tem področju so namreč nujne zaradi dopolnitev zakona o cestah in spreminjenih razmer v cestnem gospodarstvu. Najpomembnejša novost pa je v tem, da so regionalne ceste prešle v pristojnost republiške skupnosti za ceste. Čeprav bo javna razprava o omenjenih dveh razvojnih dokumentih trajala do decembra, ko bi tudi sprejeli predljudeno besedilo načrtovanih del, je v javnosti čutili veliko zanimanje za končne rešitve. Še posebej velja to za prebivalce krajevnih skupnosti na manj razvitih in obmejnih območjih soboške občine, ki jim ne more biti vseeno, kakšno bo njihovo cestno omrežje v prihodnje.

Treba je vedeti, da je v srednjeročnem obdobju do leta 1990 v soboški občini predvidena posodobitev kar 75,2 kilometra lokalnih cest. To je za približno 21 kilometrov več kot so sprva načrtovali. Gre gotovo za nadvse spodbuden podatek, ki daje upati, da bo pri cestnih povezavah narejen še odločnejši korak naprej. Predvsem na tistih območjih, ki so bili doslej že predolgo odmaknjeni zaradi slabih povezav med vasmi in z občinskim središčem.

In kateri so bistveni kriteriji, ki jih bo poseben odbor pri občinski cestni skupnosti v Murski Soboti moral dosledno upoštevati, ko bo izdelal dokončni program obnove cest? V ospredju so povezave z občinskim središčem, gospodarski pomen posameznih cestnih odsekov in sofinanciranje krajevnih skupnosti. Poleg teh znanih kriterijev, ki so že nekaj časa v praksi, pa so se delegati skupščine cestne skupnosti odločili še za en dodatni kriterij, in sicer za strokovno mnenje delavcev soboškega cestnega podjetja. Člani omenjenega odbora nedvomno ne bodo imeli lahkega dela, kako uskladiti vse želje in potrebe občanov. Kajti teh tudi v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah ne manjka.

Verjetno pa ne bodo mogli mimo predloga delegatov, da je treba pri posodobitvi cestnih odsekov dodatno upoštevati tudi druge kriterije, saj zaradi njih marsikje ne bi mogli računati na hitrejšo urejanje povezav. Tako so omenjeni odseki Serdica—Ocinje, Matjaševci—Trdkova, Domajinci—Topolovci in Gančani—Bogojna, medtem ko so se odrekli posodobitvi ceste Bakovci—Krog, ki je speljana med njivami.

Verjetno pa bo podobnih priporočil še precej, zato je treba pri presoji najboljših rešitev razmisliti s povsem trezno glavo. Da namreč zaradi napačne rešitve pozneje nekoga ne bo preveč bolela glava!

Milan Jerše

SPOŠTOVANJE MEJNEGA REŽIMA PRISPEVA K DOBROSOSEDSKIM ODNOSOM

Na območju ob državni meji teče vsakodnevno življenje in delo prebivalstva, živečega ob državni meji z obeh strani. Na območje ob meji pa prihajajo tudi državljani iz globine in tuji, zato mora biti mejni režim tudi pravno urejen. Zadeve skupnega pomena, ki zadevajo državno mejo in so pomembne za obe državi, ki mejita, se urejajo z meddržavnimi sporazumi, medtem ko ostali mejni režimi, ki naj zagotavljajo varnost državne meje med SFRJ in našimi sosedi, ureja z Zakoni in drugimi predpisi SFRJ. Tako ureja prehajanje čez državno mejo in gibanje v mejnem pasu Zakon o prehajanju čez državno mejo in gibanje v mejnem pasu (Ur. list SFRJ, št. 34/79). Navedeni zakon ureja v svojih določbah tudi lov in ribolov v mejnem pasu ter naseljevanje in graditev objektov v mejnem pasu. Ker poleg zakonsko opredeljenega mejnega režima pogosto prihaja tudi do kršitev tega režima in do dejanj, ki posegajo prek mejne črte na teritorij druge države (v Pomurju na ozemlje Republike Avstrije in LR Madžarske), ureja to Pravilnik o ugotavljanju in reševanju mejnih incidentov in drugih kršitev nedotakljivosti državne meje (Ur. list št. 12/80). Po navedenem Pravilniku so kot kršitve mejnega režima mišljeni primeri in ravnanja državljanov obeh držav, ki pomenijo mejne incidente, in sicer:

- streljanje čez mejo s strelnim orožjem katere koli vrste,
- letenje letal in drugih zračnih plovil čez državno mejo ali izven zračnega koridorja ali letenje v mejnem pasu brez dovoljenja,
- namerni prehod osebe na ozemlje druge države brez dovoljenja in izven mejnega prehoda, razen ob višji sili,
- prestavljanje, poškodovanje ali uničenje mejnih kamnov in drugih mejnih označb,
- povzročanje ali širjenje požara na ozemlje druge države,
- snemanje čez državno mejo s tal ali zraka,
- osvetljevanje čez državno mejo,
- povzročanje škode na ozemlju druge države z eksplozijami,
- onesnaževanje sosednjega ozemlja z biološkimi, kemičnimi in drugimi škodljivimi snovmi (odpadki, fekalije, razna embalaža, itd.),
- žalitev uradnih organov in državljanov sosednje države in
- druge kršitve podobnega značaja.

Iz navedenega je razvidno, da so pravila ravnanja, ki zavezujejo uradne državne organe, ki opravljajo naloge zavarovanja državne meje in občanov, ki živijo in delajo ob državni meji, ali se gibajo ob njej, zelo stroga in obvezujoča.

Da bi se lahko taki primeri preprečevali, pa morajo biti v mejnem pasu za to ustvarjene tudi možnosti, da lahko mejne enote JLA opravljajo svoje naloge varovanja.

Prav na tem področju pa prihaja največkrat do kršitev določb

mejnega režima lastnikov v 100-metrskem mejnem pasu, kjer so določene omejitve glede sejnanja kmetijskih kultur. Tako v mejnem pasu lastniki zemljišč ne bi smeli 3 m od mejne črte saditi ali sejati nobenih kmetijskih kultur ali saditi nobene vrste dreveja, v delu mejnega pasa od 3 do 50 m od mejne črte pa le nizke kulture (krompir, peso, zelenjava, deteljo, travo, pšenico, oves in nizko trto), sadno in drugo drevje pa le na medsebojni oddaljenosti 30 m v globino 100 m, to je v delu mejnega pasa od 50 do 100 m od mejne črte. Zaradi posebnega gospodarskega pomena za obmejno prebivalstvo pa lahko pristojno armadno poveljstvo in poveljstvo vojaškega območja dovoli na podlagi mnenja pristojnega organa občinske skupščine setev vseh kmetijskih kultur tudi bližje mejni črti, s tem da se ne zmanjša možnost normalnega opravljanja službe varovanja meje, vendar mora biti tudi v tem primeru popolnoma čist pas 3 m ob mejni črti. Lastniki zemljišč oz. uporabniki zemljišč morajo pustiti prek svojih zemljišč 1 m širok pas nezasejan in neposajen za gibanje mejnih organov in morajo v skladu z Odredbo o prepovedi setve posameznih vrst kmetijskih kultur in sajenja posameznih vrst sadnega drevja v mejnem pasu in čiščenju mejnega pasa tudi sami čistiti mejni pas (Ur. list SFRJ št. 3/74).

Obmejno območje Pomurja, kjer mejimo v dolžini 72 km z Republiko Avstrijo in 102 km z LR Madžarsko, je v celoti kmetijsko in se ob državni meji razprostirajo številna polja in gozdovi. Pristojni obmejni organi JLA sicer tolerirajo setev kmetijskih kultur do meje, kjer to ne

ogroža možnosti varovanja državne meje. Ugotavljamo pa, da se lastniki kljub dovoljenju, da lahko sejejo kmetijske kulture v večji bližini mejne črte, tega v celoti ne držijo in posejejo le-te do mejne črte. Poseben problem pa predstavlja čiščenje mejnega pasa na delih, poraslih z gozdovi in se tako na posameznih delih zelo težko opravi varovanje državne meje organov JLA in je tako rekoč v večji meri onemogočeno varovanje in preprečevanje vseh oblik mejnih kršitev.

Nekoliko boljše je stanje na področju mejnih incidentov. S pomočjo delovanja družbene samozaščite smo jih uspeli zmanjšati na minimum. K temu prispevajo tudi posveti o globinskem zavarovanju državne meje, na katerih sodelujejo vsi, ki živijo in delujejo na obmejnem območju. Kljub temu pa še prihaja do mejnih incidentov in ti so v največji primerih storjeni s povzročanjem požarov, ki se razširijo čez mejno črto na sosednji teritorij, z ribolovom v mejnih vodah, z nabiranjem gob na ozemlju sosednje države, z vožnjo, zlasti s traktorji ob spravi lesa iz gozdov zaradi nevezdrževanih cest ob državni meji, s preletitvijo letal, z gibanjem brez dovoljenja v 100-metrskem mejnem pasu, z namernim prestopanjem meje in vračanjem nazaj, z metanjem odpadnih snovi in predmetov na sosednji teritorij, s podiranjem drevja čez mejno črto, s prekositvami in poškodovanjem mejnih kamnov ob košnji, kjer mejnih kamnov vidno ne označijo ali jih ročno ne obkosijo in podobno.

Do pogostejših kršitev torej prihaja v času gozdnih opravil ob spravi lesa, ob sezoni gob, ko gobarje premaga gobarska strast in namenoma prestopijo mejno črto, v spomladanskem času, ko se čistijo travniki in lastniki zemljišč brez nadzora kurijo suho travo, ter ob oranju njiv ob meji. Zato je naloga vseh nas, da preprečujemo take primere, da spoštujemo nedotakljivost teritorija sosednjih držav in da o vseh sumljivih primerih, v katerih lahko pride do kršitev mejnega režima, pravočasno obveščamo pristojne karavle JLA in enote milice. S spoštovanjem skupno dogovorjenega in predpisanega mejnega režima prispevam svoj delež k dobrososedskim odnosom in utrjevanjem sožitja ob državni meji.

Alojz Flisar

RENKOVCI

Veselite v novem domu

V Renkovcih so po štirih letih končno povsem uredili vaško-gasilski dom, zato je bila letošnja slovesnost ob prazniku krajevnih skupnosti Turnišče na tem kraju. Na njej so dom uradno izročili namenu.

Pridobitev pa ne manjka tudi v drugih treh krajih! V Turnišču so letos dobili velik prizidek k osnovni šoli in tako prešli na enoizmenski pouk. Želijo si seveda še telovadnico in upajo, da jo bodo v doglednem času tudi pridobili. V Gomilici so letos uredili mriško vežico in kapelo, v Nedelici pa so največ denarja izdali za posodobitev ceste proti zaselku Ginjavec in fino prevleko na delu vaških cest. Tudi gramoz, ki so ga dali za cesto proti Brezovi-

ci, je pripomogel, da je ta asfaltirana veliko prej, kot bi bila sicer.

V vseh štirih vaseh se zavedajo, da je treba še marsikaj postaviti. Tako v Turnišču urejajo novo vodovodno črpališče in glavni vod, v Renkovcih bodo v najkrajšem možnem času skušali nanesti na grobo asfaltirano cestišče še fini sloj asfalta, v Nedelici pa bodo zbirali denar za nakup avta za potrebe gasilskega društva, z nameravano napeljavo razsvetljave pa bodo z ulic pregнали temo. Ker je Turnišče pomembno krajevno središče, ki se nenehno širi, mu je potrebna večja trgovina; zgradil naj bi jo levdavski Univerzal. Krajevna skupnost kaj več kot zemljišče ne more prispevati.

Š. S.

V Murski Soboti je bila skupna vaja gasilcev in civilne zaščite, na kateri so prikazali reševanje ljudi iz visokih nadstropij. Sodelovali so gasilci primestnih društev in Murske Sobotice, enote civilne zaščite in ekipe prve medicinske pomoči. Vajo je organiziral štab občinske gasilske zveze Murska Sobotica, občinski štab civilne zaščite pa je imel kontrolno funkcijo. To so bile sklepne aktivnosti v mesecu požarne varstva, kjer so poleg preventivnih ukrepov preverjali tudi operativne sposobnosti gasilskih enot in enot civilne zaščite.

F. M.
Foto: B. P.

Dvomim, da potniki vedo, kam in kdaj pelje Certusov avtobus! Ta znak je postavljen na dodatni avtobusni postaji za primestni promet v Gornji Radgoni.

ARCOPOMURKA
AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobotica

SEKURIZACIJA in kmetijskih strojev
PRIDAJA vozil zadrževanja in rezervnih delov

Pripravite svoje vozilo za hladnejše dni. Potrebovali boste hladilno tekočino. In pravočasno si zaščitite vozilo pred rjo. Priporočamo vam zaščito dinitrol.

zaščita **Dinitrol** zaščita anti-explo

Zdravilišče Radenska s tremi srci, n. sol. o. RADENCI
tozd MINERALNA VODA, n. sol. o. RADENCI

objavlja JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

Naziv	kosov	izključna cena
1. Valjčni mlin za sladkor	1	1.500.000 din
2. Kompresor 50-12E	1	200.000 din
3. Kompresor Fagran-(Smederevo)	1	1.000.000 din
4. Stroj za pranje motorjev 40 AT	1	250.000 din
5. Enosni traktor RAPID	1	250.000 din
6. Plug GORENJE MUTA	1	280.000 din
7. Freza GORENJE MUTA — za sneg	1	350.000 din

Dražba bo v petek, 4. 11. 1988, ob 11.00 na dvorišču obrata Petanjci.

Ogled opreme je možen uro pred licitacijo. Ponudniki morajo pred pričetkom javne dražbe vplačati varščino v višini 10% od izključne cene. Ob enakih pogojih imajo prednost družbeno pravne osebe. Ustrezne datjave plača kupec. Celotno kupnino mora plačati kupec v 15 dneh po dražbi.

ARCOPOMURKA
GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO MURSKA SOBOTA, n. sol. o. in o. sol. o.

TOZD GOJITVENO LOVIŠČE "FAZAN" BELTINCI

RAZPISUJE po sklepu zbora delavcev prosta dela in naloge

DIREKTORJA TOZDA

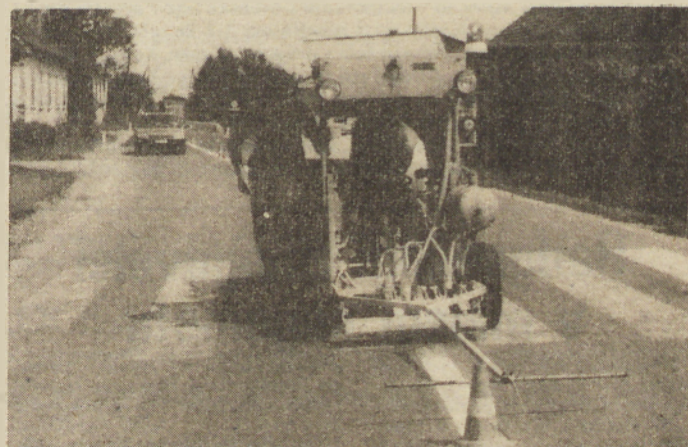
(reelekcija)
Kandidati, ki želijo opravljati dela, morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:
1. Višja ali visoka izobrazba biotehniške smeri
2. Najmanj 3 leta delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi
3. Dobro poznavanje in smisel za organizacijo lovstva
Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev najpozneje v 15 dneh od dneva objave razpisa na naslov:
ABC POMURKA—GLG, TOZD Gojitveno lovišče FAZAN Beltinci, Ravenska 10.

ABC Pomurka
Živinorejsko-veterinarski zavod za Pomurje
Murska Sobotica

objavlja na podlagi sklepa delavskega sveta

javno dražbo

za ponovno prodajo osnovnega sredstva
IMV kombi 1600 BR, letnik 1981 (vozen) izključna cena 1.650.000.— din
in prodajo osnovnega sredstva
računalnik COMMODORE CBM 128 PC, izključna cena 2.500.000.— din
Javna dražba bo v nedeljo, 6. 11. 1988, ob 10.00 na dvorišču DO. Ogled navedenih osnovnih sredstev je možen uro pred dražbo.
Interesenti morajo plačati pred začetkom javne dražbe 10 % polog od izključne cene osnovnega sredstva.
V ceno ni vračunan prometni davek (za vozilo).
Kupec mora osnovno sredstvo plačati takoj in odpeljati v treh dneh.

STROJNO OZNAČEVANJE — Vsaj črte naj bodo nove, če že za obnovo največjih pomurskih prometnic ni denarja...
Foto: F. Kuhar

PETEK SOBOTA NEDELJA PONEDELJEK TOREK SREDA ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA RADIO MURSKA SOBOTA

Petek, 4. 11. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, Lepo je v naši domovini biti mlad, reklame, glasba), 18.00 21-232.

Sobota, 5. 11. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del s sobotno anketo, strokovnjak odgovarja — zdravnik ob mesecu boja proti alkoholizmu, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 14.00 do 16.00).

Nedelja, 6. 11. 10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi — rezerviran čas, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarskem jeziku, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldan (aktualni prispevek — s studijskih dnevoev Mitje Gorjupa, novice, minuta za varstvo okolice, minuta za kmetovalce, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 9.00 do 13.00).

Ponedeljek, 7. 11. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, kronika, glasba, reklame), 18.15 Rezerviran čas.

Torek, 8. 11. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, reportaža s pogovorom v živo, glasba, reklame), 18.00 Sotočje.

Sreda, 9. 11. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, glasba, reklame), 18.00 Vprašanja-odgovori, 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

Četrtek, 10. 11. 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, kulturna oddaja, reklame, glasba, Romano vilago — Svet Romov), 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA TV LJUBLJANA TV LJUBLJANA TV LJUBLJANA TV LJUBLJANA TV LJUBLJANA TV LJUBLJANA

9.35—12.15 in 16.15 — 0.10 Teletekst RTV Ljubljana. Opomba. 9.50 Video strani. 10.00 Mozaik: Tednik. 11.00 J. A. Bardem: Lorca, španska nadalj., ponovitev, 3/6. 12.00 Video strani. 16.45 Mozaik, ponovitev. Tednik. 17.45 Spored za otroke in mlade, Vrnitev Antilope, angleška nadaljevanka, 4/13. 18.15 Sodobna medicina: Operacija oči, 4/4. 18.45 Risanka. 18.55 Video strani. 19.00 Vreme. 19.01 Obzornik. 19.13 TV okno. 19.18 Zrno. 19.22 EPP. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 19.59 Zrcalo tedna. 20.15 EPP. 20.20 R. Daley: Tujčeve roke, ameriška nadalj., 4/4. 21.10 EPP. 21.15 Čas negotovosti: Lenin in veliko razsutje, angl. serija, 5/12. 22.15 TV dnevnik. 22.30 Kraj zločina, francoski film, (Delovni nasov). 0.00 Video strani.

7.40—11.15 in 16.40—0.55 Teletekst RTV Ljubljana. 8.05 Otroška matineja. Radovedni Taček: Roka in noga, 13.30. 8.30 Lonček kuhaj: Zdrobovi žličniki, 4.25. 8.25 M. Jezernik: Medvedov godrnjavček, 15. 8.40 J. Milčinski: Butalci, cca 25. min. 9.05 Noro, norejše norišnica, 3/6. 12.00. 9.15 Poltrona expres, 3/12. 11. 41. 9.30 Druga izmena, 4/6 odd. tv Sk, 28.03. 10.00 Izbor tedenske programske tvornosti. 17.10 Dogodivščine Robinsona Crusoeja, češkoslovaški mladinski film. 18.20 Hamburg, se razume! nemški kratki film. 19.30 Tv dnevnik. 19.59 Naš utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.30 S. Sheldon: Diamantna dinastija, ameriška nadaljevanka, 3/9. 21.25 Panonski mornar, 2/6 oddaja Tv Novi Sad. 22.45 Tv dnevnik. 23.00 Petulia, ameriški film.

9.00—22.45 Teletekst RTV Ljubljana. 9.25 Otroška matineja — Živ žav, 10.10 Vrnitev Antilope, pon. angl. nadalj., 4/13. 10.40 Diamantna dinastija, ameriška nadaljevanka 3/9. 11.30 Domači ansambli: Rogaški instrumentalni kvintet in novi odmevi. 12.00 Kmetijska oddaja Tv Titograd. 13.15 Gospa Miniver, ponovitev ameriškega filma. 15.35 Ptici, poljudnoznanstvena oddaja. 16.20 Starec in morje, ameriški film. 17.45 Kolo sreče, ponovitev. 18.45 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 20.05 G. Paskaljevič: Angel varuh, nadaljevanka. Tv Zagreb, 1/2. 21.00 Zdravo.

9.35—12.15 in 16.30—22.35 Teletekst RTV Ljubljana. 10.00 Mozaik. 10.00 Zrcalo tedna. 10.15 Naš utrip. 10.30 Na Rivieri, ameriški film 86.00. 17.00 Mozaik, ponovitev. Zrcalo tedna. 17.15 Naš utrip. 17.30 Spored za otroke in mlade. 17.30 Radovedni Taček: Ptica, 12.21. 17.45 Druga izmena, nadalj. Tv Sk, 5/6. 29.12. 18.15 Čas, ki živi: Mi, otroci vojne, dokumentarna oddaja. 19.01 Obzornik. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 20.05 M. Korđa: Queenie, ameriška nadaljevanka 2/5. 21.05 Dinar. 21.45 Nurejev, 2. del baletne oddaje. 22.10 Tv dnevnik.

9.35—11.35 in 17.10—23.20 Teletekst RTV Ljubljana. 10.00 Mozaik: Šolska Tv — Novo o starih planetih 9—Pluton (13.18), uporaba mikrobiologije (19.15), Proteus, Pamet je boljša kot žamet 4. 11.00 Angleščina 53. lekcija. 17.40 Mozaik, ponovitev, šolska Tv. 18.40 Spored za otroke in mlade. Lonček kuhaj! 19.01 Obzornik. 19.13 Tv okno. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 20.05 H. Hannu Kahakorpi: Sneguljčice, finska drama. 21.30 Osmi dan, oddaja o kulturi. 22.10 Tv dnevnik. 22.25 Videogodba.

9.35—12.25 in 15.40—23.30 Teletekst RTV Ljubljana. 10.00 Mozaik. Drama, osmi dan, oddaja o kulturi. Mostovi. 16.10 Mozaik, ponovitev. 16.05 Osmi dan, oddaja o kulturi, 40 min. 16.45 Mostovi, 30 min. 17.20 Angleščina, 53. lekcija, ponovitev. 17.40 Spored za otroke in mlade. M. Jezernik: Medvedov godrnjavček. 17.50 F. Milčinski: Butalci, 2/2. 18.20 Pred izbiro poklica: elektroenergetik. 19.01 Obzornik. 19.13 Tv okno. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Film tedna: Gloria, ameriški film. 22.10 Plesni nokturno: Kota Mandala. 22.25 Tv dnevnik.

9.35—13.25 in 16.15—23.45 Teletekst RTV Ljubljana. 10.00 Mozaik: Šolska Tv: Slovar slikarstva 10, slovenski ljudski plesi 1. oddaja. 11.00 Feniks let, ameriški film. 16.45 Mozaik, ponovitev, šolska Tv. 17.45 Spored za otroke in mlade. Noro, norejše, norišnica, 4/6. Poltrona expres, 4/20. 18.15 Naša pesem. 19.01 Tv obzornik. 19.13 Tv okno. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Vreme. 20.05 Tednik. 21.10 J. A. Bardem: Lorca, španska nadaljev. 22.10 Tv dnevnik. 22.15 Retrospektiva jugoslovskega filma. 30 let nagrade Jelen. Iz oči v oči.

TV ZAGREB TV ZAGREB TV ZAGREB TV ZAGREB TV ZAGREB TV ZAGREB TV ZAGREB

8.25 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik. 20.00 Kriminalistične zgodbe, 20.55 Zabavni spored, 21.55 Dnevnik, 22.15 Kultura, 23.45 Nočni program.

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Čarobni hrib (nadaljevanka), 21.10 Kontaktni magazin, 22.40 Dnevnik, 23.00 Nočni program.

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sredi, 23.30 Dnevnik, 22.50 Združeni narodi, 23.20 Nočni program.

8.30 Tv v šoli, 15.25 Ponovitev, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Športna sredi, 23.30 Dnevnik, 22.50 Združeni narodi, 23.20 Nočni program.

TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 MacGyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X, Y — nereseno, 21.20 Veseli Jocker, 22.05 Zaljubljeni prepeč (film), 23.55 Trdnjava Alžirija (film).

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 MacGyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X, Y — nereseno, 21.20 Veseli Jocker, 22.05 Zaljubljeni prepeč (film), 23.55 Trdnjava Alžirija (film).

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 MacGyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X, Y — nereseno, 21.20 Veseli Jocker, 22.05 Zaljubljeni prepeč (film), 23.55 Trdnjava Alžirija (film).

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitev, 16.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 MacGyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X, Y — nereseno, 21.20 Veseli Jocker, 22.05 Zaljubljeni prepeč (film), 23.55 Trdnjava Alžirija (film).

TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA

9.05 Obmorsko poletje, 5. del španske serije. 10.10 Delta, pon. 10.35 Telovadba za invalide. 16.55 TV spored za 4 dni. 17.05 Prometna varnost. 17.15 Za upokojence. 17.45 Teka. 18.00 Okno, služnostni program. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Zgodba strela v prsi, dokumentarni igrani film. 21.25 Belfegor iz pekla, italijanski film iz leta 1966. 23.00 Tv dnevnik.

8.20 Naš ekran. 8.55 Tretji kanal. 9.40 Za otroke. 10.35 Ali rastline čutijo? 11.05 Mladinski magazin. 14.15 Obmorsko poletje, 6. del. 15.10 Barkochba. 15.50 King's Singers. 16.20 Antena. 17.00 Dnevnik. 17.35 Živi planet. 18.55 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Madžarska stoletja. 20.25 Glasbeni film. 21.30 Pesnik Majakovski. 22.00 Vroča linija, kriminalka. 23.35 Tv dnevnik.

10.30 Nedeljsko mladinsko dopoldne. 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Izobraževalni spored, 14.00 Mladinska in družba (nadaljevanka), 15.05 Resna glasba, 15.50 Dokumentarni mozaik, 17.20 Brightovska stena (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kanarčkova ljuba (nadaljevanka), 21.00 Mesto uspeha (film), 22.30 Dnevnik, 22.50 Nočni spored.

9.05 Tretji kanal. 10.00 Potepanje po zapadni obali, 1. del. 10.25 Telovadba za upokojence. 16.10 TV spored za 3 dni. 16.25 Poljakinja in poljska izročila, dokumentarna reportaža. 17.00 Popkorong. 17.40 Kolerad 1988. 18.40 Nils Holgersson, risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Vdove, 5. del angleške kriminalke. 20.55 Studio '88, kulturni Tv tednik. 21.45 Ponujam gospodarstvu. 22.35 Tv dnevnik.

TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitev, 15.05 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Bertinijevi, 21.50 Spektrum.

Prvi program 9.00 Matineja (slikarstvo, glasba, literatura), 14.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Mrtvi ne potujejo (film), 21.15 Udarni strel (film), 23.15 Sport, 23.25 Kojak.

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitev, 15.05 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Bertinijevi, 21.50 Spektrum.

Prvi program 9.00 Matineja (slikarstvo, glasba, literatura), 14.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Mrtvi ne potujejo (film), 21.15 Udarni strel (film), 23.15 Sport, 23.25 Kojak.

TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA TV MADŽARSKA

8.55 Spored za otroke. 10.15 Gospodinjimo, čaj. 10.25 Smučanje na ledeniku. 10.35 Glasbeni film. 15.05 Kirus. 15.50 Režiser A. Kollanyi. 16.45 Delta. 17.20 Oglejmo si skupaj. 18.00 Rentgen. 18.10 Pravljice. 18.45 Voščilo ob 7. novembru. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.10 Slavnostni koncert. 21.20 Še več denarja, filmska komedija. 22.30 Telesport. 23.15 Poročila.

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitev, 15.05 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Bertinijevi, 21.50 Spektrum.

Prvi program 9.00 Matineja (slikarstvo, glasba, literatura), 14.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Mrtvi ne potujejo (film), 21.15 Udarni strel (film), 23.15 Sport, 23.25 Kojak.

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitev, 15.05 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Bertinijevi, 21.50 Spektrum.

kino

SPORED FILMOV V KINU
»PARK« M. SOBOTA OD 4. DO 10. NOV. 1988

4. nov. ob 17. in 19. uri it. grozljiva DEMONI, II. del. EFEKTNO NAREJEN FILM, V VELIKO ZADOVOLJSTVO LJUBITELJEV »PRAVIH« GROZLJIVK!

6. nov. otr. znan.-fant.-pravljčni film VIJOLIČASTA KROGLA PRAVLJČNOST RESNIČNOST. FANTASTIKA PRAVA PAŠA ZA OTROŠKE OČI!

6. nov. ob 17. in 19. uri it. grozljiva DEMONI, II. del. Otrokom ne priporočamo ogleda filma!

7. nov. ob 17. in 19. uri amer. akc. film NE UBIJ, RAZEN ...

8. nov. NI KINOPREDSTAV! Ob 19.30. koncert amer. country rock skupine ANNO DOMINI — VABLJENI!

9. in 10. nov. ob 17. in 19. uri amer. film BREZ ZLOBE. Režija: Sidney Pollack, igrajo: Sally Field, Paul Newman idr. ZA SENZACIJO DNEVA NOVINARKA IZKORISTI PODTAKNEN POLICIJSKI DO-SJE ALI LAHKO NAKNAĐNI PO-PRAVEK V ČASOPISU ZAGOTOVI MIR PO KRIVICI OBDOLŽENE-MU...?

Prodaj

REGAL, kavč, 2 fotelja, trajnožarno peč in kosilnico BCS prodam. Dolga vas 147 F. LE-19216
PRIKOLICO ZA PREGOZ ŽIVINE OBRAČALNIK IN KOSO ZA TRAKTOR prodam. Kamovci 12. LE-19214

GOLF JGL 1981, registriran do 16. 5. 1989, prodam. Bela Bohneč, Gaberje 88. LE-19220

HARMONIKO ZNAMKE WELTMEISTER, 60-basno, prodam. Gornji Slavec 97, telefon: 78 365. M-7651
GRABENO PARCELO z gospodarskim poslopjem, 50 arov zemlje, v Sebebovcih in traktor ursus 904 B prodam ali zamenjam za manjšega. Fokovci 55. M-7652

DVE JAWI (vozno, registrirano, in nevozno), prodam. Vladimir Benko, Neradnovci 4, p. Petrovci. M-7653
TRAKTOR ZETOR 7011 prodam. Sotina 47. p. Rogošovci. M-7654

TRAKTOR IMT 555, 40 KW, prodam ali zamenjam za manjšega (do 20 KM). Fujs, Vidonci 14. M-7655

MOPED BT 50, star pet mesecev, prodam. Dolnji Slavec 5. M-7656

STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem na 50 arski parceli prodam. Oglasilce se v nedeljo. Alojz Gjurač, Večeslavci 15. M-7657

ŠKODO 110 R (za rezervne dele), prodam. Mala Polana 63, telefon: 70 169. M-7658

TRAJNOŽARNO PEČ, 45.000 kalorij, prodam. Mala Polana 63, telefon: 70 169. M-7658

NOVO ŽENSKO KOLO, športno, s petimi prestavami, prodam. Klavniška 9, telefon: 22 987. M-7659

ZASTAVO 101, letnik 1981, obnovljeno, prodam. Melinci 47, telefon: 71 622. M-7660

IZDELUJEM IN IMAM V ZALOGI STENSKO IN STROPNE OBLOGE (LADIJSKI POD) PRIPOROČA SE MIZARSTVO SRAKA, Lipovci, telefon: 069 71-022.

DIANA, letnik 1978, v dobrem stanju, naprodaj. Bratonci 7 B. M-7661

AUTOMATIK 3 M prodam. Klavniška 7, telefon: 22 986. M-7659

VINOGRAD s kletjo v Urbauu, 50 arov, prodam. Naslov v upravi lista. M-7663

OSEBNI AVTO VOLGA, letnik 1979, ugodno naprodaj. Petanjci 32, telefon: 46 221. M-7665

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite IZOLACIJSKI SERVIS F. Majliček, Gornji Slavec 6, Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vaše doma.

AUDI 80, letnik 1973, registriran do julija 1989, prodam. Murska Sobota, Okt. revolucije 10, telefon: 23 710. M-7666

JUGO 45, letnik 1985, malo prevožen km, prodam. Telefon: 71 402. M-7667

MOTORNO KOLO BMW R 50/5, prodam. Telefon: 77 751. M-7668

MEŠANA DRVA (60.000 din m³), prodam. Tivadar, Selo 132. M-7669

PRIKOLICO ZA KAMPIRANJE 500 in montažno poč. hišico, z vso opremo, na kamp prostoru v Moravskih Toplicah, prodam. Možna predstavitev, v račun vzamem novejši avto ali parcela. Cena 30.000.000 din. Časar, Križevci 216 v Prekmurju ali dopolnje po telefonu: 063 853 231, interna 320. M-7670

ZASTAVO 101 prodam. Sraka, Murska Sobota, Lendavska 19 A. M-7671

MANJŠI MIZARSKI REZKAR Z VOZIČKOM, v odličnem stanju, prodam. Žilavec, Korovci 34 a, p. Cankova. M-7674

SUHO KORUZO Z ZRNJU prodam. Jožef Sinko, Domajinci 35. M-7675

STARO HIŠO V MURSKIH PETROVCIH 30, 8-arska parcela, prodam. Okoslavci 36. M-7509

ZASTAVO 128, letnik 1986, ugodno prodam. Srečko Klenar, Ljutomer, Ormoška 13. IN-16790

Graditelji!

izdelujem stropne nosilce vseh dimenzij, takojšnja dobava, po zelo ugodnih cenah Večjo količino vam pripeljem na dom brezplačno. Cene zajamčene.
INFORMACIJE:
P. Željko, Novo Selo Rok, Rade Končara 16. 4220 ČAKOVEC, ali tel. 042 811-685

ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Jože Magdič, Mekotnjak 3 a. IN-16788

AUDI 80 L, letnik 1974, nekarambolirano, obnovljen 87/88, nujno prodam. Telefon: 81 866 ali 81 935 — popoldan. IN-16787

PARCELO, 30 arov, primerno za vinnograd in poč. hišico, prodam. Alojzija Vrhnjak, Stara cesta 9. IN-16786

TRAKTOR TORPEDO 6206 C, star dve leti, prodam. Telefon: (069) 87 269. IN-16785

MALE PUJSKE prodam. Murski Črnci 32, Tišina. IN-16784

TRAKTOR IMT 533 prodam. Jandl, Lukavci 57, Križevci pri Ljutomeru, telefon: (069) 87 624. IN-16783

PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO prodam. Janez Potočnik, Radomerje 1 a, Ljutomer. IN-16781

125 P, obnovljen, vozen, neregistriran, prodam. Divjak, Police 70. GR-18612

RENAULT 12, letnik 1976, prodam. Telefon po 14. uri: 069 74 139. GR-18614

RENAULT 4, letnik 1978, obnovljen, prodam. Anka Kocbek, Gornja Radgona, Partizanska cesta 37, ali telefon dopoldan: 74 031. GR-18615

BOBNE, veliki komplet, s činelami paiste, k. ojačevalec marshal, 100 W, in električno kitaro (japonsko), kopija gibson, prodam. Telefon: 069 73 352. GR-18616

KRAVO, dobro mlekarico, staro pet let, brejo, prodam. Lutverci 62. GR-18617

DIANO, letnik 1976, vozno, neregistrirano, prodam. Radenci, Jurkovičeva 3, telefon: 73 183. GR-18618

KOTNO SEDEŽNO GARNITURO (skoraj novo) prodam. Telefon: 74 232, interna 33. GR-18619

WARTBURG, limuzino, letnik 1983, prodam. Branko Serec, Trg zmage 5, nad Tehnoprometom. M-7611

POSESTVO, 7 ha, s hišo, po zelo ugodni ceni prodam zaradi boleznih lastnika. Naslov v upravi lista. M-7615

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO, spalnico in kuhinjo, prodam. Milan Banič, Murska Sobota, Ob progji 73. M-7617

FERGUSON 539, skoraj nov, 300 delovnih ur, zamenjam za zetor 1135, 1142 ali 1147. Pečaroviči 42. M-7620

TRAKTOR IMT 540 prodam. Telefon: 71 208. M-7622

TRGANA JABOLKA, neškropljena (kanada, bobovec), po 500 din/kg, prodam. Hari, Kančevci 5. M-7624

PARCELO ZA POČITNIŠKO HIŠICO, sadovnjak ali vinnograd na 42-arski parceli in mešani gozd prodam. Kukeč 15 p. Križevci v Prekmurju. M-7626

GOLF, letnik 1979, prodam. Bakovci, Ob potoku 5. M-7627

TELICO, brejo devet mesecev, prodam. Pečaroviči 62. M-7628

RENAULT 18 TL, letnik 1983, prodam. Telefon: (069) 23 370. M-7630

IMT 540, v dobrem stanju, ugodno prodam. Gornji Petrovci 70. M-7635

VEČ PARCEL MEŠANEGA GOZDA prodam. Kalamar, Domanjševci 41. M-7631

DYANO 6, registrirano do septembra 1989, prodam. Rakičan, Cvetkova 12. M-7633

SAMONAKLADALCO SIP 19, skoraj novo, in puhalnik, prodam. Šalamenci 72. M-7636

OBRAČALNIK ZA BCS, malo rabljen, prodam. Telefon: 78 275. M-7637

ZASTAVO 101, neregistrirano, vozno, prodam. Lipa 94. M-7638

Z IZDELAVO CVETNIH ARANŽMAJEV, SVEŽIH VENCEV IN ŠOPKOV se NANOVO PRIPOROČA CVETLIČARNA VIDONJA, Nuskova 23, pri Rogošovcih, telefon: 78 648.

VAUQSHALL VIVO, v dobrem stanju, prodam. Črenšovci 122. M-7639

KAVČ, dva fotelja in mizico prodam. Murska Sobota, Daneta Šumenjaka 18. M-7640

ZASTAVO 101, letnik 1980, in JUGO 45, letnik 1983, prodam. Gaberje 19. M-7641

DVOOSNO PRIKOLICO in obračalnik za seno prodam. Skakovci 18. M-7643

TELEVIZOR, črno-beli, dobro ohranjen, prodam. Telefon: 76 315. M-7644

ZASTAVO 101, letnik 1975, prodam. Marjan Lipaj, Martjanci 2. M-7646

ZASTAVO 101, letnik 1984, z avtoradiom, registrirano do 8. junija 1989, ugodno prodam. Franc Zver, Lipa 120. M-7647

ZASTAVO 101, malo karambolirano, prodam. Vidonci 62. M-7648

ORGLE HOHNER, dvomanolne z ritmi in klavirjem, prodam. Rogošovci 75. M-7649

LADO 1300 KARAVAN, letnik 1986, registrirano do 20. 10. 1989, prevoženih 30.000 km, prodam. Telefon: 48 534. M-7650

POHIŠTVO ZA KUHINJO, bele barve, s hladilnikom, ugodno prodam. Telefon po 18. uri: 22 709. M-7675

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, ekran 69, na daljinsko upravljanje, prodam. Telefon: 22 850. M-7676

PEUGEOT 305 GL KARAVAN, 1986, 1289 cm, registriran do septembra 1989, prodam. Cena 34 milijonov. Loče 26, pri Poljčanah, ali Tišina 60. Telefon: 063 763 104. M-7677

TROŠILNIK HLEYSKEGA GNOJA HTG 35 prodam. Vanča vas 52. M-7678

OJAČEVALNIK (2 x 400 W) in zvočnike (2 x 200 W) ugodno prodam. Telefon: 25 955. M-7681

BMW 316, star štiri leta, prodam. Copot, Odranci 38. M-7682

SIMCO 1000, letnik 1973, obnovljeno, registrirano do 31. maja 1989, ugodno prodam. Prelec, Murska Sobota, Razlagova 26, telefon: 21 446. M-7683

SVINJO, visoko brejo, prodam. Žižki 72. M-7684

OPEL KADETT B, letnik 1971, in betonske sohe za vinnograd, 400 kosov, prodam. Telefon: 24 835. M-7685

POHIŠTVO ZA SPALNICO prodam. Murska Sobota, Mladinska 48. M-7687

NEMŠKEGA OVČARJA z rodnikom, starega eno leto, prodam. Telefon: 22 563. M-7687

KARAMBOLIRAN AVTO 126 P, nevozen, letnik 1984, tudi po delih, prodam. Naslov v upravi lista. M-7689

MALE PUJSKE PRODAM. Magdič, Muzge 1 — pri letališču. M-7690

KOMBI 850, registriran za osem oseb, in RENAULT 8 MAJOR, registriran do pomladi 1989, ugodno prodam. Informacije v soboto in nedeljo po telefonu: 24 161. M-7691

DEUTZ TX 55 in visokotlačno stikalnico, vse z garancijo, prodam. Bukovnica 19, telefon: 76 351. M-7692

LADO 1600, letnik 1981, dobro ohranjeno, prodam. Moravske Toplice, Dolga ulica 28. M-7692

LADO SAMARO, letnik 1988, prevoženih 4.000 km, prodam. Bratonci 124 ali telefon: 71 133. M-7693

MALE PUJSKE PRODAM. Grah, Gradišče 62. M-7694

JUGO 55 letnik 1985, prodam. Trstenjakova 51 ali telefon: 22 276. M-7695

PEUGEOT 304, prodam po zelo ugodni ceni. Skakovci 26. M-7696

TRAKTOR URSUS, 35 KS, prodam. Kobilje 3. M-7697

MALE PUJSKE PRODAM. Bratonci 40. M-7698

BARVNI TELEVIZOR (SIEMENS) in štedilnik (4 E, 2 P) ugodno prodam. Telefon popoldne: 22 286. M-7699

KOZE IN OVCE prodam. Telefon: 23 375. M-7700

POHIŠTVO ZA SPALNICO prodam. Telefon: 75 585. IM-19223

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Kapca 7. IN-19222

FIAT 126 P, dobro ohranjen in friziran, prodam. Telefon vsak dan: (069) 75 394. IN-19221

ZASTAVO 750, letnik 1980, registrirano in v voznom stanju, potrebno manjšega popravila, prodam. Boris Celec, Dolenci 103 a. M-7599

PEČ AMTI za dnevno sobo prodam. Gusti Kovač, Tišina 3 c. M-7701

FIAT 750 prodam. Vprašati po telefonu: 71 237. M-7702

ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Ropoša, Grad 61, telefon: 77 747. M-7703

TRAKTOR URSUS 335 s čeltnim nakladalnikom SIP in dvoosno prikolico prodam. Pečaroviči 47, telefon: 77 117. M-7704

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Bakovci, Poljska 14. M-7705

TRAKTOR IMI 558 s koso prodam. Skakovci 60. M-7706

ZASTAVO 101 prodam. Vaneča 12. M-7707

ZASTAVO 101 (tudi po delih) in hrastova drva prodam. Noršinci 45, p. Martjanci. M-7708

KARAMBOLIRANO KATRCO prodam za 1.000.000 — din ali po delih. Motovilci 5, Grad, telefon: 77 760. M-7709

REGAL IN KOTNO SEDEŽNO GARNITURO za dnevno sobo prodam. Vukelič, Lendavska 23 b. M-7710

ZASTAVO 101, letnik 1980, prevoženih 66.000 km, prodam. Lipa 20. M-7711

ZASTAVO 101, letnik 1977, ugodno prodam. Stanko Kuzma, Šatinci 31, Križevci pri Ljutomeru. M-7712

VISO 11 RE, letnik 1986, prodam. Telefon: 22 025. M-7713

POROČNO OBLEKO (roza barve, št. 38), prodam. Ključaroviči 7 c, Križevci pri Ljutomeru, telefon: 87 306. M-7714

SUBARU JUSTY, 1000 cm, letnik 1987, prodam. Vrhnjak, Ključaroviči 7/C, Križevci pri Ljutomeru. M-7714 a

KORUZO NA STORŽIH, večja količina, in vrata za R 4 prodam. Velika Polana 157. M-7715

ZASTAVO 101 CONFORT ugodno prodam. Vidonci 132. M-7716

ZASTAVO 750 LC, letnik 1979, prodam. Krog, Trubarjeva 11, telefon 26 090. M-7717

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 2 KW, prodam. Telefon: 23 730. M-7719

KRAVO, staro pet let, prodam. Murski Črnci 55. M-7720

OTROŠKO STAJICO in voziček prodam. Litrop, Lendavska 17 c. M-7721

BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodam. Vrtarič, Lendavska 17 c, telefon: 23 319. M-7722

OPEL ASCONO 1,6 S, letnik 1978, prodam. Telefon: 87 152. M-7724

GS 1,3 ugodno prodam. Murska Sobota, Štefana Kuharja 14. M-7725

GOLF, dizel, letnik 1985, in plug za traktor, 10-colni, prodam. Vidonci 116. M-7726

ŠKODO 105 S poceni prodam. Volf, Murska Sobota, Stara 3. M-7727

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam. Pozvek, Černelavci, Gederovska 30. M-7728

KOMBI ZASTAVA 430 K, neregistriran, prodam. Telefon: 24 968. M-7729

GOLF JGL, december 1982, ugodno prodam. Karoli, Gederovci 14. M-MM

ZASTAVO 750 ugodno prodam. Telefon: 069 81 380. IN-16792

AVTOMATIK, star leto dni, prodam. Lilijana, Ljutomer, Ormoška 34. IN-16791

TOMOS AVTOMATIK, star eno leto, prodam. Telefon popoldne: (069) 82 028. IN-16793

KORUZO NA STORŽIH, 3000 kg, prodam. Telefon: 81 654. M-DL

ZELJE ugodno prodam. Od 200 kg dostava na dom. Telefon: 76 657. M-MM

BOČNO KOSO DUBRAVA, trajnožarno peč GORENJE in kraljico peč št. 3 prodam. Satahovci 58 b, telefon: 26 443. M-7730

PIANINO prodam. Telefon: 74 324. M-7731

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam. Mačkovci 14. M-7732

SALONITNE PLOŠČE 70/100, 380 kosov, in KADETT, letnik 1977, delno za gradbeno posojilo, ugodno prodam. Bakovci, telefon: 76 106. M-7733

BT 50, star dve leti, prodam. Telefon: 22 172. M-7734

FORD TAUNUS, letnik 1981, nujno prodam. M. Petrovci 5, p. Tišina. M-7735

Kupim

HRASTOVE PLOHE, debeline 5 in 8 cm, kupim. Telefon: 76-280. M-7688

HIDROIZOLACIJO ZIDOV PROTI VLAGI Z INJICIRANJEM, IZOLACIJO RAVNIH STREH, DRENAŽE IN IZOLACIJE PROTI VLAGI IN VODI DELA Z GARANCIJO JANEZ HAK, 69223 DOBROVNIK 244.

Zaposlitve

MONTERJA CENTRALNIH KURJAV, s prakso, takoj zaposlim. Telefon: 87-215.

Sobe

Na lepem in sončnem kraju, 10 km iz Murske Sobotice, oddam opremljeno enostanovanjsko hišo, centralno ogrevano. Ponudbe pod »ČIM BOLJŠI POGOJI« na upravo Vestnika. M-MM

Razno

MLADIM IN KOMUNIKATIVNIM OSEBAM OMOGOČAMO RAZGIBANO DELO NA TERENU. Telefon: (062) 36-281. IN-16778
PREKLIC!
Preključujem veljavnost delavske knjižice št. 10582, izdane pri SO Gornja

Radgona. Alojz Lazar, Ženik 16, p. Videm ob Ščavnici. GR-18607
OBVESTILO!
Obveščam javnost, da Bela Prošič iz Boreče 56 ne sme prodajati nobenih premičnin ali, nepremičnin, ker ni sam lastnik in bom morebitne kupce sodno preganjal. Helmut Prošič, Otovci 35, p. Mačkovci. M-7629
TRAKTOR STEYR 18 zamenjam za STEYR 35 do 40, z doplačilom. Avgust Zemljič, Savci 7, Tomaž pri Ormožu. M-7645
IŠČEMO SVOJ PROSTOR POD SONCEM. Luskovičarji-psoriatiki Pomurje, kličite po telefonu: 48-534. M-7650
ČE SI STARA OD 16 DO 24 LET IN BI BILA RADA POSESTINICA, se oglasi pisno ali osebno na naslovu v upravi vestnika. M-7664
PREKLIC!
Preključujem veljavnost spričevala za 7. razred OŠ Tišina, izdanega leta 1977. Lilijana Hahn, Vanča vas 60. M-7680
GARAŽO V MURSKI SOBOTI vzamem v najem. Telefon: 23-111. M-7681

vsak četrtek
VESTNIK

OSMRTNICA
ČLANOM ZELENE BRATOVŠČINE
SPOROČAMO, DA JE UMRL VELIKI
LJUBITELJ NARAVE

Franc Baligač

USTANOVNI ČLAN LD DOBROVNIK

LOVCI IN LOVKE
LOVSKE DRUŽINE
DOBROVNIK

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in pradedek

Viljem Seršen

iz Kobilja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in za sv. maše.

Iskrena hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS in kolektivu Agromerkurja.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Kobilje, 9. oktober 1988

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

*Oh ti, vinska trta,
kdo bo tebe ljubil,
ko bom jaz v grobu spal.
Ljubil me bo sončni žarek,
ki nad mano bo sijal.
vetrič bo mi listje božal,
ptiček pa bo pesmico mi pel.*

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Jože Kreslin

iz Gornje Bistrice

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako lepem številu pospremili na zadnji poti.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, gasilskemu društvu, pevskega zboru, govorniku tov. Stefanu Žižku, duhovniku in botrini, znancem in vsem, ki so darovali vence in za maše.

ŽALUJOČI: žena Ana, sinovi Jože, Stanislav in Zvonko z družinami ter bratje in sestre

*Bolečina da se skriti,
pa tudi solze ni težko zatajiti,
le drage žene, mame in stare
mame
nam nihče ne more več vrniti.*

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Katarina Mihalič

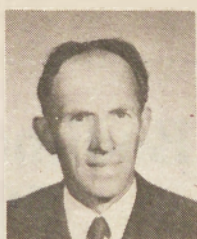
od Grada 150

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago ženo, mamo in staro mamo v tako velikem številu pospremili na njeno zadnji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka v Rakičanu, govorniku KBC, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Grad za ganljive poslovljne besede ob odprtem grobu, hvala tudi sindikatu in sodelavcem tozda Obrtništvu iz M. Sobote.

Hvala tudi godbi na pihala za odigrane žalostinke. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: mož Jože, hčerka Irena, sinovi Jože, Ernest in Franc z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 67. letu starosti zapustil dragi mož, oče in stari oče

Štefan Sečko

iz Borejca

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih, pokojnika pospremili na njegovi poslednji poti ter mu darovali vence in cvetje.

Posebna hvala gasilcem, g. seniorju Novaku, dr. Aladiču, zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka soboške bolnišnice, predstavniku KS za izrečene poslovljne besede in pevcem za ganljivo odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Borejci, 20. oktobra 1988

ŽALUJOČI: žena Terezija, sinova Štefan in Emil ter hčerki Jolanka in Danica z družinami

*Kjer ti spiš,
tam trpljenja ni.
Bol razdira nam srce,
da med nami te več ni.*

V SPOMIN

1. novembra sta minili dve leti, odkar nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

Marija Janža

iz Salamenec

Velika je praznina za teboj in tiha bolečina. Hvala vsem, ki se je še spominjate, prižigate sveče in krasite njen grob.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

*Tiho šumijo gozdovi domači,
v gomili tibi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.*

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in brat

Franc Štefan

iz Srednje Bistrice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice v Rakičanu, g. kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

VSEM ŠE ENKRAT — ISKRENA HVALA!

Žalujoči: žena Marija, hčerka Rozalija z družino, hčerka Marija z družino iz Kanade, vnuki, pravnuka in drugo sorodstvo

*Pomislil in povej moj otrok zlati,
ali ni najlepše ti od vseh besed
kar zna jih svet — beseda mati.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, hčerke, sestre, tašče, babice in botre

Angele Brunec

roj. Trajbarič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeno mnogo prerani zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pisno ali ustno izrekli sožalje ter nam v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Zahvaljujemo se bolniškemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu in Univerzitetnemu kliničnemu centru v Ljubljani za intenzivno pomoč. Posebna hvala govornikom KS tov. Merklinu in predstavniku podjetja TMP. Hvala č. g. kaplanu za opravljeno obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mož Jože, sin Jože z družino, hčerka Mira z Jankom, mama Terezija, sestri Terezija in Marjeta z družinami ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

27. oktobra so minila tri žalostna leta, odkar je za vedno odšla od nas draga žena, mama, in stara mama

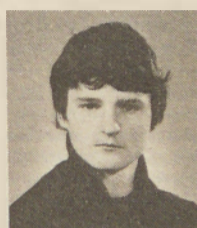
Irena Smodiš

iz Radovec

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo. Ostala sta praznina in spomin nate.

V naših srcih še živiš in boš živela do konca najinih dni. Hvala vsem, ki obiskujete njen grob, ga krasite s cvetjem in na njem prižigate sveče.

VSI NJENI

*Bolečina da se skriti,
pa tudi solze ni težko zatajiti,
le dragega sina nam nihče ne
more več vrniti.*

V SPOMIN

Andreju Pintariču

iz Hrastje Mote

29. oktobra mineva pet žalostnih let, odkar ti je usoda pretrgala nit mladega življenja. Neizpolnjeni so ostali tvoji cilji, želje, načrti. Mnoge neizrečene besede so zamele na naših ustnicah. Z bolečino se spominjamo dneva, ko je tvoj prerani grob prekrito belo cvetje.

V naših srcih živiš z nami naprej.

Z BOLEČINO V SRCU — VSI NJEGOVI!

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Marjeta Sraka

iz Melincev

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, posebno sosedovim Jerebičevim, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč. Zahvaljujemo se tudi g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Melinci in predstavniku KG Rakičan za poslovljne besede ob grobu, kolektivu Mure, tozd Perilo in KG Rakičan tozd Nemščak. Še enkrat najlepša hvala vsem, ki ste darovali cvetje, in vsem ki ste jo pospremili na njeno zadnji poti.

Melinci, 18. oktobra 1988

Žalujoči: mož Anton, sinova Alojz in Jože z družinama, hčerke Štefka, Elizabeta in Irena z družinami

*Skrb, delo in trpljenje,
tvoje je bilo življenje.
Bolečine in trpljenje si prestal,
zdaj boš v grobu sladko spal.*

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni zapustil mož, oče, stari oče in pradedek

Ivan Vučko

iz Žižkov

Ob boleči izgubi dragega očeta se iskreno zahvaljujemo sosedom, botrini, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala celotnemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice v Rakičanu za vso skrb in lajšanje boječine. Hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, dr. Carju in kolektivu ozda Mura, tozd Perilo.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žižki, 16. oktobra 1988

ŽALUJOČI: ŽENA GIZELA IN OTROCI Z DRUŽINAMI

LJUTOMER

Zavestno nazadovanje v razvoju

O srednja vsebinska točka zasedanja vseh treh zborov občinske skupščine v Ljutomeru je bila razprava in sprejemanje programa socialnega varstva delavcev in občanov. Pravzaprav je bilo to bolj sprejemanje, saj razprave skorajda ni bilo. Na zboru združenega dela, kjer bi delegati morali spregovoriti o tem programu, se ni oglasil niti en delegat iz baze, razprav pa sta bili samo dve. Po uvodnih besedah predsednika izvršnega sveta SO Ljutomer Ozvalda Tučiča, v katerih je razložil, za kakšne olajšave naj bi šlo, sta se v razpravi oglasila le Silvo Potočnik, strokovni vodja sisov družbenih dejavnosti, in Zlatko Zdovc, ki sta predstavila svoja videnja socialnega programa.

In kakšno je pravzaprav stanje in kakšne so možnosti razbremenjevanja v združenem delu? Relativno majhne, vsaj v listem delu, kjer naj bi rezultati razbremenjevanja gospodarstva direktno vplivali na delavčev osebni dohodek. Samoupravne interesne skupnosti že ob koncu lanskega leta in tudi po prvih devetih mesecih letošnjega niso imele presežkov, tako da z zniževanjem

prispevnih stopenj ne bo nič, če ne bi začeli posegati v zakonodoločene programe. Edina možnost je v racionalizaciji organiziranosti izvajalcev, kar pa lahko da le minimalne možnosti.

V klešenju programov gospodarskih sisov lahko občina Ljutomer poseže le z zavestjo, da se odpovedo hitrejšemu razvoju komunalne in cestne infrastrukture. To seveda ne bo razbremenjevalo delavčeve plače, pač pa dohodek vzdov.

Tretje področje, kjer lahko posežejo po racionalizaciji, je zmanjševanje družbene nadgradnje in administracije. To velja za organizacije združenega dela, upravne organe SO in strokovne službe sisov. Z boljšo organizirano

V novembru in decembru bodo v občini Ljutomer za deset odstotkov zmanjšali prispevke za požarno varnost in akcionišča. Za isti odstotek bodo manjši prispevki za občinsko cestno-komunalno skupnost in kar za 34 odstotkov bo manjša stopnja za obnovo stanovanjskega sklada pri Samoupravni stanovanjski skupnosti.

K razbremenitvi moramo pristeti tudi refundacije, ki so jih lahko opravili tozdi z izgubami, saj le-ti letos ne bodo plačali za ukoli 300 milijonov prispevkov.

nostjo bi dosegli učinkovitejše in kakovostnejše delo, uveljavili bi večjo racionalnost pri delu in postopno zmanjšali število zaposlenih delavcev, hkrati pa bi izboljšali kadrovske sestavo zaposlenih v teh dejavnostih.

Ob sočasnem uvajanju računniške obdelave podatkov bi te službe postale še bolj učinkovite. Za pa vse te naloge ne zanikajo dejstva, da so tako imenovani socialni programi le nadomestek in bi namesto njih morali sprejemati kakšne druge programe, ki bi govorili o kakovosti življenja, ne pa o preživetju ljudi. Mogoče je prav zaradi tega zelo provokativna razprava Silva Potočnika, ki je ob ugotavljanju nizkih osebnih dohodkov v občini Ljutomer postavil vprašanje, ali v organizacijah združenega dela sploh imajo evidence, kaj počno delavci zunaj delovnega časa ali pa celo med njim? Koliko je tako imenovanega črnega dela, koliko si delavci zaslužijo s svojimi kmetijami in podobno. Mogoče bi morali razpravljati tudi o teh stvareh. In na koncu — delegati so soglasno potrdili program socialnega varstva delavcev in občanov.

Dušan Loparnik

Več posluha spidveju

Veliki načrti, ki so jih imeli v dobrih starih časih v AMD Gorenje Varstroj o ureditvi športno-rekreativnega središča in steze za spidvej v Petišovcih, se najbrž ne bodo uresničili. O tem dvomi tudi zato, ker ne vzdržujejo niti objektov, ki so jih nekako uspeli zgraditi. Na to so opozorili tudi delegati v občinski skupščini. Od nedavna vse objekte upravlja AMD Lendava, kajti avto-moto društvi (Gorenje in Lendava) sta se združili. Je pa tudi res, da Gorenje Varstroj še vedno podpira svoje spidvejiste.

Kaj bodo torej storili, da objekti ne bodo propadli? V odgovoru na delegatsko vprašanje smo zvedeli, da bodo stavbo na ustrezen način zaščitili. Neizkoriščene prostore bodo dali v najem združenemu delu in obrtnikom. Začete gradnje bodo dokončali v najmanj treh letih. Ni kaj, objube so, kaj pa bo od tega uresničeno, je drugo vprašanje. V celotnem AMD bi morali bolj prisluniti potrebam spidvejske sekcije oziroma objektom na tekmovališču.

S. S.

Kaže, da so kljub vsemu na osnovnih šolah še mentorji in učenci, ki so pripravljani žrtvovati nemalo svojega prostega časa, zato da bi dosegli kaj več, kot bi sicer z normalnim delom. Gre za raziskovalne naloge in udeleževanje na raznih tekmovanjih iz posameznih predmetnih področij, kakor tudi za delo v interesnih dejavnostih. Da pri tem dosegajo tudi zelo dobre rezultate, pa je še bolj razveseljivo. V mislih imamo seznam nagrajenih učencev in mentorjev iz občine Murska Sobota, iz katerega je razvidno, da je v lanskem šolskem letu na republiških in zveznih tekmovanjih osvojilo prva, druga ali tretja mesta okrog 30 srednješolcev in osnovnošolcev. Tako kot lani sta občinska izobraževalna in občinska raziskovalna skupnost tudi tokrat pripravila zanje nagradno ekskurzijo, in sicer so jo organizirali pretekli petek. Nagrajene učence in mentorje je pot vodila skozi Kozjansko do Rogaške Slatine, nato pa v Novo mesto, ki je bilo glavna točka tega izleta. Tam so bili namreč gostje tovarne zdravil in kozmetike Krka, kjer so jim prikazali film o 30-letnem razvoju Krke in jih še posebej seznanili, kako v tej tovarni poteka raziskovalno delo. Obisk v Krki je bil vsekar zelo zanimiv in koristen, pa še dokaj gostoljubno so jih sprejeli. Na poti po Dolenjski so si ogledali tudi samostan Pleterje in razstavo slikarskih zbirk v kostanjevskem gradu. S tem so se mentorjem in učencem vsaj delno oddolžili za njihov trud.

Besedilo in posnetek: Jože Graj

RAZPRAVA V KS GEDE-ROVCI

V jesenskih dneh je OK SZDI Murska Sobota ponovno začela s pogovori o aktualnih vprašanjih, ki žulijo občane v posameznih krajevnih skupnostih. Tokrat so se v Sodiščinah zbrali prebivalci gederovske krajevnosti, ki so odgovorne v občini opozorili predvsem na tačas najbolj pereče vprašanje, to pa je telefonsko omrežje.

Pred dvema letoma so se namreč v krajevni skupnosti, v katero so vključene vasi Krajna, Gederovci, Sodiščin in Murski Petrovci, začeli z napeljavo PTT omrežja. Tako so sklenili sporazum s pošto o izdelavi tehnične dokumentacije, nakupu vložkov za centralo in prenosnega sistema. Do

Predrag telefon

zdaj je šlo vse po načrtih, saj so vse dosedanje stroške uspeli pokriti. Ustavilo pa se je pri nakupu kablov, saj bi za le-te po trenutnih cenah morali plačati 540 milijonov, kar pa je za večino od 100 naročnikov prevelik zalogaj.

V razpravi so se mnogi spraševali, zakaj je pri nas tako, da širša družbena skupnost ne pomaga pri ureditvi ptt omrežja, kar pomeni, da je preveliko breme na naročniku. Vemo, da je telefon dandanes skoraj nujnost in resnična potreba sodobnega življenja, zato bi morali najti tudi racionalnejši način, kako priti do telefona. Direktor soboškega ptt podjetja Zoltan Sever je dejal, da se že razmišlja o tem,

da bi del denarja od impulzov namenili za razširjeno reprodukcijo. Toda vprašanje je, kdaj se bo sistem spremenil. Tako pa ob nenehnem divjanju cen tudi v Gederovcih ne morejo pričakovati, da bodo stroški kaj manjši, kvečjemu obratno.

Kako torej rešiti problem? V kratkem se bodo predstavniki krajevnosti sestali s predstavniki ptt-ja in bodo skupaj poskušali najti rešitev oziroma zmanjšanje predvidenih stroškov. Ta predlog bodo predstavili naročnikom, ki se bodo potem odločili, kako naprej, ali v postopno kupovanje kablov ali v prodajo centrale ali pa bodo našli kakšno tretjo pot.

S. Eöry

Prometne razmere se izboljšujejo

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Minuli petek je bila v sklopu republiške akcije — 10 % na območju Pomurja izvedena preventivna akcija. Kontrolirali so uporabo varnostnih pasov pri voznikih in sopotnikih. Podobne akcije potekajo te dni po vsej Sloveniji v sodelovanju s Sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Akcija je potekala v dveh delih, dopoldan in popoldan. Delavci milice so zaustavili 1161 voznikov motornih vozil. Čeprav je bila akcija najavljena, so našli 129 voznikov, ki niso bili pripeti z varnostnim pasom. Delavci milice ugotavljajo, da je v zadnjem času manj prometnih nesreč in da se prometne razmere izboljšujejo. Vzrok za to je novi zakon o varnosti v cestnem prometu. Tudi minuli teden se v naši pokrajini ni zgodilo veli-

ko prometnih nesreč, kar potrjuje, da ljudje upoštevajo prometne predpise.

OTROK PRED AVTOMOBIL

26. oktobra se je zgodila prometna nesreča v Apačah. Po regionalni cesti iz G. Radgone proti Cmureku se je z osebnim avtomobilom peljal Franc Šibrat iz Lutverec. V naselju Apače je pri hišni številki 53 z njegove desne strani pred avtomobilom stekel otrok U. V. iz Apač. Voznik je neposredno trčenje uspel preprečiti, ko pa je bil otrok že sredi cestišča, je nenadoma stopil nazaj, pri tem pa ga je vozilo zadelo z zadnjim delom. Otrok je padel in se hudo poškodoval.

SAMOVŽIG SENA?

24. oktobra je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju Evgena Totha na Hodošu. Zgorelo je poslopje, veliko 16 x 6 metrov, v njem pa 1300 bal sena, osebni avtomobil, traktor in drugo kmečko orodje. Škode je za 20 milijonov dinarjev. Domnevno je zagorelo zaradi samovžiga sena.

NESREČA PRI LIČKANJU

24. oktobra se je zgodila delovna nezgoda pri ličkanju koruze. Na domačem dvorišču je Aleksander Hari iz Križevca v Premurju s strojem luščil koruzo. Kardan stroja ni imel zaščitnega pokrova in je zagrabil obleko Harija ter ga vrغل po tleh. K sreči se je traktor sam zaustavil, kljub temu pa je Hari dobil hude poškodbe.

J. D.

Bodimo slaba vest politike!

Programska izhodišča Društva za varstvo okolja Pomurja s prvinami boja za moč in vpliv na vseh ravneh in v vseh okoljih, z razvidnim upiranjem t. i. boljševiskemu razvojnemu vzorcu, vsakršnim lobijem in lobistom v kmetijskem, političnem, industrijskem in še kakšnem »establišmentu« ter s težnjo po uveljavljanju projektov domače pameti na različnih prizoriščih javnosti.

Petkov večerni shod jedra »zelenih« (izvršnega odbora društva) iz pokrajine ob Muri v Murski Soboti je dal več novih iztočnic za premislek o tem, kje in kako, na katerih frontah in s kakšnimi sredstvi naj se spopada tukajšnje ekološko gibanje. Uverturo vanj je pomenila popoldanska predstavitev očitno megalomanskega projekta o sanaciji svinjske farne Nemščak na soboškem Projektivnem biroju, kjer so ga zasnovali skupaj z italijanskimi partnerji v smislu pridobivanja bioplina. O njem smo se podrobneje razpisali v 37. številki našega časnika 29. septembra. Pravzaprav je šlo za seznanitev z raziskovalno nalogo Ekološka optimizacija in energetska racionalizacija družinske kmetije, s katero se interdisciplinarno ukvarja skupina strokovnjakov z matico na soboškem Živno-rejsko-veterinarskem zavodu. Bistvo naloge je v logiki domačih kmečkih kolon, kjer tako rekoč ni odpadkov — ali z drugimi besedami: gre za modelno kmečko gospodarstvo za tretje tisočletje kot sklenjen, zaokrožen ekološko-energijski sistem. Projekt bo — kot so napovedali — javno predstavljen na Martinov večer, v petek, 11. novembra, v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec, kar je nedvomno brez primere v zgodovini tega kulturnega hrama.

Na petkovem brušenju strategije in taktike pomurskih »zelenih« smo ob tem slišali željo, naj bi nehali vlagati v prašičji megapolis v Nemščaku, pač pa ga postopno zmanjševati in sredstva preusmerjati v programe, kakršni se ponujajo skozi nazadnje omenjeno študijo domačih strokovnjakov. Tako je menila Jelka Kraigherjeva, predstavnica Zveze društev za varstvo okolja Slovenije iz Ljubljane, medtem ko je njen spremljevalec, akademski kipar Marjan Keršič-Belač, brez dlake na jeziku pripomnil, da bi se končno morali izviti iz spon ideološke doktrine boljševisma in mentalitete, ki z megalomanijo posameznih lobijev in lobistov priganja k skupnim

kotlom. Zbrani naravovarstveniki so se nato odklonilo opredelili do t. i. kmetijske študije mariborske višje agronomске šole za potrebe nameravane gradnje murske verige vodnih elektrarn. Rečeno je bilo, da je enostranska, prilagojena zgolj pretočno-akumulacijskemu tipu elektrarn, ne pa pretočnemu, ki bi morda lahko bil sprejemljiv za tukajšnji, izjemno občutljiv ekosistem. V tej zvezi je padla zahteva po usklajitvi vseh izdelanih strokovnih mnenj in izvedenskih študij za to področje; morebiti ne bi bil odveč poseben usklajevalni organ, ki bi se znal obnašati interdisciplinarno. Ob dejstvu uničenih antičnih gomil v Strehovcih in Filovcih — seveda spet z megalomanijo, namreč velikopoteznimi zemljiškimi posegi na tem območju — so ugotovili, da društvo ne more vložiti tožbe (tako je pojasnil navzoči odvetnik Jože Rantnik!), lahko pa to storita lendavska občinska skupščina ali javni pravobranilec. Organi za notranje zadeve so se s primerom že ubadali, pomurski »zeleni« pa terjajo konkretno odgovornost in javno medijsko obsodbo krivcev.

Sklepní del shoda je dodal še eno ekoloških cvetk iz domačih logov. Junija letos je vsebnost pesticidov, herbicidov in podobnih kemikalij v vzorcu vode, ki so ga vzeli iz vodnjaka v Lendavi, kar 36- (beri: šestintrideset) krat presežala dovoljeno mejo. Za podatek se je zvedelo šele avgusta, kakršneoli posledice na zdravje ljudi in živali pa bodo tako ali tako ostale skrivnost. Mar ne bi bilo smotno, če bi v prihodnje podatke o stanju voda (z ekološkega vidika!) — kot se to počne za vreme in zrak — sprotno, dosledno in javno objavljali, so se spraševali naravovarstveniki. Pri raztlenjevanju vpliva in moči na spreminjanje ekoloških razmer v murski krajini so menili, da so marsikje še prekratki, vsekakor pa si bodo prižadevali za društveno samostojnost in legitimitet pri nastopanju na prizorišču javnosti. Bolj bodo morali migati sveti za varstvo okolja pri občinskih konferencah SZDI in delegati v občinskem in republiškem parlamentu. Bodimo končno slaba vest politike — je bila izrečena misel kot neke vrste programska načelo društva.

Branko Žunec

Urejanje komunalnih zadev

V Krajevni skupnosti Radenci se izteka 4. krajevni samoprispevek. 13. novembra se bodo občani na referendumu odločili o uvedbi petega, ki bo, tako kot sedanjí, razpisan za vse vasi. Le tako je mogoče dandanes še kaj narediti, kajti s solidarnostjo občanov v Radencih in zunanjih vaseh je bilo že veliko akcij uspešno opravljenih. Prvi trije samoprispevki so bili izglasovani v vsaki vasi posebej, vendar je uresničen referendumski program od 1983 do 1988 najbolj trenen dokaz, da se lahko veliko več naredi z zbranim denarjem. Zadnja leta zelo dobro sodelujejo tudi z delovno organizacijo Radenska, ki se vse bolj zaveda, da se bo turistična dejavnost lahko razvijala le z razvojem kraja.

Četrti krajevni samoprispevek je bil v celoti namenjen urejanju komu-

cesto, v Boračevi se je s temi sredstvi sofinancirala gradnja mostu, v Turjancih so jih uporabili za betonske cevi in kanalizacijo, v Hrasje Moti in Šratovcih pa za ureditev ceste. Veliko del iz referendumskega programa pa je bilo opravljenih prav letos. Tako so v Turjancih uredili kanalizacijo in cesto od železniške proge do regionalne ceste (del je prispevala tudi komunalna skupnost), na Janževem Vrhu so asfaltirali cesto od Zabajaka, v Radencih pa opravili dodatna dela na Prešernovi cesti ter s pomočjo sredstev komunalne skupnosti uredili Trdinovo ulico in Prisojno cesto. Tako marajo v Radencih le še urediti ulično razsvetljavo. Odbor za pripravo in izvedbo 5. krajevnega samoprispevka v KS Radencih je bil dejaven vse leto. Na zborih občanov so se pojavili

EDINA POT IZ KRIZE

Minuli četrtek (27. oktobra 1988) so se sestali člani predsedstva občinske organizacije Zveze komunistov v Gornji Radgoni. Spregovorili so o poteku 17. seje CK ZKJ in nalogah, ki jih čakajo do naslednjih sej, največ časa pa namenili reševanju problematike v Avtoradgoni. Eden izmed članov začasnega kolegijskega organa, ki ga predlaga izvršni svet med ukrepom družbenega varstva v Avtoradgoni, bo tudi sekretar Občinskega komiteja Zveze komunistov Gornja Radgona Branko Kurbus.

Tudi radgonski komunisti so od 17. seje CK ZKJ pričakovali več, vendar po podrobnejši analizi z njenim potekom le niso tako nezadovoljni. Razprave so potrdile prepričanje, da so tri reforme v resnici edina pot iz krize ter da je večina proti izrednim razmeram. Radgončani so bili tudi navdušeni nad trezno in zrelo razpravo predsednika ZSM Jugoslavije Branka Greganoviča, hkrati pa se zavedajo, da proble-

Branko Kurbus, sekretar OK ZK Gornja Radgona: »Ne grem z veseljem v Avtoradgono...«

mi s samo sejo niso rešeni, kajti ljudje si želijo sprememb. Kadrovske zamenjave ne smejo biti le navadna številčna zamenjava, temveč morajo priti na mesto odstavljenih delavoljni in sveži ljudje. Naloge, ki po 17. seji čakajo občinske organizacije, so že vključene v program dela OK ZK Gornja Radgona. Potrebno jih bo le aktualizirati, predvsem pa morajo biti pozorni na izvajanju teh nalog. Glede težav, ki so povezane z iskanjem novega vodstva v Avtoradgoni, so sklenili, da se mora natančno raziskati, zakaj je prva ekipa odstopila šele potem, ko so na izvršnem svetu že sprejeli sklep o uvedbi ukrepa družbenega varstva. To je naloga družbenopolitičnih organizacij znotraj Radenske. V novi ekipi, ki bo vodila Avtoradgono med ukrepom družbenega varstva, je tudi sekretar OK ZK Branko Kurbus. Le-ta je o predvidenem odhodu v Avtoradgono (kjer je bil zaposlen že pred opravljanjem sedanje funkcije) dejal:

»Ne grem z veseljem v Avtoradgono, ker je bilo že do sedaj veliko podtikanj in obračunavanja med vodstvom Avtoradgone in občinskimi političnimi vodstvom. Ne bi rad, da bi me obtožili, da iščem sebi primerno službo. Drugo: komunisti so me izvolili za sekretarja za določeno obdobje, torej do 90. leta, in to mislim tudi dobro opraviti. Odločitev je torej le izpopinjavanje dolžnosti do širše družbenopolitične skupnosti, da rešimo problem Avtoradgone.«

Bernarda Peček

Glasbena delavnica Lada Jakše

V organizaciji Glasbene mladine Murska Sobota bo delovala od 8. do 11. novembra v Murski Soboti glasbena delavnica pod vodstvom Lada Jakše, priznanega glasbenika, esteta in fotografa iz Ljubljane.

Glasbena delavnica bo v Klubu mladih vsak dan od 16. do 20. ure. Ohvratna tema, ki jo bodo naštedirali vsi zainteresirani, ki se ukvarjajo z glasbeno dejavnostjo, bo prekmurska ljudska v sodobni improvizirani izvedbi.

Vse, ki želijo sodelovati in soustvarjati z Ladom Jakšo, vabimo, da se prijavijo k delu v ponedeljek, 8. novembra, v Klubu mladih ob 15. uri, ali že prej na ZSMS Murska Sobota, telefon: 21-247. V tednu glasbene delavnice bo Lado Jakša priredil še več šolskih koncertov in samostojni celovečerni koncert z naslovom Zvok in slika. v.c.

Pred kratkim so v Radencih asfaltirali tudi Gubčovo cesto mimo nove cerkve, čeprav ni bila načrtovana z referendumskim programom, je dejal novi predsednik Sveta Krajevnosti Radenci Lojze Majcen.

predlogi za novi referendumski program, ki dokazujejo, da si krajani želijo kakovostnejše in sodobnejše življenjske razmere. Zato bo v novem programu poleg ureditve kanalizacij in cest tudi gradnja mlžiške vežice in večnamenske dvorane, za katero bodo sredstva prispevali še Radenska, Srednja šola za gostinstvo in turizem in Občinska izobraževalna skupnost.

Bernarda Peček